

**Prognoza oddziaływania na
środowisko
dla
Programu Ochrony Środowiska wraz
z Planem Gospodarki Odpadami
na lata 2010 – 2014
z perspektywą do roku 2017**

Zespół Konsultacyjny:

Pani Wanda Lorenc

Pani Katarzyna Kawałowska

Pani Joanna Wantowska

*Naczelnik Wydziału Środowiska, Starostwo
Powiatowe w Toruniu*

*Inspektor ds. ochrony środowiska,
Starostwo Powiatowe w Toruniu*

*Inspektor ds. ochrony środowiska,
Starostwo Powiatowe w Toruniu*

Autorzy opracowania:

AK NOVA Sp. z o.o.

ul. Ostrowska 42

63-430 Odolanów

ul. Czechosłowacka 159 – Biuro handlowe

60-116 Poznań

Tel. +48 (61) 662 33 93

Fax +48 (61) 662 33 31

Kierownik Projektu

mgr inż. Andrzej Bednarek

Zespół autorski

mgr Łukasz Kamiński

mgr inż. Łukasz Kubisz

mgr inż. Bartłomiej Adamiec

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	3
I. WPROWADZENIE	6
II. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI NA ŚRODOWISKO	6
III. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI ORAZ POWIĄZANIE PROJEKTU Z INNYMI DOKUMENTAMI	8
IV. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNYCH ZMIAN TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANYCH DOKUMENTÓW	8
IV.1. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA POWIATU TORUŃSKIEGO	8
IV.2. OCENA STANU ŚRODOWISKA	12
IV.2.1. Wody powierzchniowe	12
IV.2.2. Wody podziemne	15
IV.2.3. Walory przyrodnicze Powiatu	16
IV.3. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTÓW	24
V. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	25
V.1. WODY POWIERZCHNIOWE	25
V.2. WODY PODZIEMNE	26
V.3. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	27
V.4. HAŁAS	27
V.5. POLE ELEKTROMAGNETYCZNE	28
V.6. ZASOBY PRZYRODNICZE	28
V.7. POWIERZCHNIA ZIEMI	29
VI. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANYCH DOKUMENTÓW, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE	30
VI.1. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	30
VI.1.1. Wody powierzchniowe	30
VI.1.2. Wody podziemne	30
VI.2. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	31
VI.3. HAŁAS	31
VI.4. POLE ELEKTROMAGNETYCZNE	31
VI.5. ZASOBY PRZYRODNICZE	32
VI.6. POWIERZCHNIA ZIEMI	33
VI.7. GOSPODARKA ODPADAMI	34

VII. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU-----	37
VII.1. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLONE W POŚ DLA POWIATU TORUŃSKIEGO-----	37
VII.1.1. Cele wynikające z polityki unijnej -----	37
VII.1.2. Cele wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa-----	42
VII.1.3. Cele wynikające z Programu Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010 -----	44
VII.1.4. Zgodność celów projektu POŚ dla Powiatu Toruńskiego z celami polityk nadrzędnych i równoległych-----	54
VII.2. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLONE W PGO DLA POWIATU TORUŃSKIEGO -----	54
VIII. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE -----	60
VIII.1. WODY PODZIEMNE I POWIERZCHNIOWE-----	70
VIII.2. POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO -----	70
VIII.3. OGRANICZENIE EMISJI HAŁASU -----	71
VIII.4. UTRZYMANIE OBOWIĄZUJĄCYCH STANDARDÓW W ZAKRESIE PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO -----	72
VIII.5. RACJONALNE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW I SUROWCÓW -----	72
VIII.6. OGRANICZENIE WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII -----	72
VIII.7. OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODY I OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW -----	73
VIII.8. OCHRONA GLEB I POWIERZCHNI ZIEMI PRZED DEGRADACJĄ -----	74
VIII.9. GOSPODARKA ODPADAMI-----	74
VIII.9.1. Odpady komunalne -----	74
VIII.9.2. Odpady niebezpieczne i inne niż niebezpieczne-----	76
VIII.10. Kształtowanie postaw ekologicznych -----	77
IX. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI -----	78
IX.1. OCHRONA ZASOBÓW WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH -----	78
IX.2. OGRANICZENIE ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA -----	78
IX.3. OGRANICZENIE EMISJI HAŁASU -----	79
IX.4. OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODY I OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW -----	79
IX.5. GOSPODARKA ODPADAMI-----	80
IX.5.1. Intensyfikacja działań na rzecz selektywnej zbiórki odpadów na terenie Powiatu Toruńskiego (w tym możliwy rozwój systemu zbiórki odpadów biodegradowalnych)-----	81
IX.5.2. Wydzielenie odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych -----	85

IX.5.3.	Zbiórka odpadów remontowo – budowlanych-----	85
IX.5.4.	Rozbudowa infrastruktury do segregacji odpadów i pozyskiwania surowców wtórnych-----	85
IX.5.5.	Zorganizowanie systemu zbiórki i transportu odpadów zwierzęcych -----	86
IX.5.6.	Zbiórka odpadów niebezpiecznych pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych -----	86
IX.5.7.	Dofinansowanie demontażu, transportu i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych -----	86
X.	INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO -----	87
XI.	ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W PROJEKTACH -----	87
XII.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA-----	88
XIII.	PODSUMOWANIE I WNIOSKI-----	89
XIII.1.	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TORUŃSKIEGO-----	89
XIII.2.	PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA POWIATU TORUŃSKIEGO-----	90
XIV.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM -----	91
	ŹRÓDŁA MATERIAŁÓW -----	93
	SPIS TABEL -----	95
	SPIS RYCIN-----	96

I. WPROWADZENIE

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do projektów dokumentów strategicznych - programów, planów i polityk wynika z ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 ze zm.). Przepisy tej ustawy zobowiązują organ opracowujący projekty: Program Ochrony Środowiska oraz Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego na lata 2010-2014 z perspektywą do roku 2017 do sporządzenia dokumentacji prognozy oddziaływania na środowisko oraz przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społecznym.

Głównym celem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko (zwaney dalej Prognozą) jest określenie możliwych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji zaktualizowanego Programu Ochrony Środowiska (zwanego dalej POŚ) i Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego (zwanego dalej PGO).

Program Ochrony Środowiska oraz Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego na lata 2010-2014 z perspektywą do roku 2017 są dokumentami współzależnymi, wymagającymi zintegrowanych działań realizacyjnych, dlatego dla projektów obu tych dokumentów opracowano wspólną prognozę oddziaływania na środowisko.

Prognoza jest dokumentem wspierającym proces decyzyjny i procedurę konsultacji POŚ i PGO. Wskazuje na możliwe negatywne skutki realizacji Planu i przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz przedstawia sposoby ich minimalizacji.

II. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI NA ŚRODOWISKO

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego na lata 2010-2014 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2017" jest art. 46 i 47 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 ze zm.). Artykuł ten nakłada na organy administracji opracowujące projekty planów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko jego skutków realizacji.

Zakres Prognozy wynika z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko i w związku z tym powinien:

- 1) zawierać:
 - a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
 - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,

- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- 2) określać, analizować i oceniać:
- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
 - b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
 - d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
 - e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
- 3) przedstawiać:
- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
 - b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Analizie poddano aktualny i prognozowany stan środowiska oraz gospodarowania odpadami na terenie Powiatu Toruńskiego oraz proponowane kierunki działań w tym zakresie. Wynikające z

przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska w powiecie i przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji Programu oraz Planu.

III. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI ORAZ POWIĄZANIE PROJEKTU Z INNYMI DOKUMENTAMI

Analizując cele sformułowane w Programie Ochrony Środowiska i Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego, oprócz analizy ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych (krajowym i wojewódzkim) oraz równoległych, określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej powiatu.

IV. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNYCH ZMIAN TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANYCH DOKUMENTÓW

IV.1. Charakterystyka ogólna Powiatu Toruńskiego

W wyniku reformy administracyjnej przeprowadzonej w 1999 roku utworzono powiat toruński. Siedzibą Powiatu jest miasto Toruń, które jako powiat grodzki nie wchodzi w jego skład.

Powiat zlokalizowany jest w centralnej części województwa kujawsko – pomorskiego i uważany jest jako obszar ciekawy i zróżnicowany pod względem geograficznym i środowiskowym. Obejmuje on miasto Chełmżę oraz osiem gmin: Chełmżę, Czernikowo, Lubicz, Łubiankę, Łysomice, Obrowo, Wielką Nieszawę i Zławieś Wielką.

Zróżnicowanie geograficzne, historyczne, kulturowe i przyrodnicze tych ziem wynika między innymi z faktu, iż teren powiatu położony jest w miejscu, w którym łączą się ze sobą trzy krainy geograficzne – historyczne: ziemia chełmińska z miastem Toruniem, ziemia dobrzyńska i Kujawy.

Powiat toruński zamieszkiwany jest zgodnie z danymi US w Bydgoszczy (stan na dzień 31.12.2009 r., według faktycznego miejsca zamieszkania) przez 95 187 osób, z czego 50,8 % stanowią kobiety zaś 49,2 % mężczyźni. Gęstość zaludnienia wynosi 77 osób/km². W miastach mieszka 16 % ogółu ludności.

Analizując stan zatrudnienia ludności powiatu (wg przeciętnego zatrudnienia) z 13 145 zatrudnionych 74 % pracuje w sektorze prywatnym, zaś 26 % w sektorze publicznym. Sytuacja ta jest zgodna ze stanem zatrudnienia ludności w województwie.

Powiat toruński jest obszarem tradycyjnej gospodarki rolnej. Rolnictwo wykorzystuje w nim dobrej jakości użytki rolne, wysoką kulturę działalności rolniczej, popyt na płody rolne ze strony dużego miasta. Gospodarstwa rolne charakteryzują się korzystnym poziomem mechanizacji i wysoką kulturą działalności rolniczej. Użytki rolne obejmują blisko 70 tys. ha (6 lokata w woj.) i stanowią ponad 56% powierzchni powiatu, a w gminach Łubianka i Chełmża przekraczają 80%

ich powierzchni. Te dwie gminy są także w gronie gmin o najwyższej towarowej produkcji rolnej w województwie w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych.

Położenie geograficzne

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną według Jerzego Kondrackiego (1988 rok) obszar powiatu toruńskiego leży w obrębie dwóch makroregionów: Pojezierza Chełmińskiego – Dobrzyńskiego i Pradoliny Toruńsko – Eberswaldzkiej, jedynie fragment południowej części powiatu, w gminie Wielka Nieszawka, znajduje się w granicach Pojezierza Wielkopolskiego (mezoregion – Równina Inowrocławska). W skład makroregionu Pojezierze Chełmińskie – Dobrzyńskie wchodzi mezoregion: pojezierze Chełmińskie, Dolina Drwęcy i Pojezierze Dobrzyńskie, natomiast w skład makroregionu Pradolina Toruńsko – Eberswaldzka wchodzi mezoregion: Kotlina Toruńska.

Pojezierze Chełmińskie - jest wysoczyzną morenową pomiędzy Doliną Drwęcy, Kotliną Toruńską, Doliną Fordońską, Kotliną Grudziądzką i rzeką Osą, uchodzącą do Wisły poniżej Grudziądza. Od wschodu graniczy z odmiennie ukształtowanym Pojezierzem Brodnickim. Zajmuje powierzchnię 2 165 km². W północnej części regionu wyróżniono pagórki moren czołowych, uszeregowane w trzy pasma: północno-, środkowo- i południowowąbrzeskie, zaliczane do subfazy krajeńskiej (krajeńsko-wąbrzeskiej) zlodowacenia wiślańskiego. Południowa część regionu nosi cechy deglacji powierzchniowej, tzn. przeważają tzw. moreny martwego lodu, kemy i ozy. Z morenami wąbrzeskimi są związane sandry: chełmiński, wąbrzeski i jabłonowski.

Jezióra są stosunkowo nieliczne (ok. 100) i niezbyt duże. Największe są: Chełmżyńskie (ok. 3 km², głęb. 27 m), Wietrzno I (ok. 1,5 km²) i Wietrzno II (ok. 2 km², głęb. 4 m), powstałe z podziału jednego zbiornika wodnego. Wysokości nad poziomem morza na ogół nie przekraczają 120 m, najwyższe wzniesienie na północno-wschód od Wąbrzeźna osiąga wysokość 134 m.

Dolina Drwęcy - pełniła funkcję płytkiej doliny marginalnej w subfazie krajeńsko-wąbrzeskiej i stanowiła drogę odpływu lodowcowo-rzecznej z sandrowi fazy pomorskiej, o czym świadczą wysoko położone w dolnym biegu fragmenty tarasów (do 40 m ponad współczesne dno doliny). Ogółem wyróżniono 11 stopni tarasowych (Niewiarowski 1968), które kształtowały się w związku z rozwojem, doliny dolnej Wisły, zanikając stopniowo w górę biegu rzeki. Piaski zakonserwowały bryły martwego lodu w rynnach z kujawsko-dobrzyńskiej subfazy zlodowacenia wiślańskiego, wytopione dopiero w holocenie już po pogłębieniu doliny, wskutek czego na jej tarasach pojawiły się jeziora i zagłębienia bezodpływowe. Dolina Drwęcy rozciąga się między pojezierzami: Chełmińskim, Brodnickim i częściowo ławskim od północy-zachodu a Pojezierzem Dobrzyńskim i Garbem Lubawskim od południa-wschodu. Od miejsca wypływu Drwęcy z Jeziora Drwęckiego (wys. 94 m n.p.m.) po ujście do Wisły (wys. 38 m) dolina ma ponad 100 km długości i około 320 km² powierzchni, ale Drwęca bierze początek powyżej jeziora na Pojezierzu Olsztyńskim na wysokości 191 m i w górnym biegu płynie wzdłuż Garbu Lubawskiego w kierunku północno-zachodnim. Całkowitą długość rzeki określono na 250 km. Dolina składa się z dwóch części o różnym charakterze.

Pojezierze Dobrzyńskie - leży na północ od Kotliny Płockiej, na południe-wschód od Doliny Drwęcy, na południe-zachód od Garbu Lubawskiego, od wschodu zaś graniczy z sandrową Równiną Urszulewską, Równiną Racią i Wysoczyzną Płońską. Region zajmuje powierzchnię około 2 800 km². Wzniesienie nad poziomem morza mieści się w granicach od 100 do 150 m i

tylko w kilku miejscach jest nieco większe, dochodząc do 154 m na północ od Rypina i 161 m na południo-wschód od Brodnicy. Formy urzeźbienia powstały w fazie poznańskiej i subfazie kujawsko-dobrzyńskiej zlodowacenia wiślańskiego i są dosyć zróżnicowane. Obok wzniesień morenowych i kemowych charakterystyczny element krajobrazu tworzy system równoległych wałów drumlinowych w okolicach Zbójna i na wschód od Brodnicy oraz około 10 ożów rozrzuconych na całym terytorium. Jeśli kierować przesłankami geomorfologicznymi, to przebiega ona na wschód od Płocka jako granica zasięgu zlodowacenia wiślańskiego, a dalej na północ jako granica sieni Równiny Urszulewskiej, na której występuje kilka jezior wytopiskowych. Wysoczyzna pojezierza kończy się na południu zboczem doliny Wisły, które pod Włocławkiem osiąga wysokość względną około 80 m, a w Dobrzyniu i Płocku około 50 m.

Kotlina Toruńska - rozciąga się od Włocławka nad Wisłą po Nakło nad Notecią. Na północy graniczy z Pojezierzem Krajeńskim, Wysoczyzną Świecką, Doliną Fordońską, Pojezierzem Chełmińskim, na wschodzie z Pojezierzem Dobrzyńskim i Kotliną Płocką, na południu z Równiną Inowrocławską, na zachodzie z Pojezierzem Chodzieskim i Doliną Środkowej Noteci, zajmując powierzchnię około 1 850 km². Najniższą częścią kotliny jest równina kolana Wisły w Bydgoszczy. Ujście Brdy do Wisły znajduje się na wysokości 28 m n.p.m., zwierniactwo Wisły we Włocławku na wysokości 47 m, a długość rzeki na tym odcinku ma około 92 km. Uchodzą do niej z prawej strony Mienia i Drwęca, z lewej Zgłowiączka, Tażyna, Zielona i Brda. Jedynie z zachodniej części kotliny wody odpływają Notecią na zachód przez Wartę do Odry. Pomiędzy dorzeczem Wisły a dorzeczem Noteci rozpościera się wysoki, piaszczysty taras, przekształcony eolicznie w wielkie pole wydm, ciągnący się również pomiędzy Tażyną a Zieloną na południe od Torunia. Ten obszar, składający się z pozrastanych ramionami wydm parabolicznych, zwróconych wypukłościami na wschód, zajmują rozległe bory sosnowe noszące nazwę Puszczy Bydgoskiej.

Tabela 1 Podstawowe informacje dotyczące Powiatu Toruńskiego

Parametr	Ilość
Powierzchnia ogółem w ha	123 042
Powierzchnia ogółem w km ²	1 230
Miejscowości (łącznie z miastami)	191
Miejscowości wiejskie	190
Gminy ogółem	9
Gminy miejskie	1
Gminy wiejskie	8

[Źródło: GUS dane za rok 2009]

Warunki klimatyczne

Klimat powiatu scharakteryzowany został jako przejściowo-morski i zaliczony wg E. Romera (1948 r.) do typów klimatu Wielkich Dolin, występujących w całym środkowym pasie Polski. Jest to oczywiście uwarunkowane lokalizacją geograficzną, o czym świadczy między innymi rozległość Kotliny Toruńskiej, otwartej w sposób zdecydowany na wiatry zachodnie, południowo-zachodnie i wschodnie w związku z czym występuje w tym pasie stosunkowo silne przewietrzanie.

Zachmurzenie, na podstawie wieloletnich obserwacji meteorologicznych, osiąga roczne minimum w okresie sierpień-wrzesień, maksimum zaś osiąga od listopada do grudnia. Najlepsze usłonecznienie jest w czerwcu. Ilość dni pogodnych utrzymuje się na średnim

poziomie 32 dni, co stanowi 8,7% w skali roku, a pochmurnych na poziomie 152 dni czyli 41,6% w skali roku.

W styczniu, w Toruniu średnią temperaturą jest -2,5 °C, natomiast w lipcu dochodzi ona do + 18,1 °C. Średnia temperatura roczna to +7,9 °C.

Kolejnym elementem klimatu ważnym dla środowiska naturalnego jest wielkość opadów. Jest to czynnik zmienny, osiągający na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci dość spore wahania. W zakresie opadów minimum czyli 23,1 mm przypada na miesiąc luty, maksimum czyli 85,1 mm na lipiec. Roczna suma opadów w zasadzie nie przekracza pułapu 500-550 mm.

Długości sezonu wegetacyjnego trwa koło 220 dni. Jego początek zazwyczaj stanowi drugi dzień kwietnia, koniec zaś przypada na 7 listopada. Interesujący jest również rozkład pór roku: zima trwa 79 dni i jest drugim najdłuższym okresem w ciągu roku, po lecie, które liczy 101 dni. Następną pod względem długości jest jesień, która trwa 64 dni, później wiosna trwająca 55 dni. Do najkrótszych okresów w ciągu roku należą: przedzimy, które trwa 35 dni i przedwiośnie trwające 31 dni.

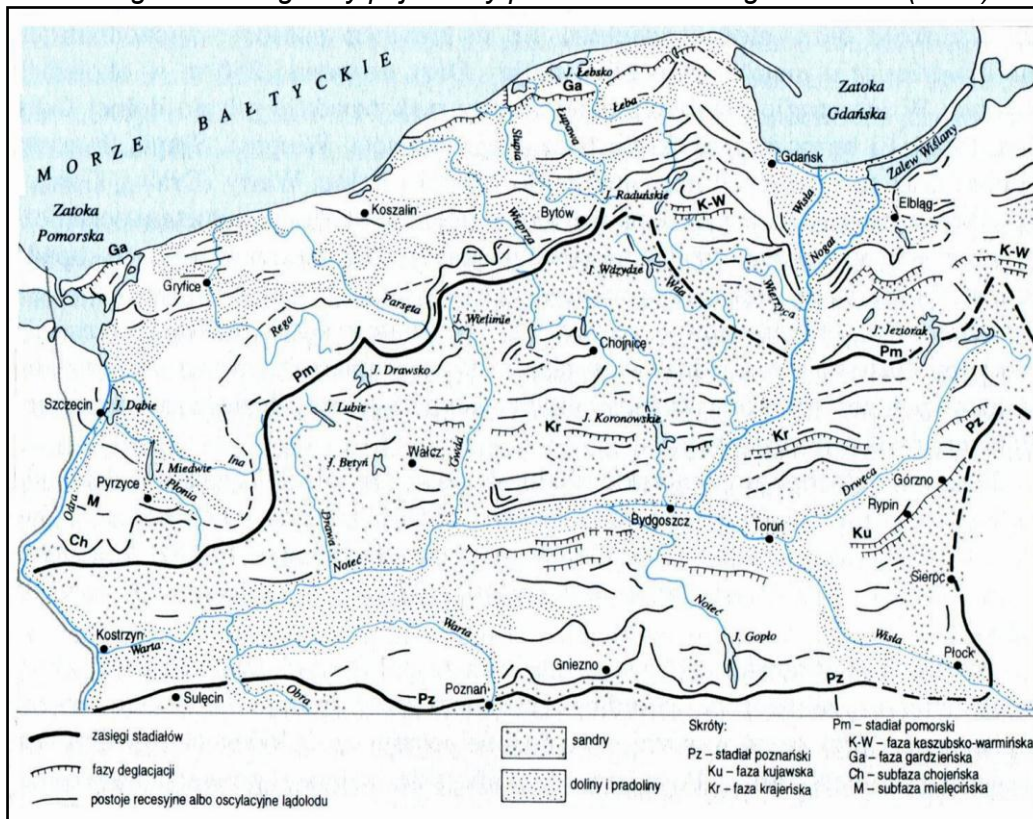
Swoje określone znaczenie względem lokalnych warunków klimatycznych ma również Wisła, stanowiąca największy w regionie zbiornik wody płynącej. Bezpośredni wpływ klimatyczny Wisły ogranicza się do obszarów usytuowanych w bliskim sąsiedztwie rzeki, tak więc dotyczy to przede wszystkim gmin: Czernikowo, Obrowo, Lubicz, Zławieś Wielka i Wielka Nieszawka.

Rejonizacja rolniczo-klimatyczna R. Gumińskiego (1948 r.) włącza ten obszar do pasa klimatycznego, w którym ścierają się wpływy klimatu oceanicznego z klimatem kontynentalnym. Jednak różnice te nie są aż tak odczuwalne jak wynikałoby to z przedstawionej charakterystyki, ponieważ w przyrodzie efekt różnicujący klimaty lokalne rozkłada się na dużych obszarach, stąd niemożliwym jest na przykład określenie bardzo wyraźnej granicy klimatycznej na tak niewielkim obszarze jakim jest powiat toruński.

Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia

Ziemie powiatu usytuowane są w regionie o bardzo urozmaiconym charakterze geomorfologicznym z widocznymi charakterystycznymi cechami utworów młodoglacjalnych, których dowodem jest różnorodność występujących tu form polodowcowych z przewagą płaskiej lub falistej wysoczyzny morenowej, urozmaiconej między innymi formami marginalnymi łądłolodu vistulańskiego, z licznymi formami erozyjnej bądź też akumulacyjnej działalności wód lodowcowych.

Rycina 1 Szkic geomorfologiczny pojezierzy pomorskich według L. Roszko (1964)

[Źródło: geografia Regionalna Polski, J. Kondracki, W-wa 2009]

IV.2. Ocena stanu środowiska

IV.2.1. Wody powierzchniowe

RZEKI

Powiat toruński w ujęciu hydrologicznym leży w dorzeczu Wisły, po obu jej stronach. Na prawym brzegu Wisły rozpoczyna się na granicy gminy Czernikowo i powiatem lipnowskim w 702,7 km rzeki i kończy w km 768,8 jej biegu (granica gminy Zławieś Wielka z powiatem bydgoskim), z tym że od km 728,4 (ujście Drwęcy) do 745,0 km (za portem drzewnym) tereny wzdłuż Wisły są obszarem administracyjnym miasta Torunia.

Na lewym brzegu Wisły granica powiatu rozpoczyna się w 720,8 km (granica gminy Wielka Nieszawka z powiatem aleksandrowskim) i kończy w km 749,8 (granica gminy Wielka Nieszawka z gminą Solec Kujawski), z tym że od km 726,3 do km 739,7 tereny lewobrzeżnej Wisły administracyjnie należą do miasta Torunia.

Głównym dopływem Wisły na terenie powiatu jest rzeka Drwęca. Wisłę zasilają również mniejsze ciekі takie jak: Struga Toruńska, Struga Zielona, Kanał Górny i Dolny, Fryba, Struga Młyńska, Mień, Tażyna.

Rzeka Drwęca

Największy prawostronny dopływ Wisły. Źródła znajdują się w województwie warmińsko – mazurskim w rejonie Wzgórz Dylewskich. Typ rzeki: pojezierna. Całkowita długość rzeki wynosi 207,2 km z czego w granicach województwa kujawsko-pomorskiego 117 km, a w powiecie toruńskim ujściowy odcinek ok. 17 km. Jest rzeką silnie meandrującą.

Średni spadek zwierciadła wody wynosi 0,41 ‰, a wielkość przepływu w dolnym biegu ponad 30 m³/s. Drwęca odwadnia obszar <363 km². Do Wisły uchodzi w 728,4 km jej biegu w Złotorii.

Rzeka jest największym w kraju rezerwatem ichtiologicznym, mającym na celu ochronę ryb łososiowatych i podstawowym źródłem wody pitnej dla miasta Torunia i gminy Lubicz.

Jest leżącym uznanym szlakiem turystyki kajakowej. Dorzecze Drwęcy odwadnianie jest przez ponad 600 cieków stałych i okresowych. W obszarze powiatu toruńskiego wymienić należy: prawobrzeżne:

- Struga Lubicka - długość 2,5 km, początek swój bierze w Grębocinie w gminie Lubicz, gdzie na jazie następuje rozdział wód Strugi Toruńskiej,
- Struga Rychnowska - długość całkowita 33 km i powierzchnia zlewni 49 km².

lewobrzeżne:

- Struga Jordan - długość całkowita 20 km. Początek bierze w okolicach miejscowości Skrzypkowo.
- Struga Ciechocińska - długość całkowita 17 km, a powierzchnia zlewni 40 km². Wypływa z jeziora Konotopie.

Rzeka Mień

Prawobrzeżny dopływ Wisły. Źródła rzeki znajdują się na wysokości 127 m n.p.m. w pobliżu jeziora Linieckiego. Płynąc prawie równoleżnikowo kieruje się na zachód ku Wiśle.

Koryto tej rzeki wcięte jest w utwory lodowcowe, a odcinek ujściowy w utwory pradoliny Wisły. Całkowita długość rzeki wynosi 53,5 km. Powierzchnia całkowita zlewni wynosi 374,7 km².

Najważniejszymi dopływami Mieni są: Młynarka, Złotopolanka i Biskupianka.

Do Wisły uchodzi w 703,7 km jej biegu.

Struga Toruńska

Kolejnym prawobocznym dopływem Wisły jest Struga Toruńska. Bierze początek z jeziora Wielzijdz położonego na Pojezierzu Chełmińskim. Długość rzeki wynosi 51,3 km, a powierzchnia zlewni 371 km². Struga Toruńska uchodzi do Wisły w Toruniu dwiema odnogami (przy zamku krzyżackim i przy Pl. Rapackiego) w okolicach 735 km jej biegu.

Rzeka Struga Łysomicka

Struga Łysomicka (23,2 km) wraz z Kanałem Górnym (29,7 km) którego jest największym dopływem i Kanałem Dolnym (25,1 km) uchodzi do Wisły w Czarnowie w gminie Zławieś Wielka.

Łączna powierzchnia zlewni kanałów wynosi 343,3 km², w tym Strugi Łysomickiej 223 km². Cieki te odwadniają południową część Wysoczyzny Chełmińskiej i północną część Kotliny Toruńskiej.

Rzeka Fryba, Papówka

Całkowita powierzchnia zlewni wynosi 327,7 km². Na terenie zlewni położone są dwa miasta: Chełmża i Chełmno. Hydrograficznie ciekami głównymi jest Papówka - 20 km długości, a Fryba - 39,6 km długości jej prawobrzeżnym dopływem. Papówka odwadnia Basen Unisławski poprzez sieć kanałów i rowów melioracyjnych.

Rzeka Fryba w początkowym biegu ma charakter rowu. Dopiero w dolnym odcinku płynie silnie rozwiniętą, głęboko wciętą rynną.

W miejscowości Grabowiec w gminie Lubicz do Wisły uchodzi najmniejszy jej prawobrzeżny dopływ w obszarze powiatu, Struga Młyńska. Długość tego cieką wynosi ok. 17 km, powierzchnia zlewni 16 km².

Do lewobrzeżnych dopływów w obrębie powiatu toruńskiego należą Tążyna i Struga Zielona. Tążyna wypływa z mokradeł zwanych Błotami. Całkowita długość Tążyny wynosi 49,8 km, a powierzchnia zlewni 495,8 km². Odwadnia ona południową część Równiny Inowrocławskiej. W dolnym odcinku stanowi granicę z powiatem aleksandrowskim.

Struga Zielona swoje źródła ma na Wysoczyźnie Kujawskiej w okolicach Wierzchosławic i Tarkowa. W dolnym biegu znaczny udział w zasilaniu mają wody podziemne. Na stosunki hydrograficzne w dorzeczu wpływ mają rozległe kompleksy leśne oraz łąki. Całkowita długość rzeki wynosi 34,3 km, a powierzchnia zlewni 238,3 km². Do Wisły uchodzi w 745,6 km jej biegu.

JEZIORA

Wśród jezior powiatu toruńskiego większość zawdzięcza swoje pochodzenie obecności lądolodu,

a zagłębienia w których występują jeziora powstały głównie w okresie jego recesji. Typ genetyczny misy jeziornej stanowi o typie jeziora.

Do największych jezior występujących na terenie powiatu toruńskiego należą:

- **Jezioro Grodno.** Jest zbiornikiem o genezie wytopiskowej. Jezioro zasilane jest powierzchniowo przez jeden stały ciek, odwadniający północny, wybitnie rolniczy fragment zlewni. Nadmiar wód z jeziora Grodno odpływa do jeziora Chełmżyńskiego. Zlewnia bezpośrednia jeziora Grodno (bez powierzchni jeziora) wynosi 115,3 ha w tym lasy zajmują aż 77 ha. Pod względem rybackim jezioro należy do typu leszczowego.
- **Jezioro Dźwierzno.** Jego zlewnia całkowita położona jest na obszarze typowo rolniczym w gminie Chełmża. Jest jeziorem wytopiskowym. W szeregu obniżeń występują równiny torfowe będące świadectwem zanikłych jezior. Powierzchnia zlewni całkowitej jeziora Dźwierzno wynosi 17,5 km. Na północ od wsi Zelgno zlewnia jeziora jest pokryta gęstą siecią drenarską. Nadmiar wód z tego obszaru spływa rowem melioracyjnym w kierunku podmokłego obniżenia położonego na południe od wsi Zelgno, a następnie do jeziora Dźwierzno. Odpływ wód z jeziora Dźwierzno odbywa się w kierunku Strugi Toruńskiej.
- **Jezioro Kamionki.** Położone jest około 20 km na północny zachód od Torunia. Strefa brzegowa porośnięta jest roślinnością wodną. Jezioro Kamionki nie posiada żadnego dopływu powierzchniowego, zasilane jest przez opady atmosferyczne i wody gruntowe. Wahania zwierciadła wody w jeziorze, które w charakterystycznych latach suchych i wilgotnych wynoszą 0,6 metra uzależnione są ściśle od wahań poziomu wód gruntowych. Zlewnia jeziora o powierzchni 2,2 km² wraz z powierzchnią jeziora jest obszarem bezodpływowym. Na terenie zlewni lasy zajmują powierzchnię około 1 km² i występują zwartym pasem wokół jeziora.
- **Jezioro Osiek.** Położone jest w gminie Obrowo w kompleksie leśnym na południe od wsi Osiek. Najistotniejszy wpływ na jakość tego bezodpływowego jeziora upatrywać należy ze strony ruchu turystycznego.
- **Jezioro Dzikowo.** Jest niewielkim śródlęsnym jeziorem bezodpływowym. Zagrożeniem, które może mieć negatywny wpływ na jakość jego wód są licznie wypoczywający nad nim urlopowicze i turyści.

- **Jeziro Kijaszkowo (Mazowsze).** Położone na obszarze Pojezierza Dobrzyńskiego, jest jeziorem rynnowym, przez które przepływa rzeka Łubianka. W bezpośrednim sąsiedztwie jeziora położone są stawy rybne o powierzchni 60 ha. Najbliższe otoczenie jeziora stanowią w około 80% grunty orne i w 20% łąki, pastwiska i nieużytki. Jezioro Kijaszkowo zaliczone jest do typu rybackiego-sandaczowego.
- **Jeziro Steklińskie.** Położone jest na południowo zachodnim krańcu Pojezierza Dobrzyńskiego, jest jeziorem rynnowym. Dno jeziora jest miechowate a najgłębsze miejsce znajduje się we wschodniej jego części i wynosi 18,5 m. Jedynym dopływem stałym zasilającym jezioro jest rzeczka Łubianka I, która poniżej jeziora Steklińskiego łączy się z rzeką Łubianką.

IV.2.2. Wody podziemne

Analizując budowę geologiczną oraz warunki geomorfologiczne terenu powiatu toruńskiego wyróżniono 3 piętra wodonośne o charakterze użytkowym. Według kolejności udostępniania stanowią je wody w utworach czwartorzędowych, trzeciorzędowych i kredowych. Zróżnicowane warunki hydrogeologiczne oparte na geomorfologicznych założeniach, pozwoliły wydzielić na terenie powiatu obszary mniej lub bardziej zasobne w wodę.

Na terenie powiatu toruńskiego, znaczenie o charakterze regionalnym, posiadają głównie poziomy wodonośne w piaszczystych utworach czwartorzędowych. Są one podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę odbiorców indywidualnych jak i zbiorowych. Występują powszechnie w międzymorenowych strukturach wodonośnych, w obszarach dolin kopalnych i współczesnych dolin rzecznych, co warunkuje możliwości ich udostępniania oraz naturalne warunki ochrony jakościowej. W terenach wysoczyznowych czwartorzędowe poziomy wodonośne z reguły izolowane są od powierzchni nadkładem utworów słabo przepuszczalnych i tam występują na głębokości od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów poniżej poziomu terenu (p.p.t.). Warunki takie sprzyjają naturalnej ochronie jakościowej wód, zabezpieczając je przed ewentualnym zanieczyszczeniem, ograniczającym ich walory użytkowe. Najlepszą jakość posiadają wody występujące w najgłębszych czwartorzędowych poziomach wodonośnych, związanych ze strukturami dolin kopalnych, gdzie zalegają na głębokości 150-200 m p.p.t. Wody najpłycej występujące i jednocześnie najbardziej podatne na zanieczyszczenia to wody poziomów wodonośnych w dolinach głównych rzek powiatu, tj. Wisły i Drwęcy, które stanowią podstawę drenażu wód podziemnych.

Poziomy wodonośne występujące w żwirowych i piaszczystych utworach międzymorenowych mają charakter naporowy, natomiast w dolinach rzek zwierciadło wody ma charakter swobodny, o niewielkim spadku hydraulicznym. Wydajności eksploatacyjne pojedynczych studni ujmujących wody poziomów czwartorzędowych osiągają wartości rzędu kilkunastu do kilkudziesięciu m³/h. W obszarach zasobnych w wodę, związanych głównie z systemem dolin kopalnych, wydajności eksploatacyjne studni są znacznie większe, dochodząc nawet do 100-200 m³/h.

Czwartorzędowy system wodonośny jako najbardziej zasobny, na terenie powiatu toruńskiego jest podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę ujęć dla celów pitnych i gospodarczych. Główne ujęcia komunalne i wiejskie (Chełmża, Czernikowo, Gostkowo, Przysiek, Górsk) w tym również zaopatrujące mieszkańców Torunia (Mała Nieszawka, Jedwabno) czerpią wodę z czwartorzędowych poziomów wodonośnych. Ujmowane wody podziemne plejstoceńskich

warstw wodonośnych stanowią 85-90% wszystkich udokumentowanych na terenie powiatu zasobów eksploatacyjnych.

Czynnikiem decydującym o walorach użytkowych wód podziemnych jest ich jakość, niekiedy eliminująca możliwości eksploatacji, bądź wymuszająca konieczność stosowania metod uzdatniających, zwiększających ich przydatność do konsumpcji. Ochrona jakościowa i ilościowa zasobów wód podziemnych to główny kierunek działań profilaktycznych, szczególnie w obszarach, gdzie budowa geologiczna sprzyja możliwościom zanieczyszczenia warstw wodonośnych.

Na terenie Polski wyznaczone zostały obszary Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, które podlegają szczególnej ochronie, celem zachowania ich użytkowego charakteru. W granicach powiatu toruńskiego wydzielony został GZWP Dolnej Wisły Nr 141 (rejon Torunia i okolic - gmina Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka, Lubicz, Obrowo), o powierzchni ok. 354 km², związany z Pradolina Wisły. Poziom wodonośny w obszarze zbiornika występuje w piaskach aluwialnych tarasów akumulacyjnych Wisły oraz w piaskach i żwirach fiuwiogiacjalnych interglacjału eemskiego o miąższości od kilkunastu do około czterdziestu metrów w obniżeniach podłoża. Zwierciadło wody ma z reguły charakter swobodny, lokalnie tylko napięty i występuje na głębokości od kilku do kilkunastu metrów. Poziom ten zasilany jest bezpośrednio wodami opadowymi oraz wodami pochodzącymi z drenażu poziomów wodonośnych Wysoczyzny Chełmińskiej. Charakteryzuje się wysokimi parametrami filtracyjnymi i znaczną wodoprzewodnością. Średni współczynnik filtracji wynosi 0,95 m/h, a przewodność waha się od 10 do 74 m³/h. Poziom czwartorzędowy wymagający najwyższej ochrony (ONO) zajmuje powierzchnię ok. 230 km². W obszarze zbiornika średnia głębokość ujęcia głębinowego wynosi 40 m, a szacunkowe zasoby dyspozycyjne 84 tys. m /dobę.

Brak utworów słabo przepuszczalnych izolujących warstwy wodonośne zbiornika od niekorzystnego wpływu antropopresji, drenujący charakter Wisły, parametry hydrogeologiczne wodonośca, sposób zagospodarowania i wykorzystania terenu to główne czynniki mające decydujące znaczenie dla jakości wód w obszarze głównego zbiornika. Prewencyjny charakter i szczególne znaczenie mają tu działania związane z monitorowaniem jakości wód podziemnych. Służą one wykryciu zanieczyszczenia czy też skażenia wody co umożliwia podjęcie działań zapobiegających dalszej degradacji poziomu wodonośnego.

IV.2.3. Walory przyrodnicze Powiatu

LASY

Powiat toruński jest położony w przyrodniczo-leśnej Krainie Wielkopolsko-Pomorskiej, która jest w zasięgu środkowoeuropejskiej strefy klimatycznej w makroregionie ekoklimatycznym Pojezierza Wielkopolskiego.

W krainie Wielkopolsko-Pomorskiej wyodrębniono dziewięć dzielnic przyrodniczo-leśnych.

Powiat toruński obejmuje swym obszarem część Dzielnic Pojezierza Chełmińsko - Dobrzyńskiego i część Dzielnic Kotliny Toruńsko-Płockiej.

W dzielnic Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego wydzielono cztery mezoregiony przyrodniczo-leśne, z których jeden to Mezoregion Wysoczyzny Dobrzyńsko - Chełmińskiej. Północna i wschodnia część powiatu toruńskiego jest położona w Mezoregionie Wysoczyzny Dobrzyńsko - Chełmińskiej, a południowa w Dzielnic Kotliny Toruńsko-Płockiej, w której nie wyróżniono mezoregionów.

Mezoregion Wysoczyzny Dobrzyńsko-Chełmińskiej charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu, jezior jest jednak stosunkowo niewiele. Z uwagi na urodzajne gleby, wytworzone przeważnie z gliny zwałowej, jego lesistość jest mała i wynosi 13%. Jest to region rolniczy.

Dzielnica Kotliny Toruńsko-Płockiej obejmuje na terenie powiatu pradolinę rzeki Wisły. Rzeźba terenu jest tu urozmaicona terasami i wydymami. Gleby ubogie, głównie bielcowe i rdzawe, wytworzone z różnego rodzaju piasków rzecznych, które na ogół uległy zwydmieniu, oraz w niewielkiej ilości z torfów. Lesistość tego obszaru jest znacznie większa i wynosi ok. 38%.

Równoleżnikowy układ rzeźby terenu Polski jest czynnikiem wpływającym na dużą zmienność klimatu, ponieważ w zależności od aktywności tworzących się u nas ośrodków niżowych, bądź wyżowych, mamy do czynienia z wpływami klimatu morskiego lub kontynentalnego.

Czynniki te, jak i szeroki wachlarz gleb spowodowały, że nasz teren ma bogatą szatę roślinną. Obszar powiatu toruńskiego znajduje się w naturalnym zasięgu większości rodzimych gatunków drzew występujących w niżowej części Polski.

Obecnie teren powiatu toruńskiego znajduje się w zasięgu terytorialnym pięciu nadleśnictw, które wchodzi w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu:

- Nadleśnictwo Cierpiszewo obejmuje lasy położone na terenie gminy Wielka Nieszawka w miejscowościach: Cierpice, Mała Nieszawka;
- Nadleśnictwo Dobrzejewice obejmuje gminy Czernikowo i Obrowo oraz południową część gminy Lubicz i wschodnią część miasta Torunia;
- Nadleśnictwo Gniewkowo administruje lasami położonymi na terenie gminy Wielka Nieszawka w obrębach ewidencyjnych Brzoza Toruńska i Popioły;
- Nadleśnictwo Golub-Dobrzyń obejmuje północno-wschodnie części gmin: Chełmża, Lubicz i Łysomice;
- Nadleśnictwo Toruń ma w zasięgu swego działania gminy Łubianka i Zławieś Wielka oraz południowo-zachodnią część gminy Łysomice i północną oraz zachodnią część miasta Torunia.

Obszary NATURA 2000

Obszar Natura 2000 to nowa forma ochrony przyrody (obok istniejących parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, czy innych) wprowadzana w naszym kraju od czasu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Za obszary Natura 2000 uznaje się tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy.

Na terenie Powiatu Toruńskiego występują następujące obszary Natura 2000:

- Specjalne Obszary Ochrony (SOO):
 - Solecka Dolina Wisły PLH040003,
 - Dybowska Dolina Wisły PLH040011,
 - Nieszawska Dolina Wisły PLH040012,
 - Włocławska Dolina Wisły PLH040039,
 - Dolina Drwęcy PLH280001,
- Obszary Specjalnej Ochrony (OSO):
 - Dolina Dolnej Wisły PLB040003.

Tabela 2 Charakterystyka obszarów NATURA 2000 występujących na terenie Powiatu Toruńskiego

<p>Solecka Dolina Wisły PLH040003</p>	<p>Powierzchnia ogólna: 33 559,0 Ogólna charakterystyka obszaru Klasy siedlisk %pokrycia</p> <table border="1" style="width: 100%;"> <tbody> <tr><td>Lasy iglaste</td><td style="text-align: right;">1%</td></tr> <tr><td>Lasy liściaste</td><td style="text-align: right;">5%</td></tr> <tr><td>Siedliska leśne (ogólnie)</td><td style="text-align: right;">1%</td></tr> <tr><td>Siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie)</td><td style="text-align: right;">19%</td></tr> <tr><td>Siedliska rolnicze (ogólnie)</td><td style="text-align: right;">37%</td></tr> <tr><td>Tereny nieleśne z uprawami roślin drzewiastych (sady, gaje, winnice, dehesa)</td><td style="text-align: right;">2%</td></tr> <tr><td>Wody śródlądowe (stojące i płynące)</td><td style="text-align: right;">35%</td></tr> </tbody> </table> <p>Wartość przyrodnicza i znaczenie Ostoja ptasia o randze europejskiej E 39. Występują co najmniej 44 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 4 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje ok. 180 gatunków ptaków. Bardzo ważna ostoja dla ptaków migrujących i zimujących; bardzo ważny teren zimowiskowybielik (C2). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: nurogęś, ohar (PCK), rybitwa białoczelna (PCK), rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrzygoad (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje derkacz, mewa czarnogłowa, sieweczka rzeczna. W okresie wędrowek ptaki wodno-blotne występują w koncentracjach do 50 000 osobników (C4). W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrowkowego (C2 i C3) następujących gatunków ptaków: bielik, gagoń, nurogęś; stosunkowo licznie (C7) występuje bielaczek; ptaki wodno-blotne występują w koncentracjach do 40 000 osobników (C4). Awifauna obszaru nie jest dostatecznie poznana. Bogata fauna innych zwierząt kręgowych, bogata flora roślin naczyniowych (ok. 1 350 gatunków) z licznymi gatunkami zagrożonymi i prawnie chronionymi, silnie zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym zachowane różne typy łągów, a także cenne murawy kserotermiczne. Gatunki wymienione w p. 3.3. z motywacją D to gatunki prawnie chronione w Polsce. Zagrożenia Niszczenie morfologicznej różnorodności międzywala, zanieczyszczenie wód (przemysłowe i komunalne), zabudowa brzegów, zalesianie muraw, spontaniczna sukcesja roślinności wskutek zaprzestania lub zmniejszenia intensywności wypasu zwierząt w międzywale, zamiana użytków zielonych na pola orne w międzywale. Obszar podlega działaniom z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Istniejące obiekty i urządzenia związane z ochroną przeciwpowodziową oraz koryto rzeczne wymagają utrzymania ich w należytym stanie technicznym. Na obszarze będą prowadzone działania zapewniające swobodny spływ wód oraz lodu. Przy wykonywaniu powyższych zadań zachowana zostanie dbałość o utrzymanie dobrego stanu ekologicznego doliny. Wykonywanie tych prac obejmuje różne fragmenty doliny rzecznej i nie ma istotnego wpływu na całość obszaru Natura 2000.</p>	Lasy iglaste	1%	Lasy liściaste	5%	Siedliska leśne (ogólnie)	1%	Siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie)	19%	Siedliska rolnicze (ogólnie)	37%	Tereny nieleśne z uprawami roślin drzewiastych (sady, gaje, winnice, dehesa)	2%	Wody śródlądowe (stojące i płynące)	35%
Lasy iglaste	1%														
Lasy liściaste	5%														
Siedliska leśne (ogólnie)	1%														
Siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie)	19%														
Siedliska rolnicze (ogólnie)	37%														
Tereny nieleśne z uprawami roślin drzewiastych (sady, gaje, winnice, dehesa)	2%														
Wody śródlądowe (stojące i płynące)	35%														
<p>Dybowska Dolina Wisły PLH040011</p>	<p>Powierzchnia ogólna: 33 559,0 ha. Ogólna charakterystyka obszaru Klasy siedlisk %pokrycia</p> <table border="1" style="width: 100%;"> <tbody> <tr><td>Lasy iglaste</td><td style="text-align: right;">9%</td></tr> <tr><td>Lasy liściaste</td><td style="text-align: right;">8%</td></tr> <tr><td>Siedliska rolnicze (ogólnie)</td><td style="text-align: right;">46%</td></tr> <tr><td>Wody śródlądowe (stojące i płynące)</td><td style="text-align: right;">37%</td></tr> </tbody> </table> <p>Opis obszaru Obszar obejmuje 11 km odcinek rzeki Wisły wraz z terenami zalewowymi między Dybowem a Przyłubiem (744,6 - 755,5 km biegu rzeki). Granice prawobrzeżnej części przebiegają wzdłuż wału przeciwpowodziowego, natomiast część lewobrzeżna na prawie całej długości ciągnie się wzdłuż krawędzi skarpy terasy zalewowej. Teren ten związany jest z zasięgiem ostatniego zlodowacenia, a podstawowym, współczesnym procesem geomorfologicznym jest akumulacja fluwalno-powodziowa. Podłoże terasy zalewowej stanowią mady. Przy średnim i niskim stanie wód, teren zajmuje koryto rzeki z wynurzającymi się okresowo piaszczysto mulistymi ławicami, które porasta efemeryczna roślinność (<i>Bidentetea tripartiti</i>, <i>Isotetanojuncea</i>). Nieco wyniesione i okresowo zalewane są tereny nadbrzeżne z dawnymi wyspami (kępami) połączonymi ze stałym łądem przez groble wybudowane w XIX wieku i zasypane osadami. Stają się one wyspami podczas wezbrań. Występują tu także ciągi starorzeczy; w starorzeczach i spokojnych odcinkach rzeki rozwija się roślinność wodna, a na ich brzegach szuwały. Obwałowania usypane w XIX wieku osłaniają prawy i część lewego brzegu, pozostała część jest zalewana aż do naturalnych zboczy wysokiej terasy. Obecnie znaczna część terenów nadrzecznych pokryta jest mozaiką ziółorośli i traworośli z rosnącymi pojedynczo i pasowo krzewami i drzewami (w tym pomnikowymi topolami czarnymi <i>Populus nigra</i>). Częste są typowo wykształcone zarośla wierzbowe (<i>Salicetum triandro-viminalis</i>), tworzące mozaikę z ziółoroślami. Zajmują one część dawnych siedlisk łągów wierzbowych i topolowych, występujących najliczniej koło Przyłubia. W dolnych partiach zboczy między Przyłubiem a Dybowem zachowały się fragmenty wielogatunkowych łągów (<i>Ficario-Ulmetum minoris</i>, <i>Alno-Ulmion</i>). Częściej występują tu łągi kontynentalne o charakterze zbozowym. Na terenach zalewanych częste są łąki i pastwiska, z których część - po zaniechaniu użytkowania - reprezentuje uboższe postacie <i>Rudbeckio-Solidaginetum</i> (<i>Senecion fluvialis</i>) i <i>zborowisko z Calamagrostis epigejos</i>. Wały przeciwpowodziowe i przydroża porośnięte są przez zbiorowiska trawiaste. Zasobniejsze, rzadziej zalewane tereny zostały stosunkowo niedawno zamienione w pola uprawne. Powierzchnia muraw kserotermicznych na NE piaszczystych zboczach między Przyłubiem a Dybowem i bliższych im ciepłolubnych okrajów (<i>Geranion sanguinei</i>, <i>Origanetalia</i>) uległa silnemu zmniejszeniu na rzecz zarośli z <i>Prunus spinosa</i>, <i>Crataegus sp. div.</i>, <i>Rosa sp. div.</i>, <i>Berberis vulgaris</i> (<i>Prunetalia spinosae</i>). Ponadto zostały one już w większości zalesione sosną. Są to też fragmenty borów mieszanych i sosnowych z płatami muraw piaszkowych. Przeważają drzewostany sosnowe pochodzące z nasadzeń. Łęgi olszowo-jesionowe z fragmentami olsów występują na bardzo niewielkich powierzchniach, na zatofionych obrzeżach doliny i źródliskach. Wartość przyrodnicza i znaczenie Obszar ma znaczenie przede wszystkim dla ochrony lasów łągowych i całej mozaiki siedlisk nadrzecznych, charakterystycznych dla doliny dużej rzeki nizinnej oraz związanej z nią fauny, w tym 5 gatunków ryb z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Łącznie na omawianym terenie zanotowano obecność 11 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 2 gatunki ssaków, 1 gatunek płaza, 6 gatunków kręgowych i ryb, 1 gatunek bezkręgowca i 2 gatunki roślin z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG (w sumie 12 gatunków). Na obszarze stwierdzono 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG. Ponadto, teren ten jest miejscem gnieźdzenia się wielu rzadkich i zagrożonych wyginięciem w Polsce lub Europie Środkowej gatunków ptaków związanych z dolinami dużych, niuregulowanych rzek (ogółem stwierdzono 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG). Występują tutaj również stosunkowo liczne populacje łąkowe ptaków związanych z zanikającymi środowiskami kserotermicznymi (<i>Sylvia nisoria</i>, <i>Lanius collurio</i>). Obecność wielu piaszczystych wysp i pływów w korycie powoduje, że teren ten stanowi ważne miejsce zeroniania i odpoczynku dla ptaków migrujących. W okresie zimowym na obszarze tym odnotowano duże koncentracje awifauny wodno-blotnej, dla której warunkiem przetrwania są duże, niezamarzające odcinki rzeki. Obszar obejmuje część ekologicznego korytarza Wisły, który został zidentyfikowany jako teren priorytetowy dla ochrony w sieciach ECUNET i IBA, ważnego dla migracji wielu gatunków. Zagrożenia Dla zbiorowisk roślinnych brzegów Wisły związanych z okresowym zalewaniem i wynurzaniem, największym potencjalnym zagrożeniem jest zmiana stosunków wodnych. Dla muraw, zarośli i lasów kserotermicznych jest to intensywna gospodarka leśna (zalesianie, odławianie). Dla terenów podmokłych (lasy bagienne, łągi olszowo-jesionowe, łąki trzęślicowe, turzycowiska, szuwały) najgroźniejsze jest odwadnianie, osuszanie, zasypywanie. Dla umiarkowanie wilgotnych żyznych lasów (łągi, lasy wiązowo-jesionowe) niewłaściwa gospodarka leśna, prowadząca do zmiany składu gatunkowego i zakwaszenia siedliska. Dla wszystkich walorów przyrodniczych - budownictwo, składowiska, zanieczyszczenia i dzikie wysypiska. Zagrożenia dla fauny stanowią: melioracje, pogłębienie koryta Wisły i likwidowanie piaszczystych wysp w nurcie rzeki, zbyt wczesne pokosy traw, lokalnie - intensyfikacja produkcji rolnej, wycinanie łągów i pojedynczych starych drzew, silna penetracja ludzka i kłusownictwo. Status ochrony Obszar w większości nie jest chroniony. Niewielka część znajduje się na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wym. Śródlądowych na południe od Torunia (15 869 ha). Projektuje się utworzenie rezerwatu przyrody Zbocza Dybowska.</p>	Lasy iglaste	9%	Lasy liściaste	8%	Siedliska rolnicze (ogólnie)	46%	Wody śródlądowe (stojące i płynące)	37%						
Lasy iglaste	9%														
Lasy liściaste	8%														
Siedliska rolnicze (ogólnie)	46%														
Wody śródlądowe (stojące i płynące)	37%														
<p>Nieszawska Dolina Wisły PLH040012</p>	<p>Powierzchnia ogólna: 3 891,7 ha. Ogólna charakterystyka obszaru Klasy siedlisk %pokrycia</p> <table border="1" style="width: 100%;"> <tbody> <tr><td>Lasy iglaste</td><td style="text-align: right;">5%</td></tr> <tr><td>Lasy liściaste</td><td style="text-align: right;">3%</td></tr> <tr><td>Siedliska leśne (ogólnie)</td><td style="text-align: right;">9%</td></tr> <tr><td>Siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie)</td><td style="text-align: right;">11%</td></tr> </tbody> </table>	Lasy iglaste	5%	Lasy liściaste	3%	Siedliska leśne (ogólnie)	9%	Siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie)	11%						
Lasy iglaste	5%														
Lasy liściaste	3%														
Siedliska leśne (ogólnie)	9%														
Siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie)	11%														

Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego

	<p>Siedliska rolnicze (ogólnie) 44% Wody śródlądowe (stojące i płynące) 28%</p> <p>Opis obszaru Obszar położony w SE części mezoregionu Kotliny Toruńskiej, będącej częścią Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. Obejmuje 22,5 km odcinek Wisły wraz z terenami zalewowymi (706-728,5 km biegu rzeki), między Nieszawą a ujściem Drwęcy. Granice tego obszaru przebiegają wzdłuż krawędzi skarpy terasy zalewowej lub wałów przeciwpowodziowych. Teren ten związany jest z zasięgiem ostatniego zlodowacenia, a podstawowym współczesnym procesem geomorfologicznym jest akumulacja fluwalno powodziowa. Podłoże terasy zalewowej stanowią mady, przy czym w pobliżu koryta rzeki występują piaski i mady piaszczyste a dalej od niego mady średnie i ciężkie. Przy średnim stanie wód teren zajmuje koryto rzeki z wynurzającymi się okresowo piaszczysto-mulistymi lawicami, które porasta efemeryczna roślinność (Bidentetea tripartitii, Isoeto-Nanojuncetea). Nieco wyniesione i okresowo zalewane są tereny nadbrzeżne z wyspami po części połączone ze stałym łądem przez groble poprzeczne (Kępa Dzikowska). Występują tu także ciągi starorzeczy; w nich i w spokojnych odcinkach rzeki rozwija się roślinność wodna, a na ich brzegach szuwały. Obwałowania usypane w XX wieku osłaniają większą część lewego i niewielką prawego brzegu. Obecnie znaczna część terenów nadrzecznych pokryta jest mozaiką ziółorośli i traworośli z rosnącymi pojedynczo i grupowo krzewami i drzewami. Częste są typowo wykształcone zarośla wierzbowe oraz płaty łęgów wierzbowych i topolowych w fazie szybko postępującej spontanicznej renaturyzacji, tworzące mozaikę z zaroślami i ziółoroślami. W dolnych partiach zboczy na południe od Torunia i kolo Grabowca zachowały się fragmenty wielogatunkowych łęgów (Ficario ulmetum minoris, Alno-Ulmion). Część terenów zalewanych zajmują łąki i pastwiska. Wały przeciwpowodziowe i przydroża porośnięte są przez zbiorowiska trawiaste. Zasobniejsze a rzadziej zalewane tereny zostały stosunkowo niedawno zamienione w pola. Powierzchnia muraw kserotermicznych na SW piaszczystych zboczach i bliższych im ciepłolubnych okrajów (Geranion sanguinei, Origanetalia) po zaprzestaniu wypasania, wykaszania i wypalania ulega ciąglemu zarastaniu a w większości zalesiane są sosną. Rosną tu też fragmenty borów mieszanych i sosnowych z płatami muraw piaszkowych. Obecnie jednak przeważają drzewostany sosnowe pochodzące z nasadzeń. Szczególnie interesujące są lasy sosnowe na zboczach w Toruniu, Czerniewicach i w Brzozie Toruńskiej, gdzie runo tworzą łąki Carex repens (C. posnanensis). Łęgi olszowo-jesionowe (Ficario-Alnetum, Alno-Ulmion) z fragmentami olsów (Ribes nigri-Alnetum, Alnion glutinosae) występują na bardzo niewielkich powierzchniach na zatofionych obrzeżach doliny i źródłiskach kolo Grabowca.</p> <p>Zagrożenia Dla zbiorowisk roślinnych brzegów Wisły, zależnych od okresowego zalewania i wynurzania, największym zagrożeniem jest zmiana stosunków wodnych (plan konstrukcji systemu kaskad), trwałe zalanie, odcięcie wałami. Dla muraw, zarośli i lasów kserotermicznych - z jednej strony zaniedbanie dotychczasowego ekstensywnego użytkowania (zarzucenie pasterstwa, nawożenie), co przyspiesza eutrofizację i naturalną sukcesję, a z drugiej strony gospodarka leśna (zalesianie, odnawianie). Dla terenów podmokłych (łasy bagienne, łęgi olszowo-jesionowe, łąki trzęślicowe, turzycowiska szuwały) najgroźniejsze jest odwadnianie, osuszanie, zasypywanie. Dla umiarkowanie wilgotnych zycznych lasów (grądy, lasy wierzbowo-jesionowe) niewłaściwa gospodarka leśna, która prowadzi do zmiany składu gatunkowego i zakwaszenia siedliska. Dla wszystkich siedlisk - presja budownictwa, składowiska, zanieczyszczenia i dzikie wysypiska. Zagrożenia dla fauny stanowią melioracje, pogłębianie koryta Wisły i likwidowanie piaszczystych wysp w nurcie rzeki, zbyt wczesne pokosy traw, a lokalnie - intensyfikacja produkcji rolnej, wycinanie łęgów i starych pojedynczych drzew, silna penetracja ludzka i kłusownictwo.</p> <p>Status ochrony Obszar w większości położony na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Nizina Ciechocińska (38 370,8 ha; 1983) oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Wydm Śródlądowych na południe od Torunia (15 697,2 ha).</p>																						
<p>Włocławska Dolina Wisły PLH040039</p>	<p>Powierzchnia ogólna: 4 763,8 ha.</p> <p>Ogólna charakterystyka obszaru Klasy siedlisk</p> <table border="1" data-bbox="367 896 1452 1041"> <thead> <tr> <th>%pokrycia</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>Lasy iglaste 17%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Lasy liściaste 16%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie) 5%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Siedliska rolnicze (ogólnie) 44%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Tereny nieleśne z uprawami roślin drzewiastych 1%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Wody śródlądowe (stojące i płynące) 36%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Opis obszaru Obszar zlokalizowany w południowo-wschodniej części Kotliny Toruńskiej, a częściowo w Pradolinie Toruńsko-Eberswaldzkiej. Jest to ok. 30 km odcinek doliny Wisły (od 647,75 do 704 km biegu rzeki) między tamą we Włocławku a miejscowością Nieszawa. Teren obejmuje koryto rzeki oraz terasę zalewową wraz z otaczającym obszarem, z lokalnie występującymi stromymi stokami doliny. Dla Włocławskiej Doliny Wisły, charakterystyczne są formacje geomorfologiczne typowe dla dużych, nie uregulowanych rzek nizinnych, takich jak: piaszczyste wyspy w korycie rzeki, starorzeczka o znacznej powierzchni, strome skarpy, krawędzie erozyjne i podcięcia. Uwagę zwracają także występujące progi tektoniczne oraz odcinki przelomowe. Rzeka tworzy długie zakola zajmujące ok. 1/3 powierzchni przy średnim stanie wód. Warunki siedliskowe i szata roślinna dna doliny tego odcinka Wisły kształtują się przy bezpośrednim udziale wód rzecznych. Ogółem lasy zajmują około 1/4 obszaru. Powszechne są łąki i pastwiska w tym również przesuszone, ubogie w gatunki, zagospodarowane rolniczo. Podobne zbiorowiska murawowe występują na obwałowaniach, przydrożach i niekserotermicznych zboczach. Żyźniejsze i rzadziej zalewane tereny są często użytkowane jako pola uprawne. Tereny porośnięte przez murawy kserotermiczne i zbiorowiska łąk, zarastają w wyniku zaprzestania pasterstwa (wypasu) wypalania i wykaszania. Zastępują je zarośla tarniny, głogu, róży itp. tzw. czynnie. Lasy i zarośla porastające niegdyś zbocza doliny rozwijają się płatami. Zarośla olszowe występują w zatofionych marginalnych częściach doliny oraz przy źródłach kolo Wólne, Bobrowniki oraz w ujściu rzeki Mień. Najcenniejszym fragmentem Włocławskiej Doliny Wisły jest jej południowo-wschodni kraniec zdominowany przez zbiorowiska grądowe, urozmaicone leśnymi zbiorowiskami ciepłolubnymi i roślinnością kserotermiczną.</p> <p>Zagrożenia Główne zagrożenie stanowi planowana zapora w Nieszawie lub Ciechocinku i permanentne zalanie ok. 40% terenu przez wody sztucznego zbiornika. Inne zagrożenia dotyczą możliwych zmian hydrologicznych warunków w dolinie: kontynuacja osuszania terasy, dalsze obwałowanie koryta rzeki. Oprócz tego: zmiany sposobu użytkowania rolniczego terenów w granicach obszaru prowadzące do eutrofizacji i przyspieszenia sukcesji, zalesianie fragmentów porośniętych cenną roślinnością, osuszanie i zasypywanie małych zbiorników i bagien, niewłaściwa gospodarka leśna, wzrost rekreacji, ekspansja gatunków roślin oceniających kserotermię i zabudowa. Pewnym zagrożeniem jest też transport rzeczny w okresie łęgowym, powodujący konieczność podniesienia poziomu wody w Wiśle do stanu żeglowności, poprzez odpowiednie zrzućty masy wody ze Zbiornika Włocławskiego, uniemożliwiający wyprowadzenie łęgów ornitofauny gnieżdżącej się na piaszczystych łachach w korycie rzeki, jak np. rybitwa rzeczna. Nagłe zmiany reżimu hydrologicznego, zmieniające częstość, zakres i długość zalewów stanowią jedno z najważniejszych zagrożeń dla łęgowej awifauny preferującej tego typu siedliska. Jednocześnie okresowe zalewy wodami rzecznyymi są niezbędne dla zachowania optymalnych warunków w ekosystemach umożliwiających rozwój rzadkich fitocenoz z zespołu łęgów wiązowo-jesionowych Ficario-Ulmetum minoris.</p> <p>Status ochronny Obszar w większości położony na terenie 2 obszarów chronionego krajobrazu: Obszaru Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej (36 814 ha) i Obszaru Chronionego Krajobrazu Wydowego na południe od Torunia (15 697 ha); obejmuje rezerwat Kulin (57 60 ha, 2001) oraz 3 użytki ekologiczne. Część obszaru położona na terenie Leśnego Kompleksu Promocyjnego Lasy Gostyńsko-Włocławskie (58 732 ha).</p>	%pokrycia			Lasy iglaste 17%		Lasy liściaste 16%		Siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie) 5%		Siedliska rolnicze (ogólnie) 44%		Tereny nieleśne z uprawami roślin drzewiastych 1%		Wody śródlądowe (stojące i płynące) 36%								
%pokrycia																							
	Lasy iglaste 17%																						
	Lasy liściaste 16%																						
	Siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie) 5%																						
	Siedliska rolnicze (ogólnie) 44%																						
	Tereny nieleśne z uprawami roślin drzewiastych 1%																						
	Wody śródlądowe (stojące i płynące) 36%																						
<p>Dolina Drwęcy PLH280001</p>	<p>Ogólna charakterystyka obszaru Klasy siedlisk</p> <table border="1" data-bbox="367 1635 1452 1848"> <thead> <tr> <th>%pokrycia</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>Łąki i pastwiska 33%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Lasy iglaste 23%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Grunty orne 11%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Zbiorniki wodne 9%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Lasy liściaste 9%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Tereny rolnicze z dużym udziałem elementów naturalnych 6%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Lasy mieszane 6%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Złożone systemy upraw i działek 1%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Bagna 1%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Tereny luźno zabudowane 1%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Opis obszaru Obszar "Dolina Drwęcy" znajduje się w województwie warmińsko-mazurskim i kujawsko-pomorskim. Obejmuje rzekę Drwęcę wraz z dopływami. Długość Drwęcy wg danych literaturowych określa się na 207,2 km. Dopływy ujęte w granicach Ostoi Dolina Drwęcy w to: Grabiczek - 19,5km; Dylewka - 14,9km; Poburzanka - 3,5km; Gizela - 9,5km; Ilawka - 7,6km; Wólka - 6,6km; Wel - 14,6km. Całkowita powierzchnia zlewni rzeki Drwęcy wynosi 5 693 km². Obszar Dolina Drwęcy leży w mezoregionach: Dolina Drwęcy, Garb Lubawski, Pojezierze Brodnickie. Dolina Drwęcy pełniła funkcję płytkiej doliny marginalnej w subfazie krajeńsko - wąbrzeskiej i stanowiła drogę odpływu glacialnego z sandrów fazy pomorskiej. Piaski zakonserwowały bryły martwego lodu w rynnach z kujawsko - dobrzyńskiej subfazy zlodowacenia wiślańskiego, wytopione dopiero w holocenie już po pogłębieniu doliny, wskutek czego na jej tarasach pojawiły się jeziora i zagłębienia bezodpływowe. Dominujące formy rzeźby terenu to faliste moreny denne, ciągi moren czołowych, równiny sandrowe oraz rynnny polodowcowe. Znaczące urozmaicenie tego terenu stwarzają różnego kształtu obniżenia dochodzące do 40 m</p>	%pokrycia			Łąki i pastwiska 33%		Lasy iglaste 23%		Grunty orne 11%		Zbiorniki wodne 9%		Lasy liściaste 9%		Tereny rolnicze z dużym udziałem elementów naturalnych 6%		Lasy mieszane 6%		Złożone systemy upraw i działek 1%		Bagna 1%		Tereny luźno zabudowane 1%
%pokrycia																							
	Łąki i pastwiska 33%																						
	Lasy iglaste 23%																						
	Grunty orne 11%																						
	Zbiorniki wodne 9%																						
	Lasy liściaste 9%																						
	Tereny rolnicze z dużym udziałem elementów naturalnych 6%																						
	Lasy mieszane 6%																						
	Złożone systemy upraw i działek 1%																						
	Bagna 1%																						
	Tereny luźno zabudowane 1%																						

**Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego**

	<p>głębokości. Dna tych obniżeń i rynien wypełniają wody jezior i torfowisk, niektóre z nich wykorzystują rzeki. Większość jezior zgrupowana jest w okolicach Iławy i Ostródy. W północnej części mezoregionu Garb Lubawski znajduje się fragment SOOS "Dolina Drwęca" obejmujący górny odcinek rzeki Drwęcy od jej źródeł do jeziora Drwęckiego, rzekę Grabiczek z jej dopływem Dylewką oraz górne odcinki rzek: Gizela wraz z dopływem Bałczynką i Poburzanka. Garb Lubawski położony pomiędzy Doliną Drwęcy (Pojezierze Iławskie) na północnym - zachodzie i Pojezierzem Olsztyńskim na północnym - wschodzie, a Równiną Urszulewską na południu. Stanowi łuk wzniesień morenowych z trzeciorzędowymi łałami w podłożu, poprzerywany obniżeniami. Urozmaicona rzeźba terenu. Poniżej Pojezierza Iławskiego znajduje się mezoregion Pojezierza Brodnickiego, który jest kontynuacją lewostronnej granicy Doliny Drwęcy. Powyżej Brodnicy rzeka płynie przełomowym odcinkiem w głębokiej na 50 m dolinie i wąskiej na 1-2 km koło Nowego Miasta Lubawskiego. Powyżej odcinka przełomowego dolina rozszerza się. Jest to region rolniczy. Obszar stanowiący mozaikę siedlisk z różnego typu zbiornikami wodnymi (jeziora, starorzeczca), torfowiskami wysokimi i przejściowymi; lasami bukowymi, grądowymi, łęgowymi i borami bagiennymi ekstensywnie użytkowanymi łąkami w dolinie rzeki, niżowymi nadrzecznymi zbiorowiskami okrajkowymi.</p> <p>"Jar Grądowy Cieleta" - rezerwat przyrody (pow. 70 ha), utworzony w 2003 r. "Jezioro Czarne" (Kliniak) - rezerwat florystyczny częściowy, o pow. 9,28 ha, utworzony w 1957 r. W Jeziorze Czarnym rzadki poryblin jeziorny (<i>Isoetes lacustris</i>) oraz Rezerwat Przyrody Rzeka Drwęca (1 888,27 ha; 1961); Obszar SOOS Dolina Drwęcy na terenie województwa kujawsko-pomorskiego obejmuje parki krajobrazowe w zakresie: w granicach Brodnickiego Parku Krajobrazowego znajduje się fragment rezerwatu SOOS Dolina Drwęcy na odcinku pomiędzy Brodnicą a przecinającą dolinę drogą krajową nr 15 prowadzącą na tym odcinku z Jajkowa do Głęboczka. Ten fragment rezerwatu znajduje się jednocześnie w granicach Obszaru Natura 2000 "Bagienna Dolina Drwęcy. Rozporządzeniem nr 10/2007 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 października 2007 r. utworzony został Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy o powierzchni 56 848 ha położony na terenie powiatów: Brodnica, Golub - Dobrzyń, Wąbrzeźno, Toruń w gminach: Bartniczka, Bobrowo, Brodnica, miasto Brodnica, Brzozie, Ciechocin, Dębowa Łąka, Golub - Dobrzyń, miasto Golub- Dobrzyń, Grążawy, Jabłonowo Pomorskie, Kowalewo Pomorskie, Lubicz, Łysomice, Obrowo, Osiek, Radomin, Wapielsk, Zbiczo, miasto Toruń. W granicach obszaru chroniony jest odcinek rzeki Drwęcy od Brodnicy do jej ujścia. Obszar znajduje się w obszarze funkcjonalnym: Zielone Płuca Polski.</p>																
Dolina Dolnej Wisły PLB040003	<p>Powierzchnia ogólna: 33 559,0 ha.</p> <p>Ogólna charakterystyka obszaru</p> <p>Klasy siedlisk</p> <table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th></th> <th>%pokrycia</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Lasy iglaste</td> <td>1%</td> </tr> <tr> <td>Lasy liściaste</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Siedliska leśne</td> <td>1%</td> </tr> <tr> <td>Siedliska łąkowe i zaroślowe</td> <td>19%</td> </tr> <tr> <td>Siedliska rolnicze</td> <td>37%</td> </tr> <tr> <td>Tereny nieleśne z uprawami roślin drzewiastych</td> <td>2%</td> </tr> <tr> <td>Wody śródlądowe</td> <td>35%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Opis obszaru</p> <p>Odcinek doliny Wisły w jej dolnym biegu, od Włocławka do Przegaliny, zachowujący naturalny charakter i dynamikę rzeki swobodnie płynącej. Rzeka płynie w dużym stopniu naturalnym korytem, z namuliskami, łachami piaszczystymi i wysepkami, w dolinie zachowane są starorzeczca i niewielkie torfowiska niskie; brzegi pokryte są mozaiką zarośli wierzbowych i lasów łęgowych, a także pól uprawnych i pastwisk. Miejscami dolinę Wisły ograniczają wysokie skarpy, na których utrzymują się murawy kserotermiczne i grądy zboczowe. Wisła przepływa w granicach obszaru przez kilka dużych miast, jak: Toruń, Bydgoszcz, Grudziądz, Tczew. Planowana jest budowa nowej zapory - stopień wodny w Nieszawie.</p> <p>Wartość przyrodnicza i znaczenie</p> <p>Ostoja ptasia o randze europejskiej E 39.</p> <p>Występują co najmniej 44 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 4 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje ok.180 gatunków ptaków. Bardzo ważna ostoja dla ptaków migrujących i zimujących; bardzo ważny teren zimowiskowy bielika (C2). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: nurogęś, ohar (PCK), rybitwa białoczelna (PCK), rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrzygojad (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje derkacz, mewa czarnogłowa, sieweczka rzeczna. W okresie wędrowek ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach do 50 000 osobników (C4). W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrowkowego (C2 i C3) następujących gatunków ptaków: bielik, gągoł, nurogęś; stosunkowo licznie (C7) występuje bielaczek; ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach do 40 000 osobników (C4). Awifauna obszaru nie jest dostatecznie poznana.</p> <p>Bogata fauna innych zwierząt kręgowych, bogata flora roślin naczyniowych (ok.1350 gatunków) z licznymi gatunkami zagrożonymi i prawnie chronionymi, silnie zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym zachowane różne typy łągów, a także cenne murawy kserotermiczne. Gatunki wymienione w p. 3.3. z motywacją D to gatunki prawnie chronione w Polsce.</p> <p>Zagrożenia</p> <p>Niszczenie morfologicznej różnorodności międzywala, zanieczyszczenie wód (przemysłowe i komunalne), zabudowa brzegów, zalesianie muraw, spontaniczna sukcesja roślinności wskutek zaprzestania lub zmniejszenia intensywności wypasu zwierząt w międzywalu, zamiana użytków zielonych na pola orne w międzywalu. Obszar podlega działaniom z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Istniejące obiekty i urządzenia związane z ochroną przeciwpowodziową oraz koryto rzeczne wymagają utrzymania ich w należytym stanie technicznym. Na obszarze będą prowadzone działania zapewniające swobodny spływ wód oraz lodu. Przy wykonywaniu powyższych zadań zachowana zostanie dbałość o utrzymanie dobrego stanu ekologicznego doliny. Wykonywanie tych prac obejmuje różne fragmenty doliny rzecznej i nie ma istotnego wpływu na całość obszaru Natura 2000.</p>		%pokrycia	Lasy iglaste	1%	Lasy liściaste	5%	Siedliska leśne	1%	Siedliska łąkowe i zaroślowe	19%	Siedliska rolnicze	37%	Tereny nieleśne z uprawami roślin drzewiastych	2%	Wody śródlądowe	35%
	%pokrycia																
Lasy iglaste	1%																
Lasy liściaste	5%																
Siedliska leśne	1%																
Siedliska łąkowe i zaroślowe	19%																
Siedliska rolnicze	37%																
Tereny nieleśne z uprawami roślin drzewiastych	2%																
Wody śródlądowe	35%																

[Źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl>]

Rezerwaty przyrody

„Las Piwnicki”

Rezerwat o powierzchni 37,20 ha, położony w gminie Łysomice, w granicach nadleśnictwa Toruń. Nazwa wzięta się od pobliskiej wsi Piwnice, słynnej między innymi z ogromnego radioteleskopu Obserwatorium Astronomicznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Cały rezerwat składa się z powierzchni zalesionej, o wielkości 34,17 ha, z powierzchni leśnej, w której prowadzona jest gospodarka leśna oraz z powierzchni nieleśnej, którą stanowią głównie bagna, nieużytki i drogi publiczne. Dodatkowo elementem ochronnym dla „Lasu Piwnickiego” jest obejmująca go otulina, której powierzchnia zamyka się w 44,50 ha.

„Rzeka Drwęca”

„Rzeka Drwęca” to rezerwat ichtiofaunistyczny obejmujący rzekę Drwęcę łącznie z fragmentami niektórych jej dopływów i tak zwanymi jeziorami przepływowymi. Ochroną kompleksową objęto środowisko wodne, oraz bytujące w nim takie rodzaje ryb jak pstrąg, łosoś, troć i certa. Poza Drwęcą ochroną objęto na terenie całego rezerwatu rzeki Wel, Rypienica, Ruziec, Grabiczanka, Wylewka, Gizela, Bałczyna, Poborska Struga, Elszka, Iławka, a także jezioro Drwęckie i Ostrowin. Na terenie powiatu toruńskiego zlokalizowany jest tylko fragment rezerwatu, mieszczący się w granicach gminy Lubicz i zajmujący powierzchnię 67,84 ha. Drwęca osiąga

łącną długość około 207 kilometrów przepływając od źródeł w pobliżu Olsztynka, do ujścia do Wisły w miejscowości Złotoria.

W latach 1957-1959 na terenie opisywanego obszaru przeprowadzono po raz pierwszy badania ichtiologiczne. Dzięki nim odkryto i zinwentaryzowano stanowiska trzydziestu czterech gatunków ryb i jeden gatunek minoga.

Obszary Chronionego Krajobrazu

„OChK: Wydm Śródlądowych na południe od Torunia”

Zajmuje powierzchnię 15 697 ha i jest zlokalizowany w południowym fragmencie rozszerzenia doliny Wisły czyli Kotliny Toruńskiej, na terenie gminy Wielka Nieszawka, częściowo również w granicach administracyjnych Torunia. Obszar ten stworzony został w celu ochrony ogromnego, jednego z największych w Polsce, kompleksu wydm śródlądowych, gdzie lesistość, włącznie z rozległymi wrzosowiskami, wynosi znacznie powyżej 90%. Lasy to głównie bory sosnowe z wyraźną dominacją siedlisk boru suchego i świeżego, współtworzące tak zwany kompleks lasów ochronnych dla miasta Torunia.

„OChK: Strefy Krawędziowej Kotliny Toruńskiej”

Zajmuje powierzchnię 11 811,5 ha, obejmuje część terenów gmin: Zławieś Wielka, Łubianka i Łysomice oraz fragment Torunia. Główna powierzchnia obszaru położona jest na północ i zachód od miasta. W stosunku do całości powierzchni ponad pięćdziesiąt procent zajmują tereny leśne, reszta natomiast to pola uprawne, całość zaś cechuje bogata rzeźba terenu wynikająca z różnic poziomów. Elementem wodnym jest przepływająca przez tereny chronione Struga Łysomicka. Poza strefą krawędziową Kotliny Toruńskiej obszar ten rozciąga się na wąski pas wysoczyzny morenowej i wyższe, wzbogacone wydmami partie pradoliny Wisły.

„OChK: Dolina Drwęcy”

To obszar chronionego krajobrazu o powierzchni 4 278,0 ha, zajmujący fragmenty gmin: Łysomice, Lubicz i Obrowo (przy łącznej powierzchni 56 848 ha). Obszar ustanowiono głównie dla ochrony walorów naturalnych malowniczego krajobrazu pradoliny Drwęcy. Wpływ na zainteresowanie służb ochrony przyrody miało niewątpliwie ukształtowanie powierzchni wyraźnie wykształconych terenów zboczowych z okrywą roślinną w postaci małych fragmentów lasów oraz występowanie wielu jezior wzbogacających ten obszar w elementy wodne.

„OChK: Torfowiskowo-Jeziorno-Leśny„Zgniłka-Wieczno-Wronie”

Jest zlokalizowany między innymi w granicach gminy Chełmży, gdzie zajmuje powierzchnię 480,0 ha. Jest to dość specyficzny obszar, gdzie głównym celem ochrony jest zachowanie torfowisk przejściowych i niskich, terenów leśnych (niemal całe lasy są położone w granicach obszaru, dzięki czemu również podlegają ochronie) i zarostowych oraz wodnych. Pierwotnie, właściwie zaraz po ustąpieniu ostatniego zlodowacenia, znajdował się na tym obszarze zbiornik wodny. Świadectwem tego są zalegające w dennej części kompleksu tak zwane utwory jeziorne.

„OChK: Nizina Ciechocińska”

„Nizina Ciechocińska” o powierzchni 11.469,0 ha, zajmująca część powierzchni gminy Czernikowo, powołana została w celu ochrony przede wszystkim dolinnego krajobrazu łąk i lasów, krajobrazu nadwiślańskiego oraz mikroklimatu uzdrowiskowego Ciechocinka. Te trzy składniki charakteryzują pokrótce obszar „Niziny Ciechocińskiej”, którego głównymi typami krajobrazu są: krajobraz zurbanizowany, krajobraz rolniczy, dolinny i leśny, w którym największy udział mają wprowadzane sztucznie monokultury sosnowe. Zdecydowanie mniejszy zaś jest

zasięg lasów liściastych skoncentrowanych w najbliższych otoczeniach rzek, między innymi Wisły. Na terenach położonych po jej stronie północnej, a wchodzących w skład ziemi dobrzyńskiej, znajduje się kilka niezbyt dużych jezior oraz torfowiska i tereny bagienne.

Pomniki przyrody

Zgodnie z danymi pochodzącymi od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (z sierpnia 2010 r.) na terenie powiatu Toruńskiego występuje 106 pomników przyrody. W liczbie tej główną część zajmują drzewa – jest ich łącznie 104 szt., pozostałe cztery pomniki to głązy narzutowe.

Bez wątplenia najliczniejszą grupą pomników przyrody są jednak drzewa. To forma pomników najbardziej popularnych w całym naszym kraju. Od lat poszukiwane są przez leśników, służby ochrony przyrody czy amatorów-przyrodników, egzemplarze o wybitnych, imponujących rozmiarach. Obejmując ochroną takie właśnie drzewa uczymy się jednocześnie szacunku dla przyrody i całego środowiska naturalnego człowieka. Pomniki przyrody mają więc nieocenioną wartość edukacyjną. Jest to bowiem, poza niekwestionowanymi wartościami przyrodniczymi, jedna z ich podstawowych funkcji.

Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne są formą stosunkowo nową, wprowadzoną do polskiego prawodawstwa po raz pierwszy w 1991 roku, a mimo tego jest to już bardzo liczna grupa obiektów, zdecydowanie większa pod względem ilościowym od zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i stanowisk dokumentacyjnych, co widać choćby na przykładzie powiatu toruńskiego. Użytki ekologiczne zajmują łącznie ok. 421 ha. Spośród nich na szczególną uwagę zasługuje 11 obiektów: wyrobiska, w postaci 2 użytków, pastwiska - 8 użytków, łąki - 14 użytków, bagna - 37, rola - 1, zapadlisko porośnięte sosną - 1, łożowisko - 1, zatorfione rynny lub wgłębienia odpływowe porośnięte zespołami roślinności zaroślowej i szuwarowej - 10 użytków, bezodpływowe oczko wodne porośnięte na obrzeżach zespołami roślinności zaroślowej - 1, bezodpływowe zagłębienie porośnięte zespołami roślinności szuwarowej - 7, zatorfione nisze jeziorne porośnięte zespołami roślinności zaroślowej - 2 użytki. Tak bogate zróżnicowanie poszczególnych użytków świadczy w sposób zdecydowany o różnorodności siedlisk i fragmentów regionalnego krajobrazu.

Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe

Celem istnienia zespołów przyrodniczo - krajobrazowych jest ochrona wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego. Działalność na tych terenach jest mocno ograniczona i wymaga opracowania planu zagospodarowania przestrzennego uwzględniającego postulaty przyrodników i historyków.

Na terenie powiatu znajduje się jeden obiekt tego typu o powierzchni łącznej 3,7 ha i zlokalizowany jest on na terenie gminy Lubicz.

Gleby

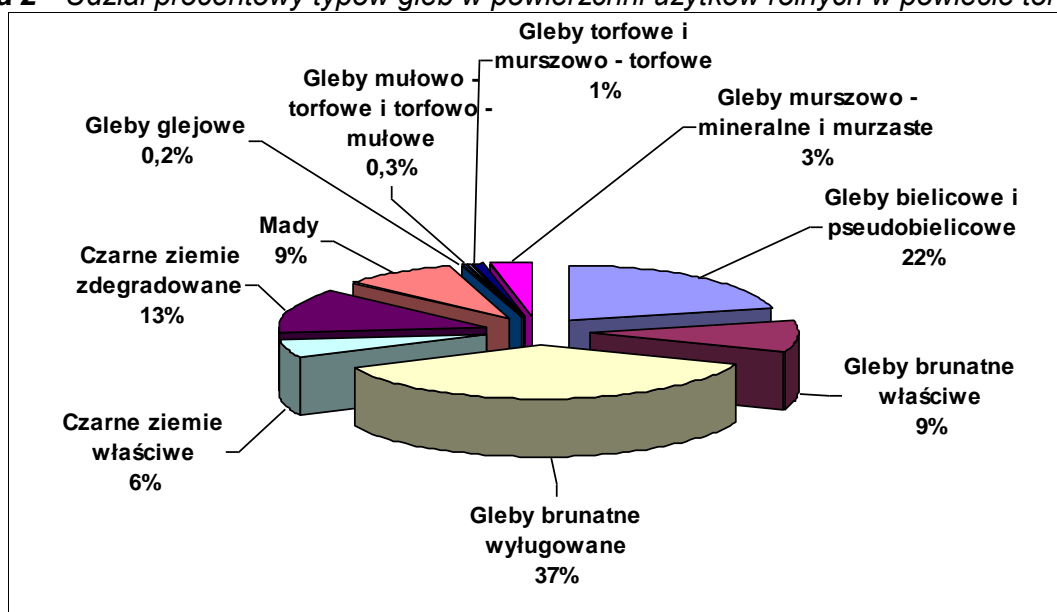
Na terenie powiatu toruńskiego podobnie jak w całej północnej części kraju, skalami macierzystymi gleb są osady czwartorzędowe. Miąższość tych osadów jest bardzo zróżnicowana i ściśle zależna od form morfologicznych występujących w terenie oraz naniesionego przez lądolód i jego wody roztopowe materiałów glin i piasków zwałowych, żwirów i piasków wodno-łądowych.

Na wysoczyznach morenowych, miąższość glin zwałowych, które tu dominują, wynosi 31-27 m, natomiast miąższość rzadziej występujących tu piasków zwałowych i żwirów: 3-4 m.

Piaski i żwiry akumulacji wodno-lodowcowej, występują na powierzchni sandrów, a ich miąższość wynosi 2-6 m. W pradolinie Wisły oraz dolinach innych mniejszych rzek, występują najmłodsze osady mułowo-torfowe, torfy, mady, piaski rzeczne i wydmy. W pradolinie Wisły mają one miąższość 5-15 m, w dolinie Drwęcy 3-6 m, w dolinach innych rzek 2-3 m.

Rzeźba terenu na obszarze powiatu nie stwarza trudności w uprawie mechanicznej gleb, z wyjątkiem stolców, rynien i pagórków moren czołowych. Pod wpływem wymienionych czynników środowiska przyrodniczego, ukształtowały się typy gleb, których udział procentowy w powierzchni użytków rolnych powiatu toruńskiego przedstawia poniższy diagram.

Rycina 2 Udział procentowy typów gleb w powierzchni użytków rolnych w powiecie toruńskim

[Źródło: Środowisko przyrodnicze powiatu toruńskiego, Toruń 2000]

Zasoby geologiczne

Występowanie obszarów użytkowych surowców mineralnych pozostaje w ścisłym związku z rozmieszczeniem osadów plejstoceńskich i holoceniowych oraz podstawowych jednostek morfogenetycznych. Złoża surowców mineralnych, zdefiniowane jako nagromadzenie minerałów i skał, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą, należą do nieodnawialnych zasobów środowiska przyrodniczego.

Zgodnie z danymi PIG, zawartymi w bazie danych MIDAS, na terenie powiatu toruńskiego udokumentowano 108 złóż, z czego 103 to złoża kruszywa naturalnego (piaski, piaski ze żwirem, pospółki itp.) pozostałe to surowce ilaste ceramiki budowlanej (Lubicz, Papowo, Przeczno, Toporzysko, Grębocin).

Obowiązkiem każdego przedsiębiorcy otrzymującego koncesję na wydobywanie kopaliny ze złoża jest rekultywacja gruntów i zagospodarowanie terenów po działalności górniczej. Rekultywacja ta prowadzona jest na podstawie decyzji Starosty o kierunku rekultywacji wydanej na podstawie przepisów Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Nadzór nad rekultywacją terenów poeksploatacyjnych prowadzi organ nadzoru górniczego i Starosta.

IV.3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektów

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego mają z założenia na celu poprawę stanu środowiska na terenie powiatu i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka. W związku z rozwojem gospodarczym regionu, wzrostem inwestycji przemysłowych i poziomu konsumpcji, zwiększającą się presją na obszary cenne przyrodniczo i niezurbanizowane, zwiększeniem zapotrzebowania na surowce.

Brak realizacji zapisów Programu prowadzić będzie do znaczącego pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego stanowić mogą:

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków,
- postępująca degradacja gleb i utrata ich dla rolnictwa,
- utrata różnorodności ekologicznej i cennych przyrodniczo terenów,
- degradacja walorów krajobrazu,
- zwiększająca się liczba mieszkańców narażonych na ponadnormatywne natężenie hałasu,
- zwiększająca się liczba mieszkańców narażonych na promieniowane elektromagnetyczne.

W przypadku gdy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego nie zostanie wdrożony, negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać. Realizacja Programu jest więc konieczna.

Celem projektu Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego jest wdrożenie na terenie powiatu systemu gospodarki odpadami, który będzie zgodny z KPGO 2010 i innym dokumentami z tego zakresu, a w szczególności WPGO.

Nie wdrożenie założeń planu spowoduje dalsze pogarszanie się stanu środowiska, pogłębiając istniejące już niekorzystne oddziaływania. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń projektu Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego są następujące:

- zwiększona emisja pyłów i gazów do atmosfery, pogorszenie jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, gleby, straty w bioróżnorodności – wynik powstawanie „dzikich wysypiska śmieci”, spalanie odpadów w paleniskach domowych, niewłaściwie postępowanie z odpadami zawierającymi azbest,
- niszczenie zasobów leśnych – występowanie „dzikich wysypisk odpadów”,
- negatywne oddziaływanie na wszystkie komponenty środowiska – niewłaściwe postępowanie z wytwarzanymi odpadami niebezpiecznymi,
- negatywne oddziaływanie istniejących i funkcjonujących składowisk odpadów komunalnych, nie spełniających podstawowych wymogów określonych prawem.

Taki stan środowiska będzie negatywnie wpływał na zdrowie i standard życia ludzi.

V.OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

V.1. Wody powierzchniowe

Rzeki

Określenie jakości wód powierzchniowych w roku 2009 wykazało że:

- wody Wisły spełniały wymogi dobrego stanu ekologicznego, o czym decydowały wyniki badań fizykochemicznych i biologicznych,
- wody Strugi Młyńskiej oceniono jedynie w zakresie fizykochemicznym stwierdzono dobrą ocenę w tym zakresie,
- Drwęca na stanowisku w Młyńcu spełniała wymogi dobrego stanu ekologicznego,
- Drwęca na stanowisku ujściowym w Złotorii spełniała wymogi dobrego stanu ekologicznego. Dodatkowe badania zawartości ponad 30 wskaźników szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (substancje priorytetowe) oraz innych substancji zanieczyszczających wykazały dobry stan chemiczny wód,
- Struga Toruńska na stanowisku w Lipowcu nie spełniała wymogów dobrej oceny fizykochemicznej z uwagi na podwyższone stężenie rozpuszczonego węgla organicznego oraz niskie natlenienie wód w okresie letnim,
- Struga Toruńska na stanowisku w Koniczynie nie spełniała wymogów dobrej oceny fizykochemicznej, o czym zdecydowało nadmierne stężenie rozpuszczonego węgla organicznego i fosforu ogólnego,
- Struga Toruńska (Lubicka) na stanowisku przy ul. Sz. Lubicka spełniała wymogi umiarkowanego stanu ekologicznego, na co wpływ miało wysokie stężenie azotanów.
- Struga Zielona na stanowisku ujściowym do Wisły wykazywała dobry stan fizykochemiczny,
- Wody Strugi Nieszawskiej spełniały wymogi umiarkowanego stanu ekologicznego. Decydowała o tym wartość wskaźnika makrofitowego indeksu rzeczno (MIR) oraz niskie natlenienie wód, wskaźniki utlenialności, azotu Kjeldahla i fosforu ogólnego, wielkości, których przekroczyły granice określone dla klasy II,
- Kanał Górny na stanowisku ujściowym do Wisły spełniał wymogi dobrego stanu ekologicznego (w badaniach uwzględniono wartość MIR),
- Kanał Dolny na stanowisku przy przepompowni w Czarnowie sklasyfikowano na poziomie - słaby stan ekologiczny, o czym zdecydowała wartość MIR. W zakresie fizyko-chemicznym notowano zbyt wysokie wartości stężenia azotów amonowego i Kjeldahla, fosforu ogólnego oraz niskie natlenienie w okresie letnim.

Jeziora

Na stronach internetowych WIOŚ w Bydgoszczy dostępne są analizy szczegółowe pomiarów i badań prowadzonych na poszczególnych obiektach (znajdujących się na analizowanym obszarze) w okresie do roku 2006.

Analizując ww. dane można stwierdzić, iż trzy jeziora określono jako pozaklasowe (Dźwierzno – analiza 1995 r., Grodno – analiza 1996 r., Kijaszkowskie – analiza 1997 r.), dwa III klasy (Chełmżyńskie – analiza 2006 r., Grażyna – analiza 2000 r.), dwa II klasy (Kamionkowskie – analiza 1999 r., Zacisze – analiza 2004 r.).

V.2. Wody podziemne

Na terenie powiatu toruńskiego wykonywane są badania jakości wód podziemnych w ramach monitoringu krajowego (krajowa sieć pomiarowa monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych).

Badania w ramach monitoringu krajowego na terenie powiatu toruńskiego wykonuje WIOŚ w Bydgoszczy. W poniższych tabelach przedstawione zostały wyniki badań monitoringowych z okresu 2006 – 2008.

Tabela 3 Jakość wód podziemnych w okresie 2006 – 2007

Numer otworu	Miejscowość	Gmina	Stratygrafia	Głębokość stropu m.p.p.t.	Rodzaj wód	Użytkowanie terenu	JCWpD	RZGW	Klasa czystości	Wskaźniki w zakresie stężeń odpowiadających wodzie o niskiej jakości	Wskaźniki przekraczające normy dla wód przeznaczonych do pożywania przez ludzi
Rok 2006											
1814	Koniczynka	Łysomice	Q	12,0	W	-	40	Gdańsk	III	FET, NO ₂	FET, Mn
2708	Brzoza – 1	Wlk. Nieszawka	Q	7,5	G	-	43	Poznań	III	-	Cd
2537	Zławieś Wielka	Zławieś Wielka	Q	4,1	G	-	44	Gdańsk	III	-	Mn
2269	Kąkol	Wlk. Nieszawka	Q	13	G	-	45	Gdańsk	III	FET	Mn, FET
2195	Łęk – Osiek	Obrowo	Q	8,76	G	-	46	Gdańsk	I	-	-
Rok 2007											
1814	Koniczynka	Łysomice	Q	12,0	W	3	-	Gdańsk	IV	No ₂ , HCO ₃	Mn

[Źródło: Raport o stanie środowiska województwa kujawsko – pomorskiego w 2006 oraz 2007 roku]

Oznaczenia:

Stratygrafia wód:
Q- czwartorzędowe

Rodzaj wód
W – wgłębne
G – głębinowe

Użytkowanie terenu:
1 - lasy
3 - grunty orne z przewagą gospodarki rozdrobnionej

Dodatkowo w roku 2007 prowadzono badania monitoringowe w otworach o swobodnym zwierciadle wody, do których zaliczono otwory eksploatacyjne zlokalizowane w Pędzewie i w Górsku oraz studnię w Dzikowie.

Odwierły w Górsku i Pędzewie zlokalizowane są w GZWP nr 141. Są to nieczynne otwory projektowanego ujęcia w rejonie Górski - Złejwi Wielkiej. Studnia w Dzikowie eksploatowana jest jedynie na potrzeby Fermy Drobiu DROBIKO S.A. w Dzikowie.

Badania wykazały, że w roku 2007 jakość wód z piezometrów w Pędzewie i w Górsku odpowiadała III klasie – zadowalającej jakości. Najbardziej niekorzystnym wskaźnikiem, podobnie, jak w latach 2004 - 2006, pozostawało żelazo. W Dzikowie wody, podobnie, jak w latach poprzednich, zakwalifikowano do II klasy – dobrej jakości.

Jak wskazują ostatnie opublikowane wyniki z roku 2008, gorszą jakość wód podziemnych wykazywały wody badane w sesji jesiennej. W większości ujęć badano wody poziomu czwartorzędowego, charakteryzujące się zróżnicowaną jakością.

V.3. Powietrze atmosferyczne

W województwie kujawsko – pomorskim dla wszystkich substancji, z wyjątkiem ozonu, dokonano klasyfikacji ze względu na ochronę zdrowia ludzi w 15 strefach. Ozon klasyfikuje się w województwie kujawsko - pomorskim w 2 strefach. Powiat toruński ziemski stanowi odrębną strefę podlegającą klasyfikacji ze względu na zdrowie ludzi dla następujących zanieczyszczeń: SO₂, NO₂, CO, benzen, pył zawieszony PM₁₀, ołów, arsen, benzo(a)piren, kadm i nikiel oraz ze względu na ochronę roślin dla zanieczyszczeń: SO₂, NO_x. Natomiast w przypadku ozonu, powiat toruński znajduje się w strefie kujawsko – pomorskiej, obejmującej całe województwo z wyjątkiem miasta Bydgoszcz.

Według klasyfikacji dokonanej ze względu na ochronę zdrowia ludzi za rok 2009 strefa „powiat toruński” znalazła się w klasie A. W przypadku ozonu „strefie kujawsko - pomorskiej”, w której mieści się m.in. powiat toruński nadano klasę C, co wymaga sporządzenia programu ochrony powietrza dla całej strefy.

Klasyfikacja stref ze względu na ochroną roślin okazała się bardzo korzystna – powiat toruński znalazł się w klasie A (Tab.6). Natomiast w przypadku ozonu „strefa kujawsko - pomorska” otrzymała niekorzystną klasę C ze względu na poziom docelowy oraz niekorzystną klasę D2 ze względu na poziom celu długoterminowego.

Przeprowadzona w roku 2006 roczna ocena jakości powietrza wykazała znaczne przekroczenia w powietrzu dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego PM₁₀. Oceny jakości powietrza za 2007 i 2008 rok potwierdziły występowanie przekroczeń dopuszczalnych w strefie powiat toruński.

Po przekazaniu przez WIOŚ w Bydgoszczy Marszałkowi Województwa Kujawsko – Pomorskiego „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie kujawsko pomorskim za rok 2006” przystąpiono do opracowania, wymaganego ustawą *prawo ochrony środowiska* (art. 84, Art.91 ust.3, ust.4), programu ochrony powietrza dla strefy powiat toruński.

Program ten przyjęty został finalnie uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko – Pomorskiego Nr XXXVI/907/09 z dnia 29 czerwca 2009 r.

Program ten określa i analizuje w szczegółowy sposób stan powietrza atmosferycznego strefy powiat toruński przede wszystkim pod względem zanieczyszczenia pyłem PM₁₀. W Dokumentacie tym poddano analizie ilość substancji wprowadzanych do powietrza uwzględniając:

- Emisję napływową spoza województwa,
- Emisję napływową z województwa,
- Emisję z terenu Powiatu Toruńskiego,

V.4. Hałas

Wyróżnia się trzy główne rodzaje hałasu, według źródła powstawania:

- hałas przemysłowy powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych,
- hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego, kolejowego i lotniczego,
- hałas komunalny występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej.

Hałas przemysłowy

Na terenie Powiatu Toruńskiego hałas przemysłowy nie ma zasadniczego znaczenia, gdyż ze względu na coraz większą dostępność nowoczesnych technologii w przemyśle ograniczających natężenie hałasu, podczas modernizacji zakładów stosowane są coraz sprawniejsze urządzenia, charakteryzujące się obniżoną emisją hałasu. Sytuacja ekonomiczna spowodowała w ostatnich latach zamknięcie i restrukturyzację szeregu przedsiębiorstw, podziały na mniejsze jednostki gospodarcze, rezygnację z uciążliwej produkcji, na korzyść produkcji bardziej nowoczesnej.

Pewną uciążliwość powodują zakłady rzemieślnicze i usługowe zlokalizowane blisko zabudowy o charakterze mieszkalnym. Ich wpływ na ogólny klimat akustyczny Powiatu Toruńskiego nie jest znaczący, jednak są one przyczyną lokalnych negatywnych skutków odczuwalnych przez okolicznych mieszkańców. Do zakładów takich należą najczęściej: warsztaty mechaniki pojazdowej, blacharskie, ślusarskie, stolarskie, kamieniarskie i przetwórcze.

Na terenie Powiatu Toruńskiego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy Delegatura w Toruniu wykonuje corocznie pomiary w wybranych zakładach przemysłowych zgodnie z określonym harmonogramem działań.

Hałas komunikacyjny

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy prowadzi od 1998 roku monitoring hałasu w otoczeniu toruńskiego odcinka autostrady A – 1. W stosunku do roku 2007, zarejestrowane wartości poziomu dźwięku wzrosły nieznacznie, co może świadczyć o ustabilizowaniu się ruchu na drodze i przyjęciu jej jako „obwodnicy Torunia” przez kierujących pojazdami.

W roku 2009 badania obejmowały 6 stanowisk, stanowisko na moście przez Wisłę zostało zlikwidowane ze względu na warunki bezpieczeństwa.

Na większości punktów pomiarowych obserwuje się wzrost poziomu hałasu badanej drogi w odniesieniu do pomiarów „tłowych” z 1998 roku. Związane jest to przede wszystkim z ciągłym wzrostem natężenia ruchu i zwiększającym się udziałem pojazdów ciężkich na wszystkich stanowiskach pomiarowych oraz (zgodnie z założeniami) przyjęciem autostrady przez kierujących pojazdami jako „obwodnicy” Torunia.

V.5. Pole elektromagnetyczne

Na terenie Powiatu Toruńskiego w 2008 oraz 2009 roku nie był zlokalizowany żaden z punktów pomiarowych PEM.

V.6. Zasoby przyrodnicze

Przeprowadzane na terenie gminy inwentaryzacje przyrodnicze pozwalają na wyodrębnienie szeregu chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt, a także siedlisk. W przeważającej części chronione elementy świata ożywionego skupiają się w zasięgu występowania obszarów Natura 2000, obszarów chronionego krajobrazu, parków krajobrazowych oraz na terenach rezerwatów przyrody.

Kompleksy leśne w Powiatu Toruńskiego oraz ww. obszary o wysokich walorach ekologicznych stanowią podstawową drogę obiegu materii i biomasy pomiędzy poszczególnymi komponentami

środowiska przyrodniczego. Uzupełnieniem układu ekologicznego powiatu stanowią ciągi zieleni łąkowej wzdłuż pozostałych cieków wodnych oraz enklawy zieleni śródpolne.

V.7. Powierzchnia ziemi

Do głównych czynników powodujących degradację chemiczną gleb zalicza się:

- nadmierną zawartość metali ciężkich takich jak: kadm, miedź, nikiel oraz innych substancji chemicznych, np. ropopochodnych,
- zasolenie,
- nadmierną alkalizację,
- zakwaszenie przez związki siarki i azotu,
- skażenie radioaktywne.

Przydatność rolnicza gleb powiatu toruńskiego jest zróżnicowana w poszczególnych jego regionach.

Największe powierzchnie gruntów ornych powiatu ok. 29% zalicza się do 2 pszennego dobrego kompleksu rolniczej przydatności gleb. Należą tutaj gleby głównych typów, w większości gleby całkowite, wytworzone z glin, pyłów zwykłych na glinie i pyłów zwykłych całkowitych. W klasyfikacji bonitacyjnej zaliczane są do klasy III a i III b. Są to jedne z najlepszych gleb powiatu toruńskiego.

Drugim, co do wielkości zajmowanej powierzchni ok. 24% jest żytni bardzo-dobry (pszenno-żytni) kompleks przydatności rolniczej. Dominującym typem genetycznym są tu pseudobielicowe i brunatne wylugowane. Są one zbudowane przeważnie z piasków naglinowych, głębiej spłaszczonych glin lekkich. Sklasyfikowane w klasach III a, III b i IV a.

Wymienione wyżej kompleksy reprezentują najlepsze gleby powiatu.

Gleby najslabsze, zaliczane do żytniego słabego i żytniego najslabszego zajmują łącznie ok. 23% powierzchni gruntów ornych powiatu. Są to przeważnie gleby brunatne wylugowane, wytworzone z piasków słabogliniastych i luźnych całkowitych oraz z piasków słabogliniastych, średnio-głęboko przechodzące w piasek luźny.

Podsumowując trzeba stwierdzić, że gleby powiatu toruńskiego mają średnią wartość użytkowo-rolniczą i mieszczą się w przedziale klas od IVa do IVb. Użytki zielone występuje najczęściej w klasach IV i V.

Najlepsze gleby występują w gminach położonych na wysoczyźnie (Łysomice, Chełmża, Lubianka), a najslabsze na starych tarasach pradoliny Wisły (gmina Lubicz).

Dotychczasowe, prowadzone przez WIOŚ Delegaturę w Toruniu badania jakości gleb przy trasach komunikacyjnych pozwalają wnioskować że:

- wyższe wartości WWA występują w przydrożnych glebach ciężkich niż lekkich;
- najwyższe wartości WWA rejestrowane są w bezpośrednim sąsiedztwie drogi (do 5 m). W odległości 15 m zawartość WWA jest z reguły kilka – kilkanaście razy niższa niż w odległości 5 m od krawędzi jezdni;
- zachodzi związek pomiędzy kierunkiem dominujących wiatrów i stopniem zanieczyszczenia gleb WWA. Wyższe stężenie jest po stronie zawietrznej;
- nie ma wyraźnego związku pomiędzy natężeniem ruchu a zanieczyszczeniem gleb przydrożnych WWA;

- zauważa się wyższe zawartości WWA w glebach przy nowo położonych nawierzchniach asfaltowych lub na odcinkach dróg po remontach, gdzie wymieniano chodnik asfaltowy.

VI.OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANYCH DOKUMENTÓW, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE

VI.1. Wody powierzchniowe i podziemne

VI.1.1. Wody powierzchniowe

Wpływ na zanieczyszczenie wód ma przede wszystkim stan gospodarki wodno – ściekowej w zlewni rzek. Istotnym faktem pozytywnie oddziałującym na wody powierzchniowe jest wysoki stopień skanalizowania terenów gmin.

Na obszarach pozbawionych infrastruktury komunalnej należy się spodziewać degradacji wód powierzchniowych przez niekontrolowane zrzuty ścieków z terenów zabudowanych, trafiające do gruntu, rowów melioracyjnych, bądź bezpośrednio do cieków. Powodują one z reguły lokalne zanieczyszczenie wód objawiające się wzrostem wartości BZT₅, oraz zawartości sodu, potasu, azotanów i fosforanów, a także skażenie bakteriologiczne wody. Do zanieczyszczenia wód substancjami biogennymi (azotany, fosforany) przyczyniają się także spływy z pól uprawnych oraz nawożonych łąk i pastwisk.

Źródłem zanieczyszczenia wód są również wody opadowe spływające z powierzchni terenu. Spływ substancji z obszarów zlewni obciążonych działalnością człowieka, stanowi zanieczyszczenia obszarowe (główne źródło - mineralne nawożenie gleby, chemiczne środki ochrony roślin, składowanie odpadów).

VI.1.2. Wody podziemne

Istotnym elementem, wpływającym na zagrożenie jakości wód podziemnych jest nieprawidłowe prowadzenie hodowli (gnojówka, gnojowica, wody gnojowe, soki kiszonkowe zawierają znaczne ilości materii organicznej, która przy nieprawidłowym ujmowaniu może przedostawać się do potoków lub infiltrować do wód podziemnych).

Nadrzędnym celem ochrony wód podziemnych jest zahamowanie procesów ich zanieczyszczenia, jak również przywrócenie oraz zachowanie ich naturalnej jakości dla obecnych i przyszłych użytkowników, a także zachowanie naturalnych funkcji tych wód w ekosystemach.

Jakość wód na obszarach zabudowanych, a szczególnie wiejskich jest niewłaściwa, stanowiąc wynik nieprawidłowości w gospodarce ściekami.

Zagrożeniem dla wód może być:

- brak kompleksowej kanalizacji sanitarnej, przepełnione szamba oraz wylewanie gnojowicy na pola,
- źle prowadzona gospodarka gnojowicą i gnojówką w gospodarstwach rolnych oraz niekontrolowane stosowanie nawozów sztucznych,
- "dzikie wysypiska",

- Składowiska odpadów komunalnych niespełniające podstawowych wymogów dotyczących ochrony środowiska.

VI.2. Powietrze atmosferyczne

Jak wynika z zebranych informacji stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego związany jest przede wszystkim z emisją zanieczyszczeń pochodzących z emitorów zlokalizowanych na terenie Powiatu Toruńskiego.

Podstawowym źródłem emisji jest spalanie energetyczne, głównie paliw stałych: węgla, koksu, stanowiących podstawowe paliwo dla zakładów przemysłowych, większości lokalnych kotłowni grzewczych, obiektów obsługi rolnictwa, warsztatów rzemieślniczych, zakładów usługowych oraz indywidualnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej.

Prawdopodobna wielkość emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji jest trudna do oszacowania, ze względu na dużą ilość źródeł niskiej emisji, nie jest również możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń.

VI.3. Hałas

Na terenie Powiatu Toruńskiego pomiary hałasu przemysłowego wykonywane są cykliczne (zgodnie z ustalonym harmonogramem rocznym lub w przypadku ewentualnych skarg mieszkańców) przez miejscową Delegaturę WIOŚ z Bydgoszczy.

Na terenie Powiatu Toruńskiego hałas przemysłowy nie ma jednak zasadniczego znaczenia, gdyż ze względu na coraz większą dostępność nowoczesnych technologii w przemyśle ograniczających natężenie hałasu, podczas modernizacji zakładów stosowane są coraz sprawniejsze urządzenia, charakteryzujące się obniżoną emisją hałasu.

Pewną uciążliwość powodują zakłady rzemieślnicze i usługowe zlokalizowane blisko zabudowy o charakterze mieszkalnym. Ich wpływ na ogólny klimat akustyczny Powiatu Toruńskiego nie jest znaczący, jednak są one przyczyną lokalnych negatywnych skutków odczuwalnych przez okolicznych mieszkańców. Do zakładów takich należą najczęściej: warsztaty mechaniki pojazdowej, blacharskie, ślusarskie, stolarskie, kamieniarskie i przetwórcze.

Najistotniejsze znaczenie ma przebiegająca przez teren powiatu autostrada A1.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy prowadzi od 1998 roku monitoring hałasu w otoczeniu toruńskiego odcinka autostrady A – 1. W stosunku do roku 2007, zarejestrowane wartości poziomu dźwięku wzrosły nieznacznie, co może świadczyć o ustabilizowaniu się ruchu na drodze i przyjęciu jej jako „obwodnicy Torunia” przez kierujących pojazdami.

VI.4. Pole elektromagnetyczne

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym ma charakter monitoringowy i informacyjny. Planowane jest też wzmoczenie nadzoru nad respektowaniem przepisów ochrony środowiska w procesie inwestycyjnym. Działania te mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu, ale optymalne rozlokowanie źródeł promieniowania elektromagnetycznego powinno mieć również pozytywny wpływ na krajobraz i ochronę

zabytkowych budynków i założeń architektonicznych. Nie przewiduje się możliwości znaczących oddziaływań na inne komponenty środowiska.

Na terenie powiatu powstało wiele stacji bazowych i przekaźników GSM największych polskich Operatorów - wpływ stacji bazowych i przekaźników sieci GSM na stan środowiska przyrodniczego według wyników badań wykonywanych na potrzeby inwestorów określany jest jako nieistotny.

VI.5. Zasoby przyrodnicze

Zarówno gatunki objęte ochroną jak i cenne zbiorowiska roślinne zlokalizowane są w obrębie ustanowionych lub projektowanych, obszarowych bądź indywidualnych form ochrony przyrody.

Flora

Wśród zbiorowisk roślinnych kreujących współczesny wizerunek środowiska przyrodniczego powiatu toruńskiego, cechujących się dużym stopniem naturalności, należy wskazać na zespoły roślinności wodnej, przybrzeżnej, zaroślowej, torfowiskowej, częściowo także leśnej. Jedną z najważniejszych w świecie flory grup roślinności tworzą oczywiście lasy.

Do zbiorowisk o niskim stopniu przekształcenia przez człowieka należą torfowiska niskie, tworzone przez szuwały i roślinność turzycową i przejściowe, tworzone z kolei przez mchy, rosiczkę, wełniankę, żurawinę i wiele innych gatunków. W tej grupie znajdują się także zespoły muraw porastające obszary wydymowe w bliskim sąsiedztwie Torunia.

Poza zbiorowiskami naturalnymi lub tylko w niewielkim stopniu przekształconymi znajdują się tutaj także zbiorowiska o cechach wybitnie antropogenicznych, do których należą ubogie pod względem gatunkowym łąki i pastwiska - tereny koszone i służące do wypasania bydła oraz zbiorowiska synantropijne (grupy chwastów rosnących np. w uprawach polowych), a także zbiorowiska o cechach ruderalnych, czyli najsilniej przekształcone przez człowieka (osiedla mieszkaniowe, otoczenie ciągów komunikacyjnych, tereny budów, etc).

Fauna

Najliczniejszym pod względem gatunkowym reprezentantem świata fauny w granicach powiatu toruńskiego są bezkręgowce, spośród których grupą największą są owady. Są tutaj zarówno gatunki pożyteczne jak i szkodliwe. Masowe występowanie gatunków roślinożernych, w tym szkodników drewna (np. trzpienników), przyczynia się do znacznych szkód między innymi w rolnictwie i w leśnictwie. Działaniem pożądanym natomiast zajmują się pszczoły, gromadzące miód i zapylające kwiaty, a ponadto trzmiele, niektóre chrząszcze spełniające nieocenioną rolę w utrzymywaniu równowagi biologicznej na przykład w ściółkach leśnych. To także bardzo często naturalni wrogowie wielu szkodników, używani przez człowieka w celach gospodarczych - do walki biologicznej.

W związku z występowaniem na obszarze powiatu naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych świat fauny reprezentują także ryby - najważniejsze gatunki (troć, łosoś, pstrąg, certa), wśród których również należy wymienić szczupaki, sandacze, leszcze, karpie, okonie. W środowisku wodnym występuje także wspomniany już prymitywny kręgowiec jakim jest minóg rzeczny, dawniej o znaczeniu gospodarczym, dziś już rzadziej spotykany. Poza tym w wodzie lub terenach podmokłych występują też ślimaki. Do najbardziej znanych należy ślimak winniczek, zbierany w celach gospodarczych, a poza nim bursztynek, ślimak austriacki. Na łądzie zaś żyje ślimak zaroślowy, austriacki, żeberkowaty. Obecność tego ostatniego

pochodzącego z zachodniej części Europy stwierdzono w okolicach Cierpic, w gminie Wielka Nieszawka.

W granicach powiatu występują także przedstawiciele płazów i gadów jednakże populacje obydwu tych grup ulegają systematycznemu zmniejszaniu. Przyczyną tego faktu jest prawdopodobnie obniżenie poziomu wód gruntowych oraz nie najlepsza wciąż jeszcze jakość wód powierzchniowych. Wśród płazów zamieszkujących te tereny najczęściej spotykamy żabę wodną, jeziorkową kumaka nizinnego, rzekotkę drzewną oraz żabę trawną i żabę moczarową, natomiast wśród gadów występuje zaskroniec, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec i niestety coraz rzadsza żmija zygzakowata.

W przeciwieństwie do zubożonych populacji gadów i płazów ptactwo jest licznie reprezentowane, a największe skupiska występują na Drwęcy i Wiśle. Najbardziej popularnymi są niewątpliwie: łabędź niemy, zamieszkujący otwarte zbiorniki wody płytszej bogate w przywodną i wodną roślinność, bocian biały gniazdujący często na starych słupach energetycznych lub dachach wiejskich domostw w pobliżu mokradeł, podmokłych terenów upraw, śródpolnych oczek wodnych. Pola uprawne sąsiadujące z obszarami zalesionymi i lasy stanowią doskonałą przestrzeń życiową dla sów, niezwykle pomocnych człowiekowi łowców małych gryzoni. Ponadto popularnym ptakiem jest także łyska czarna, jaskółka, wrona, gawron, wróbel, sówka, notowanych jest też wiele gatunków gołębi i kaczek oraz cztery gatunki mew: mewa srebrzysta, mewa siodłata, mewa żółtonoga, mewa pospolita, których większe stada lokują się na Wiśle, w bezpośrednim sąsiedztwie miast, gdzie pokarm zdobywają głównie na składowiskach odpadów komunalnych.

Powiat toruński należy do strefy pozbawionej naturalnych zoogeograficznych barier terytorialnych, w związku z czym nie występują na jego obszarze utrudnienia w migracji poszczególnych gatunków zwierząt. Ważną funkcję spełniają tutaj obszary chronione, a w szczególności rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, kompleksy leśne, które pozwalają na przemieszczanie się zwierząt.

VI.6. Powierzchnia ziemi

Do głównych czynników powodujących degradację chemiczną gleb zalicza się:

- nadmierną zawartość metali ciężkich takich jak: kadm, miedź, nikiel oraz innych substancji chemicznych, np. ropopochodnych,
- zasolenie,
- nadmierną alkalizację
- zakwaszenie przez związki siarki i azotu,
- skażenie radioaktywne.

Jedną z przyczyn zakwaszenia gleb są kwaśne opady, wprowadzające do gleby jony siarczanowe, azotanowe, chlorkowe i hydronowe oraz inne zanieczyszczenia wmywane z atmosfery. Degradujące działanie kwaśnych opadów na podłoże oraz zwiększonego zakwaszenia gleby polega na rozkładzie minerałów pierwotnych i wtórnych, uwalnianiu z glinokrzemianów glinu, który w formie jonowej ma właściwości toksyczne, wmywaniu składników mineralnych z kompleksu sorpcyjnego oraz na znacznym zmniejszaniu aktywności mikroorganizmów.

Rozwój przemysłu na terenie województwa kujawsko - pomorskiego związany jest ze zmniejszaniem się powierzchni gleb użytkowanych rolniczo, jak i ze wzrostem zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi.

Nadmierna zawartość metali ciężkich degraduje biologiczne właściwości gleb, powoduje zanieczyszczenie łańcucha żywieniowego i wód gruntowych. Szczególne zagrożenie stwarzają one w glebach kwaśnych, przechodzą bowiem w formy łatwo dostępne dla roślin.

W 2007 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Delegatura w Toruniu prowadził badania gleb w powiecie, w ramach regionalnego monitoringu szczególnej uciążliwości tras komunikacyjnych na jakość gleb użytkowanych rolniczo.

Obszary objęte badaniami to:

- droga krajowa nr 1 na dwóch transektach: Głuchowo i na granicy powiatu (grunty zakładu rolnego Zegartowice),
- droga krajowa nr 10 na dwóch transektach: Obrowo i Dobrzejewice,
- droga krajowa nr 15 w jednym transekcje: Brzeźno.

Na każdej z wymienionych tras prowadzono badania gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczeń: metalami ciężkimi, węglowodorowych w tym benzyną i olejem mineralnym oraz WWA (wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne), wyznaczając transekty na odpowiednich glebach ciężkich, średnich i glebach lekkich. Do badań pobrano próbki wierzchniej warstwy gleb na stanowiskach zlokalizowanych w odległości 5 i 15 m od krawędzi jezdni po obu jej stronach.

Otrzymane wyniki badań wskazują, że w otoczeniu wszystkich badanych tras, niezależnie od natężenia ruchu, nie stwierdzono zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi oraz benzyną i olejem mineralnym (zanieczyszczenia węglowodorowe).

Na wszystkich badanych transektach stwierdzono natomiast znaczne przekroczenia standardów jakości gleb (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleb oraz standardów jakości ziemi) w zakresie WWA.

VI.7. Gospodarka odpadami

Zidentyfikowano następujące problemy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:

- brak objęcia wszystkich mieszkańców powiatu zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych,
- mała ilość pojemników do selektywnej zbiórki nie pozwala w zadowalającym stopniu ograniczyć ich unieszkodliwiania poprzez składowanie,
- brak jest wdrożonej na większą skalę selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych oraz odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych,
- brak jest wdrożonej selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych,
- spalanie odpadów w paleniskach domowych, deponowanie odpadów na tzw. „dzikich wysypiskach”,
- brak wywiązywania się z obowiązku sprawozdawczości przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości,
- mała kontrola podmiotów odbierających i zbierających odpady komunalne, zarówno przez służby państwowe jak i organy samorządowe,
- niestabilna sytuacja prawna dotycząca właściciela odpadów komunalnych.

Występujące na terenie Powiatu Toruńskiego, będące w trakcie eksploatacji lub nieprawidłowo zrehabilitowane składowiska są zasilane wodami opadowymi, a w przypadku niewłaściwej lokalizacji mogą się do nich dostawać także wody powierzchniowe i podziemne. Ocieki ze składowisk odpadów mogą zawierać substancje rozpuszczone, zwłaszcza nieorganiczne takie jak chlorki, siarczany, wodorowęglany, węglany sodu, wapnia, magnezu i potasu, azot amonowy i w dużo mniejszym stopniu organiczne. Ocieki ze składowisk odpadów komunalnych mogą zawierać ponadto liczne organizmy chorobotwórcze, w tym m. in. bakterie zakażeń jelitowych.

Innym czynnikiem jest tu fakt, że nieprawidłowe składowanie odpadów na składowiskach może być także przyczyną chemicznej degradacji gleb, która z reguły ma charakter trwały.

Tereny wokół składowisk są także w sposób szczególny zagrożone sanitarnie. Mogą one być miejscem okresowego lub stałego występowania jaj pasożytów jelitowych, patogennych bakterii, grzybów chorobotwórczych i ich zarodników. Na skażenie mikrobiologiczne gleb wokół składowisk największy wpływ ma osadzanie przenoszonych drogą powietrzną bioaerozoli powstających na powierzchni świeżych odpadów i deponowanych na składowisku osadów ściekowych. Emisje pyłu ze składowisk mogą powodować wzrost stężenia pyłu zawieszonego oraz opadu pyłu w bezpośrednim sąsiedztwie składowiska, na ogół w odległości do m.in. 100 m.

Negatywne oddziaływania składowisk odpadów należy rozpatrywać także w kontekście powietrza atmosferycznego, bowiem dla obiektów sąsiadujących ze składowiskami największą uciążliwość stanowią z reguły odory, będące wynikiem rozkładu związków organicznych. Rozkład związków organicznych jest także przyczyną emisji biogazu do atmosfery.

Istotny problem, poza odpadami pochodzącymi z sektora komunalnego, stanowią także odpady wytwarzane w sektorze gospodarczym. Głównym źródłem powstawania tych odpadów jest przemysł, energetyka, sektor remontowo-budowlany oraz instalacje i urządzenia służące zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych.

Wśród problemów należy wymienić również odnoszący się do wielu rodzajów odpadów fakt nieprzestrzegania przez część przedsiębiorców obowiązków wynikających z aktów prawnych w zakresie gospodarowania odpadami – dotyczy to przede wszystkim obowiązku sprawozdawczości. Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa w zakresie postępowania z odpadami, zwłaszcza z odpadami niebezpiecznymi, również jest zagrożeniem dla środowiska (m.in. nie przekazanie przez ostatniego właściciela wyeksploatowanego pojazdu do działającej legalnie stacji demontażu, a rozmontowywanie go we własnym zakresie, porzucanie w lesie lub kierowanie do demontażu w nieuprawnionym do tego warsztacie; postępowanie z azbestem).

Zgodnie z „*Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu*” (POKzA) do roku 2032 wyroby azbestowe, znajdujące się na i w obiektach zlokalizowanych na terytorium Polski winny zostać bezwzględnie unieszkodliwione. Działania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu Powiatu Toruńskiego napotykać na trudności, związane m.in. z:

1. Brakiem szczegółowej inwentaryzacji ilości występujących na terenach poszczególnych gmin, wyrobów zawierających azbest,
2. Niewielką ilością opracowanych gminnych i powiatowych programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest,
3. Zbyt wolno przebiegającym procesem usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest,

4. Brakiem możliwości wdrażania (w związku z nowelizacją przepisów prawnych) mechanizmów dofinansowania usuwania azbestu dla indywidualnych gospodarstw domowych, co w chwili tworzenia Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest jest szczególnie istotnym problemem w związku z likwidacją z początkiem roku 2010 Gminnych i Powiatowych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
5. Niewystarczającą świadomością mieszkańców dotycząca szkodliwości dla zdrowia i życia ludzi odpadów zawierających azbest.

W odniesieniu do potencjalnego zagrożenia obszarów chronionych wynikającego z działań w zakresie gospodarki odpadami można rozważyć ewentualne konflikty między siecią Natura 2000 a lokalizacją obiektów gospodarki odpadami komunalnymi oraz lokalizacją instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych i składowisk odpadów.

W kontekście poruszanej problematyki należy zwrócić także uwagę na możliwość powstawania tzw. „dzikich wysypisk” na terenie obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000, co może przyczynić się do zagrożenie populacji niektórych gatunków zwierząt i roślin. Objęcie zorganizowanym zbieraniem wszystkich mieszkańców powiatu oraz rozszerzenie selektywnego zbierania odpadów przyczyni się do zapobiegania powstawaniu „dzikich wysypisk”.

VII. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

VII.1. Cele ochrony środowiska określone w POŚ dla Powiatu Toruńskiego

VII.1.1. Cele wynikające z polityki unijnej

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. VI EAP ustanawia wspólnotowe ramy polityki ochrony środowiska na okres od lipca 2002 r. do lipca 2012 r. Stanowi on środowiskowy wymiar wspólnotowej strategii zrównoważonego rozwoju i wytycza priorytety w dziedzinie ochrony środowiska, w szczególności:

1. zmiany klimatu;
2. przyrodę i różnorodność biologiczną;
3. zdrowie i jakość życia;
4. zasoby naturalne i odpady.

W poniższej tabeli zamieszczono wybrane kierunki działań określone w Programie Ochrony Środowiska, za które odpowiedzialny jest sam Powiat Toruński lub we współpracy z innymi jednostkami.

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Tabela 4 Powiązania celów ochrony środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego z VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego

VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego		Program Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego		Określenie zgodności
Cele działań	Kierunki działań	Cele działań	Kierunki działań	
Zmiany klimatu	Ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o przynajmniej 20 % do roku 2020. Częścią pakietu są zobowiązania dotyczące 2020 roku: 20 % udział energii odnawialnej w ogólnej produkcji energii i 10 % udział biopaliw.	Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii	Zgodność całkowita
			Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii	Zgodność całkowita
			Ograniczanie udziału paliw stałych na rzecz paliw „ekologicznych”: oleju opałowego, gazu ziemnego lub alternatywnych źródeł energii, w pierwszym rzędzie w jednostkach podlegających miastu jak np.: kotłownia Ośrodka Sportu i Turystyki	Zgodność całkowita
			Budowa instalacji solarnej dla przygotowania ciepłej wody użytkowej DPS Wielka Nieszawka	Zgodność całkowita
			Przebudowa systemu ogrzewania budynku i przygotowania ciepłej wody użytkowej poprzez zastosowanie zespołu pomp ciepła wykorzystujących energię geotermalną ziemi	Zgodność całkowita
			Budowa instalacji z uwzględnieniem urządzeń napowietrznych pomp ciepła dla przygotowania ciepłej wody użytkowej DPS Dobrzejewice	Zgodność całkowita
Przyroda i różnorodność biologiczna	Zwiększenie ochrony obszarów o znaczeniu wspólnotowym i włączanie cennych obszarów do europejskiej sieci Natura 2000.	Zachowanie różnorodności biologicznej	Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych	Zgodność całkowita
			Ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania	Zgodność całkowita
			Ochrona starych i tworzenie nowych pomników przyrody	Zgodność całkowita
			Zachowanie istniejących zbiorników wodnych	Zgodność całkowita
			Stály nadzór nad rozwojem uciążliwego przemysłu	Zgodność całkowita
			Wzmocnienie roli rekreacyjnej zieleni	Zgodność całkowita
			Rozwój sieci szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo	Zgodność całkowita
			Opracowanie inwentaryzacji przyrodniczej miasta Chelmza (zebranie danych nt. wartościowych i cennych obiektów przyrodniczych)	Zgodność całkowita
Wprowadzanie i uzupełnianie zasobów zieleni na obszarze miasta Chelmza (tworzenie zieleńców, parków, skwerów itp.)	Zgodność całkowita			
Zdrowie i jakość życia	Zapewnienie poprawy jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz ekosystemów od wody zależnych.	Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uruchomić gospodarkę od deficytów wody	Wspieranie stosowania zamkniętych obiegów wody w przedsiębiorstwach	Zgodność całkowita
			Promowanie wykorzystania technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego	Zgodność całkowita
			Promowanie wprowadzania systemów recyklingu umożliwiających wielokrotne użytkowanie materiałów	Zgodność całkowita
		Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Intensyfikacja działań kontrolnych mających na celu przeciwdziałanie odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód oraz przeciwdziałanie nieprawidłowościom w odprowadzaniu ścieków przemysłowych, w tym weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych	Zgodność całkowita
			Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej	Zgodność całkowita

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego		Program Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego		Określenie zgodności		
Cele działań	Kierunki działań	Cele działań	Kierunki działań			
			ochrony przed zanieczyszczeniem			
			Współpraca ze środowiskami rolniczymi w zakresie wdrażania dobrych praktyk rolniczych, niezbędnych dla skutecznej ochrony wód przed zanieczyszczeniem obszarowym	Zgodność całkowita		
			Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę i/lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt	Zgodność całkowita		
			Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie jest niemożliwa lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	Zgodność całkowita		
			Budowa lub modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowych	Zgodność całkowita		
			Rozwój sieci monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych i jej dostosowanie do wymagań wspólnotowych	Zgodność całkowita		
			Wspieranie działań inwestycyjnych mających na celu ograniczenie i eliminację ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego a w szczególności substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego	Zgodność całkowita		
			Ograniczanie ładunku zanieczyszczeń spływających do Jeziora Chełmżyńskiego i Grażyna, poprzez oczyszczenie wód opadowych (w ramach koncepcji modernizacji i rozbudowy kanalizacji deszczowej)	Zgodność całkowita		
			Ochrona Jeziora Chełmżyńskiego i Grażyna	Zgodność całkowita		
			Rekultywacja Kanału Fabrycznego*	Zgodność całkowita		
			Ochrona obszaru wodnotłotnego jeziora Miałkusz	Zgodność całkowita		
			Budowa stacji uzdatniania wody Świerczyny	Zgodność całkowita		
			Modernizacja hydroforni w Dobrzejewicach	Zgodność całkowita		
			Przeciwdziałanie degradacji środowiska dla zdrowia, szczególnie w miastach (hałas, stres, zanieczyszczenie powietrza i wody leżą u źródeł wielu schorzeń i alergii)	Poprawa stanu zdrowotnego w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia	Monitoring jakości wody pitnej	Zgodność całkowita
					Prowadzenie nadzoru nad warunkami pracy pracowników ze szczególnym uwzględnieniem narażenia na czynniki biologiczne oraz substancje chemiczne niebezpieczne	Zgodność całkowita
Wspólne prowadzenie akcji edukacyjno – szkoleniowych dla służb zakładów przemysłowych i pracowników administracji publicznej w zakresie zapobiegania awariom oraz skażeniom środowiska	Zgodność całkowita					
Promocja zdrowego stylu życia i unikanie zagrożeń oraz profilaktyka chorób cywilizacyjnych i ograniczenie zewnętrznych przyczyn ich powstawania	Zgodność całkowita					
Zasoby naturalne i odpady	Stworzenie możliwości mających na celu zmniejszenie marnotrawstwa i szkodliwego dla zdrowia wpływu odpadów. Recykling, utylizacja odpadów winny zostać usprawnione, uwzględniając w większym stopniu cykl życia materiałów.	Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów na terenie Powiatu Toruńskiego wraz z racjonalizacją systemu gospodarki odpadami i ochroną powierzchni ziemi	Wydawanie decyzji w sprawie usuwania odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych	Zgodność całkowita		
			Aktualizacja powiatowego planu gospodarki odpadami	Zgodność całkowita		
			Aktualizacja gminnych planów gospodarki odpadami	Zgodność całkowita		
			Sporządzanie sprawozdań z realizacji planu gospodarki odpadami	Zgodność całkowita		

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego		Program Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego		Określenie zgodności
Cele działań	Kierunki działań	Cele działań	Kierunki działań	
			Wydawanie pozwoleń tylko na budowę instalacji realizujących założenia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, których celowość została potwierdzona odpowiednią analizą	Zgodność całkowita
			Identyfikacja miejsc zanieczyszczonych odpadami, nie posiadających statusu składowiska odpadów i wydanie decyzji zobowiązujących podmiot korzystający ze środowiska do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego (art. 241 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska)	Zgodność całkowita
			Podnoszenie świadomości społecznej mieszkańców poprzez informowanie i edukację	Zgodność całkowita
			Przeprowadzanie kontroli uczestników systemu (wytwórców i przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie odbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów)	Zgodność całkowita
			Kontrolowanie przez gminy zgodności ustaleń zawartych w wydanych zezwoleniach podmiotom prowadzącym działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów	Zgodność całkowita
			Prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych	Zgodność całkowita
			Kontrolowanie stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych	Zgodność całkowita
			Bieżąca likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. „dzikie wysypiska”)	Zgodność całkowita
			Rekultywacja składowiska odpadów w m. Kamionki Duże gm. Łysomice	Zgodność całkowita
			Monitorowanie zrealizowanych i planowanych inwestycji w gospodarce odpadami	Zgodność całkowita
			Wspieranie działań informacyjno – edukacyjnych w zakresie wpływu odpadów na zdrowie ludzi i środowisko oraz wytwarzania i gospodarowania odpadami	Zgodność całkowita
			Wypełnianie obowiązków wynikających z ustawy o odpadach w zakresie uzyskiwania niezbędnych decyzji administracyjnych, prowadzenia ewidencji odpadów i sprawozdawczości oraz postępowania z poszczególnymi grupami odpadów w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami, w tym przekazywania wyłącznie uprawnionym i wyspecjalizowanym podmiotom,	Zgodność całkowita
			Projektowanie nowych procesów i wyrobów w taki sposób, aby w jak najmniejszym stopniu oddziaływały one na środowisko w fazie produkcji, użytkowania i po zakończeniu użytkowania	Zgodność całkowita
			Dostosowanie instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów do wymagań ochrony środowiska	Zgodność całkowita
			Wspieranie wdrażania proekologicznych i efektywnych ekonomicznie metod zagospodarowania odpadów w oparciu o najlepsze dostępne techniki (BAT)	Zgodność całkowita
			Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	Zgodność całkowita
			Minimalizacja ilości i rodzajów wytwarzanych odpadów poddawanych procesom unieszkodliwiania poprzez składowanie	Zgodność całkowita
			Organizacja nowych i rozwój istniejących systemów zbierania odpadów	Zgodność całkowita
			Opracowanie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Powiatu Toruńskiego	Zgodność całkowita

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego		Program Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego		Określenie zgodności
Cele działań	Kierunki działań	Cele działań	Kierunki działań	
			Promocja działań związanych z przedłużaniem okresu użytkowania sprawnych urządzeń elektrycznych i elektronicznych	Zgodność całkowita
			Popieranie wprowadzania systemów zapewniających zorganizowanie wtórnego obiegu przestarzałych lecz sprawnych urządzeń elektrycznych i elektronicznych	Zgodność całkowita
			Kontrole prac związanych z usuwaniem azbestu oraz kontrole budynków	Zgodność całkowita
			Akcja informacyjna dotycząca możliwości finansowania i usuwania wyrobów zawierających azbest	Zgodność całkowita
			Prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnych w zakresie prawidłowego postępowania z urządzeniami zawierającymi substancje zubożające warstwę ozonową	Zgodność całkowita
			Kontrola realizacji oraz monitoring Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Powiatu Toruńskiego	Zgodność całkowita
			Rozwój istniejącego systemu zbierania olejów odpadowych, w tym ze źródeł rozproszonych	Zgodność całkowita
			Udoskonalenie i rozwinięcie systemu zbierania małogabarytowych zużytych baterii i akumulatorów ze źródeł rozproszonych	Zgodność całkowita
			Rozbudowa systemu zbierania selektywnego przeterminowanych leków z gospodarstw domowych	Zgodność całkowita
			Rozbudowa infrastruktury technicznej w zakresie zbierania i przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego	Zgodność całkowita
			Rozwój systemu selektywnego zbierania urządzeń zawierających substancje zubożające atmosferę i przekazywanie go do odpowiednich zakładów celem ich demontażu. Przekazywanie wyodrębnionych frakcji do dalszego przetwarzania w specjalistycznych instalacjach	Zgodność całkowita
			Stworzenie sieci PGON	Zgodność całkowita

VII.1.2. Cele wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa

Cele i instrumenty sformułowane na szczeblu wspólnotowym zostały w przewadze przeniesione do Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009–2012 z perspektywą do roku 2016. Priorytety tego dokumentu obejmują:

- kierunki działań systemowych,
- ochrona zasobów naturalnych,
- poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Tabela 5 Powiązanie celów ochrony środowiska określone w POŚ dla Powiatu Toruńskiego z Polityką Ekologiczną Państwa

Priorytety	Polityka ekologiczna Państwa	POŚ wraz z PGO dla Powiatu Toruńskiego	Określenie zgodności
	Cele działań	Cele działań	
KIERUNIKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH	Zarządzanie środowiskowe	Upowszechnianie i wspieranie wdrażania systemów zarządzania środowiskowego	Zgodność całkowita
	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska	Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa Powiatu Toruńskiego poprzez kształtowanie postaw proekologicznych oraz wykształcenie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska	Zgodność całkowita
	Odpowiedzialność za szkody w środowisku	Stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizacja możliwości wystąpienia szkody	Zgodność całkowita
	Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym	Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji	Zgodność całkowita
OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH	Ochrona przyrody	Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej	Zgodność całkowita
	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego	Zgodność całkowita
	Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi	Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę od deficytów wody	Zgodność całkowita
	Ochrona powierzchni ziemi	Rekultywacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych oraz przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej	Zgodność całkowita
	Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Ochrona niezagospodarowanych kopalin w procesie planowania przestrzennego	Zgodność całkowita
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	Środowisko a zdrowie	Poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia	Zgodność całkowita
	Jakość powietrza	Utrzymanie jakości powietrza na terenie powiatu toruńskiego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska	Zgodność całkowita
	Ochrona wód	Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Zgodność całkowita
		Budowa, rozbudowa i modernizacja systemów wodociągowo - kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w aglomeracjach o RLM od 2 000 do 15 000	Zgodność całkowita
	Gospodarka odpadami	Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska	Zgodność całkowita
		Zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów	Zgodność całkowita
		Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów	Zgodność całkowita
	Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych	Ochrona mieszkańców Powiatu Toruńskiego przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia	Zgodność całkowita
		Ochrona mieszkańców Powiatu Toruńskiego przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	Zgodność całkowita
	Substancje chemiczne w środowisku	Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii	Zgodność całkowita

VII.1.3. Cele wynikające z Programu Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010

Podstawą dla formułowania priorytetów ekologicznych dla województwa kujawsko - pomorskiego była przeprowadzona ocena aktualnego stanu środowiska, w tym poszczególnych jego komponentów, jak i środowiska jako całości. Przeanalizowane zmiany i tendencje zmian w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska pozwoliły na sformułowanie najważniejszych problemów ekologicznych województwa kujawsko-pomorskiego. Problemy te były punktem wyjścia do formułowania celów, priorytetów i kierunków ochrony środowiska na terenie województwa.

Zgodnie z projektem Polityki ekologicznej państwa na lata 2007-2010 z perspektywą na lata 2011-2014 należy przyjąć, że podstawowymi priorytetami ochrony środowiska w województwie kujawsko-pomorskim w wymienionym okresie będą:

- Dalsza poprawa jakości środowiska oraz likwidacja i minimalizacja bezpośrednich zagrożeń dla zdrowia i życia mieszkańców województwa,
- Zrównoważone wykorzystanie bogactw naturalnych, w tym wody oraz energii,
- Racjonalne gospodarowanie odpadami,
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- Prowadzenie edukacji ekologicznej w celu podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców województwa.

Jako naczelną zasadę ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego, podobnie jak polityki ekologicznej państwa, przyjmuje się sformułowaną w Konstytucji RP zasadę zrównoważonego rozwoju.

Prawidłowa gospodarka przestrzenna realizowana na obszarze województwa musi w pełni uwzględniać ochronę istniejącego systemu ekologicznego, a także eliminować wszystkie zagrożenia mogące zakłócać jego funkcjonowanie. Konieczna jest również poprawa jakości środowiska oraz wzbogacenie jego zasobów i walorów. Przestrzeganie zasad ochrony i kształtowania struktur środowiska jest istotnym warunkiem dla osiągnięcia rozwoju zrównoważonego, będącego przecież jednym z głównych celów polityki ekologicznej państwa.

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Tabela 6 Porównanie celów i kierunków zadań ustalonych w POŚ z PGO dla Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010 z POŚ dla Powiatu Toruńskiego

Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010		Program Ochrony Środowiska		Określenie zgodności
Kierunek działań	Cel średniookresowy	Cel średniookresowy	Kierunek działań	
Edukacja ekologiczna	Stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa i zapewnienie jej szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie.	Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa Powiatu Toruńskiego poprzez kształtowanie postaw proekologicznych oraz wykształcenie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska	Wspieranie merytoryczne i finansowe aktywnych form edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży np. organizowanie konkursów i sesji popularno-naukowych związanych z tematyką środowiskową	Zgodność całkowita
			Wsparcie finansowe projektów z zakresu edukacji ekologicznej o zasięgu ponadgminnym	Zgodność całkowita
			Udział przedstawicieli Starostwa Powiatowego w szkoleniach z zakresu publicznego dostępu do informacji o środowisku	Zgodność całkowita
			Współdziałanie władz powiatowych z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony	Zgodność całkowita
			Doskonalenie metod udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie przez wszystkie instytucje publiczne	Zgodność całkowita
			Edukacja ekologiczna oraz promowanie działalności proekologicznej	Zgodność całkowita
Działania w aspekcie obszarowym – planowanie przestrzenne	Zachowanie równowagi przyrodniczej w procesie organizacji przestrzeni województwa dla potrzeb społeczności i prognozowania rozwoju gospodarczego.	Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności wynikających z opracowań ekofizjograficznych, prognoz oddziaływania na środowisko	Zgodność całkowita
			Wprowadzenie mechanizmów ochrony zasobów złóż kopalin przed zagospodarowaniem powierzchni uniemożliwiającym przyszłe wykorzystanie	Zgodność całkowita
			Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wyników monitoringu środowiska, w szczególności w zakresie powietrza, wód i hałasu	Zgodność całkowita
			Przeprowadzanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Zgodność całkowita
Zarządzanie środowiskowe	Stworzenie skutecznego systemu prawnych, ekonomicznych i finansowych instrumentów polityki ekologicznej zapewniających efektywne i terminowe realizowanie jej celów.	Upowszechnianie i wspieranie wdrażania systemów zarządzania środowiskowego	Doskonalenie systemu informowania społeczeństwa o stanie środowiska, udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska (w tym, prowadzenie w formie elektronicznej publicznie dostępnych wykazów danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie oraz ich udostępniania w Biuletynie Informacji Publicznej)	Zgodność całkowita
			Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	Zgodność całkowita
			Współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi	Zgodność całkowita
			Wspomaganie systemów kontrolno-pomiarowych stanu środowiska Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami	Zgodność całkowita
			Wprowadzanie technologii BAT	Zgodność całkowita
			Przeglądy ekologiczne	Zgodność całkowita
Ochrona przyrody i krajobrazu	Zachowanie dla przyszłych pokoleń terenów o wyróżniających się w skali regionu walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. Utrzymanie różnorodności biologicznej	Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej	Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych	Zgodność całkowita
			Ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania	Zgodność całkowita
			Ochrona starych i tworzenie nowych pomników przyrody	Zgodność całkowita

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010		Program Ochrony Środowiska		Określenie zgodności
Kierunek działań	Cel średniookresowy	Cel średniookresowy	Kierunek działań	
	województwa na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym i ponadgatunkowym (ekosystemów i krajobrazu).		Zachowanie istniejących zbiorników wodnych	Zgodność całkowita
			Wzmocnienie roli rekreacyjnej zieleni	Zgodność całkowita
			Rozwój sieci szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo	Zgodność całkowita
			Opracowanie inwentaryzacji przyrodniczej miasta Chełmża (zebranie danych nt. wartościowych i cennych obiektów przyrodniczych)	Zgodność całkowita
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	Kształtowanie właściwej struktury przestrzennej, gatunkowej i wiekowej lasów, Wykorzystanie gospodarcze zasobów leśnych z zapewnieniem zachowania trwałości lasów oraz ich potencjału biologicznego, produkcyjnego i regeneracyjnego.	Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego	Wprowadzanie i uzupełnianie zasobów zieleni na obszarze miasta (tworzenie zieleńców, parków, skwerów itp.)	Zgodność całkowita
			Aktualizacja granicy rolno-leśnej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Zgodność całkowita
			Inwentaryzacja i weryfikacja klasyfikacji gruntów pod kątem pełnego uwzględnienia gruntów zalesionych i zadrzewionych oraz ujęcie granicy rolno-leśnej w planach zagospodarowania przestrzennego	Zgodność całkowita
			Zalesianie gruntów nieprzydatnych do produkcji rolnej oraz nieużytków i terenów zdegradowanych i przekształconych gatunkami rodzimymi	Zgodność całkowita
			Stały nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych	Zgodność całkowita
			Prowadzenie ciągłej kampanii edukacyjno – informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie celów i korzyści z trwałej zrównoważonej gospodarki leśnej	Zgodność całkowita
			Zapewnienie trwałości i wielofunkcyjności lasów	Zgodność całkowita
			Inwentaryzacja zasobów leśnych pod kątem ich stanu zdrowotnego	Zgodność całkowita
			Zachowanie istniejących kompleksów leśnych	Zgodność całkowita
			Prowadzenie gospodarki leśnej ze szczególnym uwzględnieniem pozaprodukcyjnych funkcji lasu	Zgodność całkowita
			Ochrona gleb leśnych	Zgodność całkowita
			Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki, nielegalne wysypiska śmieci)	Zgodność całkowita
			Ochrona powierzchni ziemi i gleb	Ochrona zasobów glebowych przed degradacją i nieracjonalnym użytkowaniem.
Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku rolnym, leśnym i rekreacyjno-wypoczynkowym	Zgodność całkowita			
Przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych	Zgodność całkowita			
Prowadzenie monitoringu jakości gleby i ziemi	Zgodność całkowita			
Przeciwdziałanie erozji gleb poprzez stosowanie odpowiednich zabiegów na gruntach o nachyleniu powyżej 10%	Zgodność całkowita			
Racjonalne użycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych oraz stosowanie technik naturalnych (fito i agromelioryacyjnych) w celu zwiększenia udziału materii organicznej w glebie	Zgodność całkowita			
Przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-	Zgodność całkowita			

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010		Program Ochrony Środowiska		Określenie zgodności
Kierunek działań	Cel średniookresowy	Cel średniookresowy	Kierunek działań	
Ochrona zasobów kopalin	Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalną eksploatację i minimalizowanie degradacji środowiska.	Ochrona niezagospodarowanych kopalin w procesie planowania przestrzennego	blotnych	
			Rekultywacja terenów po eksploatacji kopalin	Zgodność całkowita
			Kontrola stanu faktycznego w przypadku wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji i naliczanie opłat eksploatacyjnych w przypadku nielegalnej działalności	Zgodność całkowita
			Gromadzenie, archiwizowanie i przetwarzanie danych geologicznych	Zgodność całkowita
			Dążenie do uzyskiwania informacji z jednostek ministerialnych i wojewódzkich o ilości, rodzaju i miejscu prowadzenia wydobycia złóż	Zgodność całkowita
			Opiniowanie studiów i planów uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego	Zgodność całkowita
			Ochrona terenów perspektywicznych pod względem wydobycia kopalin	Zgodność całkowita
Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy	Trwały i zrównoważony rozwój w gospodarowaniu zasobami wodnymi województwa skuteczna ochrona przed powodzią i suszą.	Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę od deficytów wody	Wspieranie stosowania zamkniętych obiegów wody w przedsiębiorstwach	Zgodność całkowita
			Promowanie wykorzystania technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego	Zgodność całkowita
			Promowanie wprowadzania systemów recyklingu umożliwiających wielokrotne użytkowanie materiałów	Zgodność całkowita
		Zabezpieczenie przed skutkami powodzi oraz spowolnienie spływu wód	Systematyczna konserwacja rzek i cieków	Zgodność całkowita
			Przystosowanie terenów międzywala do szybkiego reagowania w przypadku powodzi (wycinanie lasów i zarośli łęgowych, odnowa użytków zielonych, konserwacja rowów melioracyjnych)	Zgodność całkowita
			Stworzenie systemu szybkiego ostrzegania i reagowania w przypadku zagrożenia powodzią	Zgodność całkowita
			Realizacja założeń „Toruńskiego Planu Reagowania Kryzysowego UM w Toruniu i Starostwa Powiatowego w Toruniu”	Zgodność całkowita
			Budowa, remonty i odbudowa urządzeń małej retencji wodnej	Zgodność całkowita
			Realizacja założeń programu ochrony przeciwpowodziowej na terenie Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2007 - 2015	Zgodność całkowita
Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych	Zwiększenie produkcji energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii (OZE) zgodnie z krajową polityką energetyczną kraju.	Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii	Zgodność całkowita
			Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii	Zgodność całkowita
			Ograniczanie udziału paliw stałych na rzecz paliw „ekologicznych”: oleju opałowego, gazu ziemnego lub alternatywnych źródeł energii, w pierwszym rzędzie w jednostkach podlegających miastu jak np.: kotłownia Ośrodka Sportu i Turystyki	Zgodność całkowita
			Budowa instalacji solarnej dla przygotowania ciepłej wody użytkowej	Zgodność całkowita
			Przebudowa systemu ogrzewania budynku i przygotowania	Zgodność całkowita

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010		Program Ochrony Środowiska		Określenie zgodności
Kierunek działań	Cel średniookresowy	Cel średniookresowy	Kierunek działań	
			cieplej wody użytkowej poprzez zastosowanie zespołu pomp ciepła wykorzystujących energię geotermalną ziemi	
			Budowa instalacji z uwzględnieniem urządzeń napowietrznych pomp ciepła dla przygotowania ciepłej wody użytkowej	Zgodność całkowita
Relacja „środowisko – zdrowie”	Kontynuowanie procesu włączenia problematyki środowiskowego zagrożenia zdrowia do procedur zarządzania jakością środowiska. Zmniejszenie narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku życia i pracy.	Poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia	Monitoring jakości wody pitnej	Zgodność całkowita
			Prowadzenie nadzoru nad warunkami pracy pracowników ze szczególnym uwzględnieniem narażenia na czynniki biologiczne oraz substancje chemiczne niebezpieczne	Zgodność całkowita
			Wspólne prowadzenie akcji edukacyjno – szkoleniowych dla służb zakładów przemysłowych i pracowników administracji publicznej w zakresie zapobiegania awariom oraz skażeniom środowiska	Zgodność całkowita
			Promocja zdrowego stylu życia i unikanie zagrożeń oraz profilaktyka chorób cywilizacyjnych i ograniczenie zewnętrznych przyczyn ich powstawania	Zgodność całkowita
Poprawa jakości wód	Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych województwa oraz zabezpieczenie potrzeb ludności w zasoby wody pitnej.	Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	intensyfikacja działań kontrolnych mających na celu przeciwdziałanie odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód oraz przeciwdziałanie nieprawidłowościom w odprowadzaniu ścieków przemysłowych, w tym weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych	Zgodność całkowita
			rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem	Zgodność całkowita
			współpraca ze środowiskami rolniczymi w zakresie wdrażania dobrych praktyk rolniczych, niezbędnych dla skutecznej ochrony wód przed zanieczyszczeniem obszarowym	Zgodność całkowita
Poprawa jakości powietrza atmosferycznego i ochrona klimatu	Spełnienie wymagań prawnych i standardów emisyjnych w zakresie jakości powietrza oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu.	Utrzymanie jakości powietrza na terenie powiatu toruńskiego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska	Prowadzenie remontów istniejących dróg m.in. zmiana nawierzchni	Zgodność całkowita
			Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii	Zgodność całkowita
			Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii	Zgodność całkowita
			Realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych	Zgodność całkowita
			Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki	Zgodność całkowita
			Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych	Zgodność całkowita
			Szkolenia dla podmiotów gospodarczych w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska	Zgodność całkowita
			Wnikliwe prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć	Zgodność całkowita
			Usprawnienie organizacji ruchu drogowego	Zgodność całkowita
			Wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony	Zgodność całkowita

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010		Program Ochrony Środowiska		Określenie zgodności
Kierunek działań	Cel średniookresowy	Cel średniookresowy	Kierunek działań	
			powietrza podejmowanych przez podmioty gospodarcze	
			Wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze źródeł komunalnych m.in. wymian kotłów węglowych na paliwo gazowe, olej opałowy, biopaliwa	Zgodność całkowita
			Zwiększenie wykorzystania paliw alternatywnych (przykładowo biopaliwa)	Zgodność całkowita
			Modernizacja ciepłowni lub łączenie systemów ciepłowniczych w celu optymalizacji wykorzystania energii pierwotnej paliw	Zgodność całkowita
			Spełnienie wymagań prawnych przez zakłady w zakresie jakości powietrza, spełnienie standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa	Zgodność całkowita
			Wykonywanie obowiązkowych pomiarów w zakresie wprowadzania gazów i pyłów do powietrza oraz przekazywanie odpowiednim organom w formie ustalonej prawem	Zgodność całkowita
			Prowadzenie kontroli przez organy i inspekcje ochrony środowiska w zakresie gospodarowania odpadami – dążenie do likwidacji problemu spalania odpadów poza spalarniami i współspalarniami odpadów oraz prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów z dziedziny ochrony środowiska	Zgodność całkowita
			Prowadzenie interwencji w ramach kompetencji organów i inspekcji ochrony środowiska w związku z uciążliwościami zgłaszanymi przez społeczeństwo dotyczącymi emisji gazów i pyłów do powietrza oraz emisji uciążliwych zapachów	Zgodność całkowita
			Termoizolacja budynku warsztatów - kontynuacja	Zgodność całkowita
			Wymiana istniejącej instalacji c.o. i c.w.u. wraz z kotłownią	Zgodność całkowita
			Budowa przyłącza gazu wraz z dostosowaniem kuchni i kotłowni	Zgodność całkowita
			Docieplenie stropów nad ostatnią kondygnacją	Zgodność całkowita
			Naprawa nawierzchni dróg, placów, chodników na terenie DPS-u	Zgodność całkowita
			Przebudowa drogi powiatowej nr 2037C, 2004, 2009, 2031, 2009 C, 2035 C, 1619 C, 2011, 2010, 2023, 2027, 2005, 2026	Zgodność całkowita
			Rozwiązanie poważnych problemów komunikacyjnych w północno-wschodniej części sieci dróg gminy Łubianka poprzez budowę dróg gminnych nr 100400C w miejscowości Warszewice i w miejscowości Brąchnówko wraz z budową skrzyżowania z ruchem okrężnym u zbiegu dróg: powiatowej nr 2016 Łubianka – Kończewice (ul. Ks. S.Frelichowskiego), gminnych nr 100399C (ul. Ks. Ins. Groszkowskiego) i 100400C (ul. Zawiszy Czarnego) w miejscowości Warszewice	Zgodność całkowita
			Internat w Gronowie - termomodernizacja	Zgodność całkowita
			Termomodernizacja budynku warsztatów-kontynuacja w Z.SZ. CKU Gronowo	Zgodność całkowita
			Budowa drogi na ulicy Zajęczkowo	Zgodność całkowita
			Budowa drogi gminnej Steklinek – Jackowo wraz z przebudową skrzyżowania z drogą powiatową+ projekt	Zgodność całkowita
			Budowa dróg ułatwiających dostępność do usług oraz ważnych gospodarczo rejonów Gminy Chelmża - Browina	Zgodność całkowita
			Budowa dróg ułatwiających dostępność do usług oraz ważnych gospodarczo rejonów Gminy Chelmża - Kończewice, Bielczyny -	Zgodność całkowita

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010		Program Ochrony Środowiska		Określenie zgodności
Kierunek działań	Cel średniookresowy	Cel średniookresowy	Kierunek działań	
			Kończewice	
			Budowa drogi gminnej Nr 100525C w Brachnówku	Zgodność całkowita
			„Budowa drogi nr 2009 Brzeźno – Młyniec I – Lubicz Górny oraz drogi nr 2035 Młyniec I – Jedwabno - Toruń (w ramach porozumienia z Powiatem Toruńskim)	Zgodność całkowita
			Przebudowa drogi powiatowej nr 2009C Brzeźno -Młyniec - Lubicz Górny	Zgodność całkowita
			Modernizacja dróg gminnych	Zgodność całkowita
			Przebudowa drogi Przeczno - Wymysłowo	Zgodność całkowita
			Modernizacja dróg gminnych Biskupice i Zamek Bierzgowski	Zgodność całkowita
			Przebudowa drogi gminnej w m. Łubianka	Zgodność całkowita
			Przebudowa dróg gminnych Nr 100301C, 100302C w m. Wybcz	Zgodność całkowita
			Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych	Zgodność całkowita
			Termomodernizacja ZS w Łubiance	Zgodność całkowita
			Przebudowa ul. Dworcowej, ul. Leśnej (etap I) Papowo Toruńskie	Zgodność całkowita
			Przebudowa ul. Ogrodowej Łysomice	Zgodność całkowita
			Przebudowa ul. Zacisze Turzno	Zgodność całkowita
			Przebudowa drogi Nr 100602C Zęgwirt - Wytrębowice ze zjazdami	Zgodność całkowita
			Przebudowa ul. Długiej, ul. Klonowej, ul. Grabowej, ul. Akacyjowej, Łysomice	Zgodność całkowita
			Przebudowa drogi gminnej Lulkowo - Ugory	Zgodność całkowita
			Budowa sali gimnastycznej wraz z termomodernizacją oraz przekształceniem systemu ogrzewania w budynku szkolnym w Świerczynkach	Zgodność całkowita
			Termomodernizacja oraz przekształcenie systemu ogrzewania w budynku szkolnym w Papowie Toruńskim	Zgodność całkowita
			Ograniczanie udziału paliw stałych na rzecz paliw „ekologicznych”: oleju opałowego, gazu ziemnego lub alternatywnych źródeł energii, w pierwszym rzędzie w jednostkach podlegających miastu jak np.: kotłownia Ośrodka Sportu i Turystyki	Zgodność całkowita
			Budowa sieci gazowej – wg ustaleń Strategii Rozwoju Miasta Chelmża	Zgodność całkowita
			Ograniczenie „niskiej emisji” poprzez rozwój centralnych źródeł ciepła i promowanie podłączenia do ciepłociągu posesji indywidualnych.	Zgodność całkowita
			Inwestycje drogowe na terenie gminy Obrowo, m.in wykup gruntów pod budowę dróg	Zgodność całkowita
			Termomodernizacja i remont remizy OSP w Zawalach	Zgodność całkowita
			Montaż centralnego ogrzewania w OSP Łążynek	Zgodność całkowita
			Budowa i modernizacja dróg na terenie gminy Wielka Nieszawka	Zgodność całkowita
			Budowa gazociągu w m. Cichoradz, Gierkowo, Czarne Błoto, Czarnowo, Gutowo, Górsk, Łążyn, Przysiek, Rozgarty, Rzęczkowo, Skłudzewo, Stary Toruń, Siemoń, Toporzysko, Zarośle Cienkie, Zławieś Mała, Zławieś Wielka	Zgodność całkowita
			Budowa dróg osiedlowych, drogi w terenach komercyjnych w	Zgodność całkowita

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010		Program Ochrony Środowiska		Określenie zgodności
Kierunek działań	Cel średniookresowy	Cel średniookresowy	Kierunek działań	
			m. Czarnowo gm. Zławieś Wielka	
			Budowa drogi – ul. Długa w m. Górsk	Zgodność całkowita
			Budowa drogi Łążyn – Cichoradz, drogi do Zamku Bierzglowskiego w m. Łążyn	Zgodność całkowita
			Budowa ciągów komunikacyjnych w m. Rozgarty	Zgodność całkowita
			Budowa dróg w m. Rzęczkowo	Zgodność całkowita
			Budowa dróg w m. Toporzysko	Zgodność całkowita
			Budowa dróg w m. Zławieś Wielka	Zgodność całkowita
			Modernizacja nawierzchni dróg	Zgodność całkowita
			Usprawnianie organizacji ruchu drogowego	Zgodność całkowita
			Przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym m.in. lokalizowania w sąsiedztwie przedsięwzięć o zbliżonej uciążliwości hałasu	Zgodność całkowita
			Wykonywanie pomiarów emisji hałasu przez określonych prawem zarządców dróg i podmioty gospodarcze oraz przekazywanie wyników pomiarów uprawnionym organom ochrony środowiska w formie ustalonej prawem	Zgodność całkowita
			Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawnych w zakresie ochrony środowiska	Zgodność całkowita
Poprawa klimatu akustycznego	Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu.	Ochrona mieszkańców Powiatu Toruńskiego przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia	Tworzenie bazy danych na podstawie wyników uzyskanych: z prowadzonego monitoringu przez Kujawsko - Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, od zarządców dróg publicznych z pomiarów emisji oraz zgłoszeń w związku z występującą uciążliwością emisji hałasu	Zgodność całkowita
			Ustalanie i egzekwowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku przez właściwe organy i inspekcje ochrony środowiska	Zgodność całkowita
			Szkolenia dla podmiotów gospodarczych w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska	Zgodność całkowita
			Budowa ścieżek rowerowych	Zgodność całkowita
			Wprowadzanie stref wolnych od ruchu samochodowego	Zgodność całkowita
			Budowa drogi rowerowej: Toruń - Złotoria - Osiek	Zgodność całkowita
			Budowa drogi rowerowej: Toruń- Łubianka- Wybcz- Unisław	Zgodność całkowita
			Budowa drogi rowerowej: Toruń- Chelmeża z odgałęzieniem do m.Kamionki Małe	Zgodność całkowita
Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Ochrona mieszkańców województwa przed ponadnormatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, Dążenie do utrzymania poziomów pól elektromagnetycznych środowisku dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i dla terenów dostępnych dla ludności poniżej poziomów dopuszczalnych.	Ochrona mieszkańców Powiatu Toruńskiego przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	Prowadzenie kontroli przez organy i inspekcje ochrony środowiska w zakresie przestrzegania obowiązujących pomiarów prawem dotyczącym ochrony środowiska	Zgodność całkowita
			Prowadzenie polityki przestrzennej pozwalającej na ochronę ludzi przed szkodliwymi polami elektromagnetycznymi, prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów bezpieczeństwa, higieny pracy, prawa budowlanego, zagospodarowania przestrzennego i przepisów sanitarnych w celu ochrony przed polami elektromagnetycznymi	Zgodność całkowita
			Monitorowanie i ocena poziomu pól elektromagnetycznych emitowanych na terenach zurbanizowanych i w miejscach	Zgodność całkowita

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010		Program Ochrony Środowiska		Określenie zgodności
Kierunek działań	Cel średniookresowy	Cel średniookresowy	Kierunek działań	
			przebywania ludzi Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania zgodnie z wymaganiami przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska Skuteczne uniemożliwianie dostępu do strefy o podwyższonym poziomie emisji pól elektromagnetycznych oraz informowanie o jej szkodliwości Modernizowanie sieci przebiegających w obszarach zurbanizowanych Wnikliwe prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć Wykonywanie pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zgodnie z wymogami przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska	Zgodność całkowita Zgodność całkowita Zgodność całkowita Zgodność całkowita Zgodność całkowita
Ochrona przed poważnymi awariami i poważnymi awariami przemysłowymi	Ograniczenie skutków poważnych awarii w odniesieniu do ludzi oraz środowiska, Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych poprzez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takich awarii, Dążenie do zminimalizowania ryzyka wystąpienia poważnej awarii w tym awarii będącej następstwem transportu substancji niebezpiecznych, Dążenie do zminimalizowania ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej poprzez pełną identyfikację zakładów o dużym ryzyku i zakładów o podwyższonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.	Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii	Prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnej dla ogółu społeczeństwa dotyczącej zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań Promowanie systemu ubezpieczeń ekologicznych dla obiektów i działań, które w sytuacji awaryjnej będą wymagać sfinansowania działań ratowniczych i naprawczych Monitoring potencjalnych sprawców poważnych awarii pod kątem spełniania przez nich wymogów bezpieczeństwa i prewencji Realizacja założeń i wdrożenie Procedur Reagowania Kryzysowego opracowanego i przyjętego „Toruńskiego Planu Reagowania Kryzysowego Urzędu Miasta Torunia i Starostwa Powiatowego w Toruniu” Opracowanie programu zapobiegania poważnym awariom Opracowanie planu operacyjno – ratowniczego na wypadek zaistnienia poważnej awarii Utrzymywanie w gotowości służb ratowniczych na wypadek zaistnienia poważnej awarii Aktualizacja w okresie co dwa lata od momentu uchwalenia, Toruńskiego Planu Reagowania Kryzysowego	Zgodność całkowita Zgodność całkowita Zgodność całkowita Zgodność całkowita Zgodność całkowita Zgodność całkowita Zgodność całkowita
Gospodarka odpadami	Zapobieganie powstawaniu odpadów, przy rozwiązywaniu problemu odpadów „u źródła”, odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów nie wykorzystanych w inny sposób.	Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów na terenie Powiatu Toruńskiego wraz z racjonalizacją systemu gospodarki odpadami i ochroną powierzchni ziemi	Minimalizacja wytwarzania odpadów na terenie Powiatu Toruńskiego, gmin do rejonów obsługi wskazanych w aktualnym WPGO. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie. W stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych na terenie Powiatu Toruńskiego w roku 1995, zgodnie z zapisami Krajowego Planu Gospodarki Odpadami (2010) dopuszcza się do składowania następujące ilości odpadów ulegających biodegradacji: > w 2010 r. nie więcej niż 75%, > w 2013 r. nie więcej niż 50%, > w 2020 r. nie więcej niż 35%; Intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami oraz prowadzenie skutecznej	Zgodność całkowita Zgodność całkowita Zgodność całkowita

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010		Program Ochrony Środowiska		Określenie zgodności
Kierunek działań	Cel średniookresowy	Cel średniookresowy	Kierunek działań	
			kampanii informacyjno-edukacyjnej w tym zakresie; Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów; Udział poszczególnych gmin powiatu w ponadgminnym systemie gospodarki odpadami - przynależność poszczególnych	Zgodność całkowita
				Zgodność całkowita

VII.1.4. Zgodność celów projektu POŚ dla Powiatu Toruńskiego z celami polityk nadrzędnych i równoległych

Traktat Akcesyjny w obszarze „Środowisko” zawarł warunki transpozycji unijnych dyrektyw do krajowego prawa ochrony środowiska. Stały się one podstawą formułowania celów krótkoterminowych, średnioterminowych (2010) i długoterminowych w II Polityce Ekologicznej Państwa, w zakresie gospodarowania zasobami naturalnymi, poprawy jakości środowiska, wzmocnienia instrumentów zarządzania środowiskiem oraz współpracy międzynarodowej. Łącznie z restrukturyzacją gospodarki działania te przyczyniły się do postępu w wielu dziedzinach (ograniczenie emisji podstawowych zanieczyszczeń do powietrza, pobór wód, zrzut biogenów).

Oznacza to konieczność kontynuowania działań, przede wszystkim dotyczących:

- osiągnięcie jakości powietrza w zakresie dotrzymania dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu na terenie Powiatu Toruńskiego oraz utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska,
- usprawnienia gospodarki wodno-ściekowej oraz osiągnięcia dobrego stanu wód: powierzchniowych i podziemnych,
- ochrony przyrody i utrzymania różnorodności biologicznej, m.in. poprzez rozwijanie innych form ochrony przyrody i krajobrazu.

Podstawowym dokumentem opracowanym na szczeblu krajowym, który powinien być uwzględniony przy realizacji POŚ dla Powiatu Toruńskiego jest Polityka Ekologiczna Państwa. W projekcie POŚ podkreślono, że stanowi on przeniesienie polityki krajowej na szczebel regionalny. W niniejszej prognozie dokonano sprawdzenia tej tezy, poprzez zestawienie w macyzy (**Tabela 8**) celów projektu PEP w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 i celów projektu POŚ dla Powiatu Toruńskiego.

Z listy celów PEP nie uwzględniono w POŚ dla Powiatu Toruńskiego celów zawartych w priorytecie „Ochrona klimatu”, których realizacja zależy głównie od działań na szczeblu centralnym i nie odnoszą się one do regionalnej polityki ekologicznej.

Przeprowadzono również porównanie realizacji POŚ dla Powiatu Toruńskiego z POŚ Województwa Kujawsko - Pomorskiego. Przeprowadzona analiza pozwoliła na potwierdzenie tezy, iż przy konstruowaniu POŚ w znacznym stopniu wykorzystano cele sformułowane na poziomie powiatowym. Większość celów projektu POŚ dla Powiatu Toruńskiego ma swoje dokładne lub prawie dokładne odpowiedniki w Programie Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko - Pomorskiego.

VII.2. Cele ochrony środowiska określone w PGO dla Powiatu Toruńskiego

Strategia postępowania z odpadami na terenie Powiatu Toruńskiego jest oparta na założeniach określonych w dokumentach krajowych tj.: Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą w latach 2009 – 2012 oraz KPGO 2010, jak również na szczeblu wojewódzkim tj.: Programem Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010.

Cel zasadniczy niniejszego dokumentu oparty jest na założeniach planów wyższego szczebla oraz planu pierwotnego z roku 2003 i brzmi:

Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów na terenie Powiatu Toruńskiego wraz z racjonalizacją systemu gospodarki odpadami i ochroną powierzchni ziemi

Odpady komunalne

Cele szczegółowe opracowano na podstawie analizy specyficznej sytuacji powiatu oraz celów przedstawionych w powiatowym planie z roku 2003 oraz planie wojewódzkim.

Cele szczegółowe:

- Minimalizacja wytwarzania odpadów na terenie Powiatu Toruńskiego,
- Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie. W stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych na terenie Powiatu Toruńskiego w roku 1995, zgodnie z zapisami Krajowego Planu Gospodarki Odpadami (2010) dopuszcza się do składowania następujące ilości odpadów ulegających biodegradacji:
 - w 2010 r. nie więcej niż 75%,
 - w 2013 r. nie więcej niż 50%,
 - w 2020 r. nie więcej niż 35%;
- Intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej w tym zakresie;
- Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów;
- Udział poszczególnych gmin powiatu w ponadgminnym systemie gospodarki odpadami - przynależność poszczególnych gmin do rejonów obsługi wskazanych w aktualnym WPGO.

Odpady z sektora gospodarczego

W ślad za KPGO 2010 przyjmuje się następujące cele nadrzędne w zakresie postępowania z odpadami, w szczególności odpadami niebezpiecznymi :

1. Ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych,
2. Ograniczanie ilości odpadów kierowanych do składowania,
3. Spełnianie przez posiadaczy odpadów wymagań formalno – prawnych w zakresie wytwarzania i zagospodarowywania odpadów,
4. Wyegzekwowanie od posiadaczy odpadów prowadzenia ewidencji odpadów i przedkładania do wojewódzkiej bazy danych zbiorczych zestawień danych o odpadach,
5. Magazynowanie odpadów w sposób minimalizujący ich negatywne oddziaływanie na środowisko,
6. Zagospodarowania odpadów w miejscu wytworzenia.

Wybrane grupy odpadów

Odpady zawierające PCB

Likwidacja Odpadów zawierających PCB o stężeniu poniżej 50 ppm od 2011 r.

Oleje odpadowe

Utrzymanie odzysku na poziomie, co najmniej 50%, a recyklingu rozumianego, jako regeneracja na poziomie, co najmniej 35% w okresie 2010-2022, z równoczesnym dążeniem do pełnego wykorzystania mocy przerobowych instalacji do regeneracji olejów odpadowych. Dodatkowo zgodnie z planem wojewódzkim należy poprawić system zbierania olejów odpadowych, w szczególności od mieszkańców oraz podnosić świadomość mieszkańców o szkodliwości odpadów z tej grupy.

Zużyte baterie i akumulatory

Zgodnie z polityką ekologiczną państwa celem nadrzędnym jest rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania zużytych baterii i akumulatorów ukierunkowanego na całkowite wyeliminowanie ich składowania.

W okresie od 2010 r. do 2014 r. należy osiągnąć co najmniej poziomy odzysku i recyklingu wskazane w **Tabeli 6**.

Tabela 7 Poziomy odzysku i recyklingu baterii i akumulatorów

Rodzaj odpadów	2010		2011		2012		2013		2014	
	% poziomu		% poziomu		% poziomu		% poziomu		% poziomu	
	Odzysk	Recykling	Odzysk	Recykling	Odzysk	Recykling	Odzysk	Recykling	Odzysk	Recykling
Akumulatory kwasowo-olowiowe	wszystkie zgłoszone	wszystkie zgłoszone	wszystkie zgłoszone	wszystkie zgłoszone	wszystkie zgłoszone	wszystkie zgłoszone	wszystkie zgłoszone	wszystkie zgłoszone	wszystkie zgłoszone	wszystkie zgłoszone
Akumulatory niklowo-kadmowe (wielkogabarytowe)	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Akumulatory niklowo-kadmowe (małogabarytowe)	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Akumulatory niklowo-żelazowe oraz inne akumulatory elektryczne (wielkogabarytowe)	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Akumulatory niklowo-żelazowe oraz inne akumulatory elektryczne (małogabarytowe)	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Ogniwa i baterie galwaniczne oraz ich części z wyłączeniem części ogniwi i baterii galwanicznych	22,5	22,5 ¹⁾	25	25 ¹⁾	30 ¹⁾	30	35	35 ¹⁾	40	40 ¹⁾

1) Nie dotyczy ogniwi cynkowo-węglowych i alkaicznych

[Źródło: Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych (Dz. U. z 2007 r. Nr 109, poz. 752)]

Odpady medyczne i weterynaryjne

Głównymi celami winny być :

- Upowszechnienie informacji o obowiązku prowadzenia szczegółowej ewidencji wytwarzanych odpadów w placówkach medycznych i weterynaryjnych, szczególnie o charakterze lekarskich praktyk indywidualnych;
- Upowszechnienie systemu zbierania przeterminowanych leków z gospodarstw domowych na terenie poszczególnych gmin powiatu;

- W okresie do roku 2020 należy podnieść efektywność zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych (w tym segregacji odpadów u źródła) co spowoduje zmniejszenie ilości odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych.

Pojazdy wycofane z eksploatacji

Głównymi celami winny być:

- Pełna ewidencja danych dotyczących pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz eliminacja tzw. szarej strefy ich demontażu;
- Zgodnie z polityką ekologiczną państwa celem nadrzędnym jest zapewnienie pełnej skuteczności działania systemu zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odzysku, w tym recyklingu, odpadów powstających z pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Głównymi celami winny być:

- Rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego w oparciu o istniejący system zbierania zużytego sprzętu. Podjęcie tych działań pozwoli sukcesywnie wypełniać zobowiązania członkowskie UE, a także założenia polityki ekologicznej państwa;
- Istotne jest zwiększenie świadomości ekologicznej, zarówno mieszkańców powiatu jak i przedsiębiorców działających na jego terenie, dotyczącej gospodarowania użytym sprzętem.

W związku z powyższym w planie krajowym wyznaczono cele cząstkowe, których realizacja winna zostać podjęta już w roku 2007 – cele szczegółowe 2007 – 2018 – obejmujące swym spektrum czasowym czas obowiązywania niniejszego Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego:

- osiągnięcie od 1 stycznia 2008 r. poziomów odzysku i recyklingu zużytego sprzętu w wysokości:
 - dla zużytego sprzętu powstałego z wielkogabarytowych urządzeń gospodarstwa domowego i automatów do wydawania:
 - poziomu odzysku w wysokości 80 % masy zużytego sprzętu,
 - poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 75 % masy zużytego sprzętu;
 - dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu teleinformatycznego, telekomunikacyjnego i audiowizualnego:
 - poziomu odzysku w wysokości 75 % masy zużytego sprzętu,
 - poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 65 % masy zużytego sprzętu;
 - dla zużytego sprzętu powstałego z małogabarytowych urządzeń gospodarstwa domowego, sprzętu oświetleniowego, narzędzi elektrycznych i elektronicznych z wyjątkiem wielkogabarytowych, stacjonarnych narzędzi przemysłowych, zabawek, sprzętu rekreacyjnego i sportowego oraz przyrządów do nadzoru i kontroli:

- poziomu odzysku w wysokości 70 % masy zużytego sprzętu,
 - poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 50 % masy zużytego sprzętu;
 - dla zużytych gazowych lamp wyładowczych - poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytych lamp w wysokości 80 % masy tych zużytych lamp;
- osiągnięcie poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości 4 kg/mieszkańca/rok.

Odpady zawierające azbest

Podstawowym celem ustalonym na poziomie Powiatu jest: *Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na zdrowie człowieka i środowisko*. Cel ten pozostaje w ścisłej relacji z celami zdefiniowanymi w Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe w perspektywie długoterminowej (okres do 2032 roku) poprzez usunięcie z terenu Powiatu Toruńskiego stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest i ich bezpieczne unieszkodliwienie.

Jest to cel długoterminowy, a jego realizacja wymaga zaangażowania mieszkańców, właścicieli obiektów, w których występują wyroby zawierające azbest. Tempo realizacji celu może ulec przyspieszeniu, w zależności od możliwości finansowych mieszkańców oraz możliwości pozyskania zewnętrznych środków na realizację zakładanego celu.

Przeterminowane środki ochrony roślin

Głównym celem jest wdrożenie i utrwalenie prawidłowej gospodarki odpadami po środkach ochrony roślin i ukierunkowanie strumienia tych odpadów do specjalistycznych firm odbierających opakowania po środkach ochrony roślin.

Zużyte opony

Rozbudowa w okresie 2010-2018 systemu zagospodarowania zużytych opon, w tym osiągnięcie:

- do roku 2010 – 85% odzysku i 15% recyklingu,
- do 2018 r. - 100% odzysku i 20% recyklingu.

Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych i infrastruktury budownictwa

Cel główny w zakresie gospodarki odpadami z budowy i remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej na terenie Powiatu Toruńskiego to rozwój selektywnego zbierania tych odpadów w celu osiągnięcia w roku 2010 poziomu odzysku na poziomie 50%, a w 2018 roku 80%.

Komunalne osady ściekowe

Cele krótko- i długookresowe na lata 2009-2017:

- ograniczenie składowania osadów ściekowych,
- do 2015 r. całkowite wyeliminowanie składowania,
- zwiększenie ilości osadów unieszkodliwianych metodami termicznymi,

- odzysk komunalnych osadów ściekowych,
- zmniejszenie stopnia obciążenia osadów ściekowych szkodliwymi substancjami i organizmami chorobotwórczymi,
- wykorzystanie rolnicze przy dotrzymaniu wymogów jakościowych,
- objęcie monitoringiem wszystkich oczyszczalni ścieków w województwie, w zakresie wytwarzania osadów ściekowych, sposobów postępowania z nimi oraz realizacji przez oczyszczalnie ścieków obowiązku prowadzenia badań fizyczno-chemicznych i sanitarno - mikrobiologicznych osadów ściekowych,
- sukcesywne wykorzystywanie osadów ściekowych nagromadzonych na terenach oczyszczalni ścieków, do osiągnięcia 30% wykorzystania nagromadzonych osadów w roku 2011.

Odpady opakowaniowe

Podstawowe cele wyznaczone zgodnie z obowiązującym prawem oraz założeniami KPGO 2010 to:

- Wspieranie budowy systemu selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych opartego na przedsiębiorcach (w tym odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości),
- Współpraca z organizacjami odzysku w celu wdrażania i rozwoju systemów zbierania odpadów opakowaniowych,
- Doskonalenie gminnego systemu selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych w poszczególnych gminach Powiatu Toruńskiego,
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów opakowaniowych, potrzeby prowadzenia selektywnej zbiórki tych odpadów oraz prawidłowego postępowania z odpadami tak, aby możliwe było osiąganie właściwych poziomów odzysku i recyklingu odpadów określonych w

Tabeli 7.

Tabela 8 Roczne poziomy odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych do roku 2014

Rodzaj opakowania	2010		2011		2012		2013		2014%	
	% poziomu		% poziomu		% poziomu		% poziomu		% poziomu	
	Odzysk	Recykl.	Odzysk	Recykl.	Odzysk	Recykl.	Odzysk	Recykl.	Odzysk	Recykl.
Opakowania razem	53	35	55	40	57	45	58,5	50	60	55
Opakowania z tworzyw sztucznych	-	18	-	19	-	20	-	21,5	-	22,5
Opakowania z aluminium	-	45	-	47	-	48	-	49	-	50
Opakowania ze stali w tym blachy stalowej	-	33	-	37	-	42	-	46	-	50
Opakowania z papieru i tektury	-	52	-	54	-	56	-	58	-	60
Opakowania ze szkła	-	43	-	46	-	49	-	55	-	60
Opakowania z drewna	-	15	-	15	-	15	-	15	-	15

[Źródło: Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych (Dz. U. z 2007r., Nr 109, poz. 752)]

VIII. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne jak i nieinwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów w POŚ i PGO dla Powiatu Toruńskiego.

Stopień i zakres oddziaływania zależą przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w POŚ i PGO dla Powiatu Toruńskiego przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach POŚ i PGO dla Powiatu Toruńskiego wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tą dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

W związku z obowiązkiem opracowania Programów Ochrony Środowiska na szczeblu gminnym, nastąpi uszczegółowienie określenia potencjalnych oddziaływań na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego

Tabela 9 Przewidywane znaczące oddziaływania na wybrane zagadnienia i aspekty środowiska w związku z realizacją przedsięwzięć zaplanowanych w POŚ dla Powiatu Toruńskiego

Cel działań	Kierunek działań	Instytucja koordynująca	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
			Obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Ochrona przyrody i krajobrazu	Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych	Powiat Toruński, Nadleśnictwa, Gminy	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	+
	Ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania	Nadleśnictwa, Powiat Toruński, Gminy	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	+
	Ochrona starych i tworzenie nowych pomników przyrody	Gminy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	+
	Zachowanie istniejących zbiorników wodnych	Nadleśnictwa, Osoby fizyczne i prawne, Organizacje pozarządowe, Gminy, Powiat Toruński	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	+
	Stały nadzór nad rozwojem uciążliwego przemysłu	Powiat Toruński, Gminy	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	+
	Wzmocnienie roli rekreacyjnej zieleni	Organizacje pozarządowe, Gminy, Powiat Toruński	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	+
	Rozwój sieci szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo	Nadleśnictwo, Organizacje pozarządowe, Gminy, Powiat Toruński	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	+
	Opracowanie inwentaryzacji przyrodniczej miasta Chełmża (zebranie danych nt. wartościowych i cennych obiektów przyrodniczych)	Miasto Chełmża	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	+
	Wprowadzanie i uzupełnianie zasobów zieleni na obszarze miasta (tworzenie zieleńców, parków, skwerów itp.)	Miasto Chełmża, właściciele nieruchomości	N	+	+	+	+	N	+	+	+	+	N	+	+
Jakość powietrza	Prowadzenie remontów istniejących dróg m.in. zmiana nawierzchni	Gminy, Powiat toruński, Zarządy dróg	+/-	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii	Gminy Powiat toruński Organizacje pozarządowe	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N
	Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii	Gminy Powiat toruński Organizacje pozarządowe	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N
	Realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych	Gminy Powiat toruński	N	N	+	+	+	N	+	0	0	+	N	N	+
	Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki	Gminy Powiat toruński Organizacje pozarządowe	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	+

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Cel działań	Kierunek działań	Instytucja koordynująca	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
			Obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Jakość powietrza	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych	Gminy Powiat toruński Organizacje pozarządowe	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	+
	Szkolenia dla podmiotów gospodarczych w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska	Gminy Powiat toruński Organizacje pozarządowe	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Wnikliwe prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Usprawnienie organizacji ruchu drogowego	Przedsiębiorstwa komunikacyjne	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez podmioty gospodarcze	Gminy Powiat toruński Organizacje pozarządowe	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze źródeł komunalnych m.in. wymian kotłów węglowych na paliwo gazowe, olej opałowy, biopaliwa	Gminy	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Zwiększenie wykorzystania paliw alternatywnych (przykładowo biopaliwa)	Podmioty gospodarcze	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Modernizacja ciepłowni lub łączenie systemów ciepłowniczych w celu optymalizacji wykorzystania energii pierwotnej paliw	Zarządcy nieruchomości	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Spełnienie wymagań prawnych przez zakłady w zakresie jakości powietrza, spełnienie standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa	Podmioty gospodarcze	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Termoizolacja budynku warsztatów - kontynuacja	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie, Powiat Toruński	N	N	+	+	+	N	+	0	0	+	N	N	+
	Wymiana istniejącej instalacji c.o. i c.w.u. wraz z kotłownią	Zespół Szkół w Chełmży, Powiat Toruński	N	N	+	+	+	N	+	0	0	+	N	N	+
	Budowa przyłącza gazu wraz z dostosowaniem kuchni i kotłowni	DPS Wielka Nieszawka, Powiat Toruński	N	N	+	+	+	N	+	0	0	+	N	N	+
	Docieplenie stropów nad ostatnią kondygnacją	DPS Wielka Nieszawka, Powiat Toruński	N	N	+	+	+	N	+	0	0	+	N	N	+
	Naprawa nawierzchni dróg, placów, chodników na terenie DPS-u	DPS Browina, Powiat Toruński	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Przebudowa drogi powiatowej nr 2037C, 2004, 2009, 2031, 2009 C, 2035 C, 1619 C, 2011, 2010, 2023, 2027, 2005, 2026	PZD w Toruniu	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Cel działań	Kierunek działań	Instytucja koordynująca	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
			Obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Jakość powietrza	Rozwiązanie poważnych problemów komunikacyjnych w północno-wschodniej części sieci dróg gminy Łubianka poprzez budowę dróg gminnych nr 100400C w miejscowości Warszewice i w miejscowości Brąchnówko wraz z budową skrzyżowania z ruchem okrężnym u zbiegu dróg: powiatowej nr 2016 Łubianka – Kończewice (ul. Ks. S.Frelichowskiego), gminnych nr 100399C (ul. Ks. Ins. Groszkowskiego) i 100400C (ul. Zawiszy Czarnego) w miejscowości Warszewice	PZD w Toruniu Gmina Łubianka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Internat w Gronowie - termomodernizacja	Starostwo Powiatowe lub Z.SZ. CKU Gronowo	N	N	+	+	+	N	+	0	0	+	N	N	+
	Termomodernizacja budynku warsztatów-kontynuacja w Z.SZ. CKU Gronowo	Starostwo Powiatowe w Toruniu	N	N	+	+	+	N	+	0	0	+	N	N	+
	Budowa drogi na ulicy Zajęczkowo	Gmina Czernikowo	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Budowa drogi gminnej Steklinek – Jackowo wraz z przebudową skrzyżowania z drogą powiatową+ projekt	Gmina Czernikowo	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Budowa dróg ułatwiających dostępność do usług oraz ważnych gospodarczo rejonów Gminy Chełmża - Browina	Gmina Chełmża	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Budowa dróg ułatwiających dostępność do usług oraz ważnych gospodarczo rejonów Gminy Chełmża - Kończewice, Bielczyny - Kończewice	Gmina Chełmża	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Budowa drogi gminnej Nr 100525C w Brąchnówku	Gmina Chełmża	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	„Budowa drogi nr 2009 Brzeźno – Młyniec I – Lubicz Górny oraz drogi nr 2035 Młyniec I – Jedwabno - Toruń (w ramach porozumienia z Powiatem Toruńskim)	Gmina Lubicz	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Przebudowa drogi powiatowej nr 2009C Brzeźno -Młyniec - Lubicz Górny	Gmina Lubicz	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Modernizacja dróg gminnych	Gmina Łubianka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Przebudowa drogi Przeczno - Wymysłowo	Gmina Łubianka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Modernizacja dróg gminnych Biskupice i Zamek Bierzglowski	Gmina Łubianka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Przebudowa drogi gminnej w m. Łubianka	Gmina Łubianka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Przebudowa dróg gminnych Nr 100301C, 100302C w m. Wybicz	Gmina Łubianka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych	Gmina Łubianka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Termomodernizacja ZS w Łubiance	Gmina Łubianka	N	N	+	+	+	N	+	0	0	+	N	N	+
	Przebudowa ul. Dworcowej, ul. Leśnej (etap I) Papowo Toruńskie	Gmina Łysomice	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
Przebudowa ul. Ogrodowej Łysomice	Gmina Łysomice	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+	

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Cel działań	Kierunek działań	Instytucja koordynująca	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
			Obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Jakość powietrza	Przebudowa ul. Zacisze Turzno	Gmina Łysomice	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Przebudowa drogi Nr 100602C Zęgwirt - Wytrębowice ze zjazdami	Gmina Łysomice	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Przebudowa ul. Długiej, ul. Klonowej, ul. Grabowej, ul. Akacjowej, Łysomice	Gmina Łysomice	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Przebudowa drogi gminnej Lulkowo - Ugory	Gmina Łysomice	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Budowa sali gimnastycznej wraz z termomodernizacją oraz przekształceniem systemu ogrzewania w budynku szkolnym w Świerczynkach	Gmina Łysomice	N	N	+	N	N	N	+	N	+	+	+	+	+
	Termomodernizacja oraz przekształcenie systemu ogrzewania w budynku szkolnym w Papowie Toruńskim	Gmina Łysomice	N	N	+	+	+	N	+	0	0	+	N	N	+
	Ograniczanie udziału paliw stałych na rzecz paliw „ekologicznych”: oleju opałowego, gazu ziemnego lub alternatywnych źródeł energii, w pierwszym rzędzie w jednostkach podlegających miastu jak np.: kotłownia Ośrodka Sportu i Turystyki	Burmistrz Miasta Chełmża, podmioty gospodarcze, PGNiG	N	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Budowa sieci gazowej – wg ustaleń Strategii Rozwoju Miasta Chełmża	PGNiG, Miasto Chełmża, Starostwo Powiatowe w Toruniu	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Ograniczenie „niskiej emisji” poprzez rozwój centralnych źródeł ciepła i promowanie podłączenia do ciepłociągu posesji indywidualnych.	Burmistrz Miasta Chełmża, Starostwo Powiatowe w Toruniu, podmioty gospodarcze	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Inwestycje drogowe na terenie gminy Obrowo, m.in wykup gruntów pod budowę dróg	Gmina Obrowo	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Termomodernizacja i remont remizy OSP w Zawalach	Gmina Obrowo	N	N	+	N	N	N	+	N	+	+	+	+	+
	Montaż centralnego ogrzewania w OSP Łążynek	Gmina Obrowo	N	N	+	N	N	N	+	N	+	+	+	+	+
	Budowa i modernizacja dróg na terenie gminy Wielka Nieszawka	Gmina Wielka Nieszawka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Budowa gazociągu w m. Cichoradz, Gierkowo, Czarne Błoto, Czarnowo, Gutowo, Górsk, Łążyn, Przysiek, Rozgarty, Rzęczkowo, Skłudzewo, Stary Toruń, Siemoń, Toporzysko, Zarośle Cienkie, Zławieś Mała, Zławieś Wielka	Gmina Zławieś Wielka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
	Budowa dróg osiedlowych, drogi w terenach komercyjnych w m. Czarnowo gm. Zławieś Wielka	Gmina Zławieś Wielka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+
Budowa drogi – ul. Długa w m. Górsk	Gmina Zławieś Wielka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+	
Budowa drogi Łążyn – Cichoradz,	Gmina Zławieś Wielka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+	

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Cel działań	Kierunek działań	Instytucja koordynująca	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska													
			Obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	
Jakość powietrza	drogi do Zamku Bierzgowskiego w m. Łążyn															
	Budowa ciągów komunikacyjnych w m. Rozgarty	Gmina Zławieś Wielka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+	
	Budowa dróg w m. Rzęczkowo	Gmina Zławieś Wielka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+	
	Budowa dróg w m. Toporzysko	Gmina Zławieś Wielka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+	
	Budowa dróg w m. Zławieś Wielka	Gmina Zławieś Wielka	N	+/-	+/-	0	0	N	+	+/-	N	+	N	+	+	
Ochrona wód	Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę i/lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt	Podmioty gospodarcze Mieszkańcy powiatu	N	N	+/-	N	+/-	+	N	+/-	N	N	N	N	+	
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie jest niemożliwa lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	Gminy	N	N	+/-	+/-	+/-	+	N	+/-	N	N	N	N	+	
	Budowa lub modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowych	Gminy, Przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne	0	0	+/-	0	0	0	0	+/-	N	0	0	0	+	
	Ograniczanie ładunku zanieczyszczeń spływających do Jeziora Chełmżyńskiego i Grażyna, poprzez oczyszczenie wód opadowych (w ramach koncepcji modernizacji i rozbudowy kanalizacji deszczowej)	Miasto Chełmża, Gmina Chełmża, Starostwo Powiatowe w Toruniu	N	+	+	+	+	+	N	N	+	N	N	N	N	
	Ochrona Jeziora Chełmżyńskiego i Grażyna	Miasto Chełmża, Gmina Chełmża, Starostwo Powiatowe w Toruniu, administrator wody	N	+	+	+	+	+	N	N	+	N	N	N	N	
	Rekultywacja Kanału Fabrycznego*	Nordzucker Polska S.A. Miasto Chełmża, Gmina Chełmża	N	+	+	+	+	+	N	N	+	N	N	N	+	
	Ochrona obszaru wodnołotnego jeziora Miałkusz	Miasto Chełmża, Starostwo Powiatowe w Toruniu, administrator wody	N	+	+	+	+	+	N	N	+	N	N	N	N	
	Budowa stacji uzdatniania wody Świerczyny	Gmina Łysomice	0	0	+/-	0	0	0	0	+/-	N	0	0	0	+	
	Modernizacja hydroforni w Dobrzejewicach	Gmina Obrowo	0	0	+/-	0	0	0	0	+/-	N	0	0	0	+	
	Dostosowanie istniejącej sieci wodociągowej do aktualnych potrzeb i wymogów	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie	0	0	+/-	0	0	0	0	+/-	N	0	0	0	+	
	Przebudowa kanalizacji deszczowej	DPS Browina	0/ +	0/ +	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+	
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków - gmina Czernikowo	Gmina Czernikowo	0/ +	0/ +	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+	

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Cel działań	Kierunek działań	Instytucja koordynująca	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
			Obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Ochrona wód	Przebudowa i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Czernikowie+ projekt	Gmina Czernikowo	0/ +	0/ +	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Czernikowie – opracowanie projektu	Gmina Czernikowo	0/ +	0/ +	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Budowa sieci kanalizacji deszczowej w miejscowości Czernikowo	Gmina Czernikowo	0/ +	0/ +	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Budowa kanalizacji sanitarnej w ciągu ulicy Piaskowej, Rzemieślniczej i części ul. Przy Lesie w Lubiczu Górnym	Gmina Lubicz	0/ +	0/ +	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Budowa kanalizacji sanitarnej w Grębocinie	Gmina Lubicz	0/ +	0/ +	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Modernizacja infrastruktury wodociągowo - kanalizacyjnej w gminie Łubianka	Gmina Łubianka	0/ +	0/ +	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Turzno, Lipniczki-Koniczynka, Papowo Poniaiówka, Lulkowo, Gostkowo Folzong	Gmina Łysomice	0/ +	0/ +	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Budowa całej sieci kanalizacyjnej w w m. Turzno + budowa kolektora Turzno-Kamionki Małe	Gmina Łysomice	0/ +	0/ +	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w m. Łysomice, Różankowo i Papowo Toruńskie	Gmina Łysomice	0/ +	0/ +	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Rozbudowa systemów kanalizacyjnych miasta zmierzająca do objęcia nią wszystkich mieszkańców terenów ze zwartą zabudową	Miasto Chełmża, Starostwo Powiatowe w Toruniu	0/ +	0/ +	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Budowa nowej oczyszczalni ścieków lub zamiennie budowa kolektora przesyłowego ścieków do oczyszczalni w Toruniu	Miasto Chełmża, Gmina Chełmża, Starostwo Powiatowe w Toruniu, Miasto Toruń	0/ +	0/ +	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Prowadzenie bieżącej kontroli odprowadzania ścieków z posesji indywidualnych w tym w szczególności likwidacja podłączeń do systemów kanalizacji deszczowej (wymiana kanalizacji ogólnospławnej)	Burmistrz Miasta Chełmża, ZWiK Chełmża	0/ +	0/ +	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami i przepompowniami ścieków w miejscowości Głogowo –Brzozówka (zad I)	Gmina Obrowo	0/ +	0/ +	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
Budowa sieci wodociągowej w miejscowościach Szembekowo - Łążynek-Dobrzejewice i kontynuacja kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Obrowo tj. Obrowo– Północ, Obrowo – Wschód	Gmina Obrowo	0	0	+/-	0	0	0/ +	0	+/-	N	0	0	0	+	

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Cel działań	Kierunek działań	Instytucja koordynująca	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
			Obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Ochrona wód	Rozbudowa wodociągu Dzikowo - Chrapy - Silno	Gmina Obrowo	0	0	+/-	0	0	0/+	0	+/-	N	0	0	0	+
	Budowa wodociągu w Skrzypkowie – etap I, II, III	Gmina Obrowo	0	0	+/-	0	0	0/+	0	+/-	N	0	0	0	+
	Budowa stacji wodociągowej Zębowo – Skrzypkowo	Gmina Obrowo	0/+	0/+	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Budowa 53 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Obrowo	Gmina Obrowo	0/+	0/+	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami i przepompowniami ścieków w miejscowości Głogowo –Brzozówka (zad II)	Gmina Obrowo	0/+	0/+	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Budowa wodociągu w miejscowości Głogowo i Stajenczynki	Gmina Obrowo	0	0	+/-	0	0	0/+	0	+/-	N	0	0	0	+
	Budowa kanalizacji sanitarnej Osiek – Dzikowo	Gmina Obrowo	0/+	0/+	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Osieku (zakup urządzeń wielofunkcyjnych w tym koparko-ładowarki)	Gmina Obrowo	0/+	0/+	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Budowa i modernizacja infrastruktury wod. - kan. na terenie gminy Wielka Nieszawka	Gmina Wielka Nieszawka	0/+	0/+	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Cichoradz, Łążyn, Przysiek, Rzęczkowo, Skłudzewo, Siemoń, Toporzysko	Gmina Zławieś Wielka	0/+	0/+	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Budowa oczyszczalni przyzagrodowych w m. Gierkowo, Rzęczkowo,	Gmina Zławieś Wielka	0/+	0/+	+/-	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+
	Budowa i modernizacja sieci wodociągowej w m. Cegielnik, Łążyn	Gmina Zławieś Wielka	0	0	+/-	0	0	0/+	0	+/-	N	0	0	0	+
Ochrona przed hałasem	Budowa ścieżek rowerowych	Gminy	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	N	+/-	+	N	N	+
	Wprowadzanie stref wolnych od ruchu samochodowego	Gminy	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	N	+/-	+	N	N	+
	Budowa drogi rowerowej: Toruń - Złotoria -Osiek	Powiat Toruński (jako jednostka koordynująca), gmina Obrowo, Lubicz	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	0	+/-	+	N	N	+
	Budowa drogi rowerowej: Toruń- Łubianka- Wybcz- Unisław	Powiat Toruński (jako jednostka koordynująca), gmina Obrowo, Lubicz	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	0	+/-	+	N	N	+
Budowa drogi rowerowej: Toruń- Chełmża z odgałęzieniem do m.Kamionki Małe	Powiat Toruński (jako jednostka koordynująca), gmina Obrowo, Lubicz	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	0	+/-	+	N	N	+	
Gospodarka odpadami	Podnoszenie świadomości społecznej mieszkańców poprzez informowanie i edukację	Powiat Gminy	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	+	

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Cel działań	Kierunek działań	Instytucja koordynująca	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska													
			Obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	
		MKUOK														
	Prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych	Gminy MKUOK Przedsiębiorcy	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	
	Bieżąca likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. „dzikie wysypiska”)	Gminy	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	
	Rekultywacja składowiska odpadów w m. Kamionki Duże gm. Łysomice	Urząd Gminy Łysomice	N	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	N	+	
	Wspieranie działań informacyjno – edukacyjnych w zakresie wpływu odpadów na zdrowie ludzi i środowisko oraz wytwarzania i gospodarowania odpadami	Powiat Gminy przy współpracy z podmiotami gospodarczymi	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	
	Dostosowanie instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów do wymagań ochrony środowiska	Przedsiębiorcy	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	
	Opracowanie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Powiatu Toruńskiego	Starosta	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	
	Prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnych w zakresie prawidłowego postępowania z urządzeniami zawierającymi substancje zubożające warstwę ozonową	Przedsiębiorcy Marszałek Powiat Gminy	N	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	+	
	Rozwój istniejącego systemu zbierania olejów odpadowych, w tym ze źródeł rozproszonych	Przedsiębiorcy Marszałek Powiat Gminy	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	
	Udoskonalenie i rozwinięcie systemu zbierania małogabarytowych zużytych baterii i akumulatorów ze źródeł rozproszonych	Przedsiębiorcy, Powiat Gminy MKUOK	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	
	Rozbudowa systemu zbierania selektywnego przeterminowanych leków z gospodarstw domowych	Przedsiębiorcy, Powiat Gminy MKUOK	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	
	Rozbudowa infrastruktury technicznej w zakresie zbierania i przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego	Przedsiębiorcy, Powiat Gminy MKUOK	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	
	Rozwój systemu selektywnego zbierania urządzeń zawierających substancje zubożające atmosferę i przekazywanie go do odpowiednich zakładów celem ich demontażu. Przekazywanie wyodrębnionych frakcji do dalszego	Przedsiębiorcy, Powiat Gminy MKUOK	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	

*Prognoza oddziaływania na środowisko
dla Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego*

Cel działań	Kierunek działań	Instytucja koordynująca	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska													
			Obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	
	przetwarzania w specjalistycznych instalacjach															
	Stworzenie sieci PGON	Gminy MKUOK	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	
Edukacja ekologiczna	Wspieranie merytoryczne i finansowe aktywnych form edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży np. organizowanie konkursów i sesji popularno-naukowych związanych z tematyką środowiskową	Powiat Toruński Gminy	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	
	Wsparcie finansowe projektów z zakresu edukacji ekologicznej o zasięgu ponadgminnym	Powiat Toruński Gminy	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	
	Udział przedstawicieli Starostwa Powiatowego w szkoleniach z zakresu publicznego dostępu do informacji o środowisku	Powiat Toruński Organizacje pozarządowe	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	
	Współdziałanie władz powiatowych z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony	Powiat Toruński Organizacje pozarządowe	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	
	Doskonalenie metod udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie przez wszystkie instytucje publiczne	Wszystkie instytucje	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	
	Edukacja ekologiczna oraz promowanie działalności proekologicznej	Powiat Toruński Organizacje pozarządowe Gminy	N	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	N	+	

Oznaczenia:

- (+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia
- (-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia
- (0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie
- (+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia
- (N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań

VIII.1. Wody podziemne i powierzchniowe

Realizacja zadań w ramach priorytetu: „**utrzymanie i osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód**” ma doprowadzić do racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi. Możliwe będzie ograniczenie zużycia wody oraz szczególnie cennych wód podziemnych na cele przemysłowe. Inwestycje w zakresie wodociągów i stacji uzdatniania wody przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej oraz do podniesienia standardu życia mieszkańców.

Generalnie realizacja tych zadań i inwestycji spowoduje jednak pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych i przemysłowych oraz ograniczenie spływu zanieczyszczeń obszarowych. Realizacja tych działań jest niezbędną i w efekcie korzystną dla środowiska.

VIII.2. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego

Zadania ujęte w priorytecie: „**utrzymanie jakości powietrza na terenie powiatu toruńskiego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska**” mają na celu poprawę jakości powietrza na terenie powiatu.

Przedsięwzięcia w tym zakresie mają prowadzić do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery m.in. poprzez eliminację wykorzystania paliw konwencjonalnych w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych czy stosowanie urządzeń do oczyszczania spalin i wykorzystywanie nowoczesnych technologii w zakładach przemysłowych. Działania takie pozwolą na wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi i ograniczą niszczenie fasad budynków w tym także zabytkowych, co związane jest z zanieczyszczeniem powietrza.

W tym zakresie do inwestycji o najbardziej znaczącym negatywnym oddziaływaniu na środowisko należą drogi. Zidentyfikowano znaczące oddziaływania o charakterze lokalnym, związane z zaburzeniem stosunków wodnych (melioracja, budowa systemów odwadniających), przekształceniami powierzchni ziemi, degradacją krajobrazu oraz hałasem. Emisja substancji z silników pojazdów jest znaczna i oddziałuje na stan czystości powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, jednak ich wpływ maleje wraz z odległością. Oprócz tego, zarówno podczas budowy jak i eksploatacji w bezpośrednim sąsiedztwie drogi mogą wystąpić zmiany w ekosystemach co jest spowodowane zanieczyszczeniami gleb i wód, gdzie głównym źródłem zanieczyszczeń są spływy z drogi substancji chemicznych stosowanych przy ich utrzymaniu, wycieki z pojazdów, a także wytwarzane odpady. Poprawa parametrów istniejących tras komunikacyjnych spowoduje wzrost natężenia ruchu, któremu towarzyszy wzrost emisji spalin i hałasu.

Rozwój powiązań transportowych sprzyjać będzie rozrastaniu się terenów zurbanizowanych, a także zwiększonej presji na tereny przyrodniczo cenne w związku z łatwiejszą dostępnością do nich. Z drugiej jednak strony infrastruktura drogowa (dostępność komunikacyjna) podnosi atrakcyjność gospodarczą regionu co przekłada się na tworzenie nowych miejsc pracy.

Korzystnym środowiskowo efektem budowy obwodnic dla miast będzie wyprowadzenie części ruchu samochodowego (głównie tranzytu) z centrów, co przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz w dłuższej perspektywie czasowej do złagodzenia problemów związanych z emisjami zanieczyszczeń atmosferycznych i poziomem hałasu komunikacyjnego.

Poprawa infrastruktury transportowej powoduje poprawę płynności ruchu, przyspieszenie przejazdów, co wiąże się także ze zmniejszeniem emisji spalin i oszczędnością w zużyciu paliw.

Rozwój infrastruktury transportowej ma także wpływ na dziedzictwo kulturowe w tym zabytki. Z jednej strony wyprowadzenie transportu poza centra miast korzystnie wpływa na budynki, ponieważ ograniczona zostaje emisja zanieczyszczeń do powietrza oraz hałas. Z drugiej strony nowe drogi na nowych obszarach mogą powodować zmiany krajobrazu kulturowego poprzez wyburzenia, czy zmiany w istniejącym układzie urbanistycznym.

Kolejnym kierunkiem działania jest wzrost udziału energii z odnawialnych źródeł. Różnorodność postaci energii odnawialnej przekłada się na różnorodność oddziaływań na środowisko. Generalnie, poza wykorzystaniem biomasy, zaletą energii odnawialnej jest eliminacja wytwarzania odpadów i emisji do powietrza na etapie eksploatacji systemu. Wielkość oddziaływania zależy przede wszystkim od rodzaju wykorzystywanego paliwa, którym mogą być słoma, zrębki, brykiet drewna.

VIII.3. Ograniczenie emisji hałasu

Podstawowym problemem, występującym na terenie Powiatu Toruńskiego jest hałas komunikacyjny, co wiąże się ze stałym wzrostem natężenia ruchu i rozwojem sieci transportowej.

Zadania zaproponowane w ramach priorytetu: „**ochrona mieszkańców Powiatu Toruńskiego przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia**” mają na celu ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego i jego negatywnego oddziaływania na człowieka oraz budynki w tym zabytki.

W tym kontekście należy wskazać, że wszelkiego rodzaju inwestycje zwiększające płynność ruchu, zwłaszcza na obszarach zwartej zabudowy, a także wyprowadzające ruch tranzytowy z centrów miast przyczyniają do istotnego zmniejszenia ryzyka zdrowotnego powodowanego przez hałas. Korzystne jest to także dla budynków, ponieważ zmniejszają się drgania i wibracje, które mogą powodować ich uszkodzenie

Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego można uzyskać poprzez poprawę stanu nawierzchni drogi, a także poprawę płynności ruchu.

Szczególne znaczenie mają także działania, które prowadzą do zidentyfikowania i zinventaryzowania terenów, na których występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu, ponieważ dzięki temu można prowadzić efektywne działania ograniczające jego skutki np. poprzez wymianę okien na dźwiękoszczelne i modernizację dróg.

Planowane działania związane z inwestycjami dotyczącymi budowy nowych i rozbudowy istniejących ścieżek rowerowych wpłyną niewątpliwie pozytywnie na środowisko, zmniejszając wpływ hałasu na środowisko poprzez rozpowszechnienie ekologicznego środka transportu jakim jest rower.

VIII.4. Utrzymanie obowiązujących standardów w zakresie promieniowania elektromagnetycznego

Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym występuje przede wszystkim w bezpośrednim otoczeniu jego źródła, takie jak stacje elektroenergetyczne, linie elektroenergetyczne, stacje bazowe telefonii komórkowej itp.. Dlatego, aby ograniczyć negatywne oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego na ludzi i środowisko, konieczne jest prowadzenie monitoringu jego natężenia, a także zidentyfikowanie obszarów narażenia na to promieniowanie. Ze względu na występowanie tego promieniowania konieczne jest więc wyznaczanie obszarów bez zabudowy i uwzględnianie takich obszarów, i wynikających z tego ograniczeń, w planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach lokalizacyjnych. W ramach priorytetu: „**ochrona mieszkańców Powiatu Toruńskiego przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych**” realizowane będą zadania, które umożliwią ograniczenie narażenia organizmów na promieniowanie elektromagnetyczne.

VIII.5. Racjonalne wykorzystanie materiałów i surowców

Ograniczenie wpływu na środowisko można uzyskać także poprzez wzrost efektywności i wykorzystywania surowców i zasobów wodnych w przemyśle, co zmniejsza emisje do środowiska.

Wszelkie działania na rzecz ograniczenia całkowitej ilości zużywanej energii i surowców przyczyniają się do wolniejszego zużywania nieodnawialnych zasobów i ograniczania presji na środowisko.

Realizowane to będzie poprzez wdrażanie ekoinnowacyjnych, czystych technologii i systemów zarządzania środowiskiem w przedsiębiorstwach. W zakresie wytwarzania odpadów pochodzenia przemysłowego działania te winny być ukierunkowane na zminimalizowanie ich powstawania u źródła. Należy także wprowadzać zamknięte obiegi wody oraz ograniczać w procesach technologicznych wykorzystanie wód podziemnych. Ochrona zasobów kopalin możliwa jest też poprzez ograniczanie wydobycia do wielkości gospodarczo uzasadnionych. Realizacja takich zadań w ramach POŚ dla Powiatu Toruńskiego będzie więc korzystnie wpływać na wszystkie elementy środowiska poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza i wytwarzania opadów, ograniczenie odprowadzania ścieków do wód i zużycia surowców naturalnych, dzięki czemu ograniczone będą też niekorzystne przekształcenia w krajobrazie.

VIII.6. Ograniczenie wystąpienia poważnych awarii

Wszelkie działania mające na celu ograniczanie i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie skutkom poważnych awarii przemysłowych, wypadkom związanym z przewozem substancji niebezpiecznych, są bardzo korzystne dla środowiska i zdrowia człowieka. Wdrażanie systemów ratowniczo-gaśniczych, wyposażenie jednostek we właściwy sprzęt pozwala na stworzenie jednolitego i spójnego układu podmiotów ratowniczych, tak aby można było podjąć skuteczne działania ratownicze w sytuacjach zagrożeń życia, zdrowia lub środowiska.

Plany operacyjno - ratownicze powinny też opracowywać zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, ponieważ w razie wystąpienia awarii pozwalają one na zminimalizowanie negatywnych oddziaływań na środowisko i zdrowie ludzi.

Jednym z kierunków działań, mających na celu ograniczenie ryzyka wypadku przy transporcie substancji niebezpiecznych jest właściwa organizacja ich przewozu i dobór trasy oraz pory przejazdu.

Wyprowadzenie tej kategorii ruchu poza obszar zabudowy dzięki budowie nowych obwodnic służy poprawie bezpieczeństwa. Służy jej również dbałość o stan dróg, którymi odbywa się transport substancji o dużym potencjale zagrożenia, o prawidłowe ich oznakowanie, utrzymanie w zimie itp.

Obowiązujący dla Powiatu Toruńskiego (oraz Miasta Toruń) „Toruński Plan Reagowania Kryzysowego Urzędu Miasta Torunia i Starostwa Powiatowego w Toruniu” określa struktury i zasady organizacyjne instytucji i zespołów odpowiedzialnych za funkcjonowanie Miasta Torunia i Powiatu Toruńskiego w sytuacjach kryzysowych oraz realizację zadań, mających na celu złagodzenie ewentualnych skutków zdarzenia, przywracanie i odtwarzanie warunków bytowania po zdarzeniu. Określa i definiuje funkcje oraz zakresy odpowiedzialności związane z etapami zapobiegania, przygotowania, prowadzenia działań i odtwarzania, związane z klęskami żywiołowymi, katastrofami technologicznymi i innymi zdarzeniami powodującymi sytuację kryzysową.

Zadaniem tego Planu jest:

- ujednoczenie zasad prowadzenia działań ratowniczych przez różne rodzaje służb,
- określenie zasad współdziałania różnych szczebli administracyjnych, w zależności od zakresu powstałego zagrożenia,
- określenie niezbędnych dokumentów planistycznych w organach administracji samorządowej oraz podmiotów odpowiedzialnych za prowadzenie działań w sytuacjach kryzysowych.

Plan opracowany został z uwzględnieniem możliwości i zakresu odpowiedzialności na poziomie samorządu lokalnego. W przypadku wyczerpania się możliwości i zasobów gminy, o pomoc poproszony zostanie szczebel nadrzędny, siły i środki starosty, wojewody lub obwody centralne.

VIII.7. Ochrona zasobów przyrody i ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Zadania zaplanowane do realizacji w związku z priorytetami:

- ***zachowanie bogatej różnorodności biologicznej,***
- ***racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego,***

mają na celu zwiększenie bioróżnorodności oraz ochronę siedlisk, walorów przyrodniczych i krajobrazowych powiatu. Przedsięwzięcia te pozwolą na ograniczenie niszczenia walorów przyrodniczo - krajobrazowych, fragmentacji ekosystemów i utraty bioróżnorodności, co obecnie wiąże się z rozwojem sieci transportowej, przemysłu i przeznaczaniem terenów na cele mieszkaniowe.

Szczególne rolę w ochronie różnorodności biologicznej spełniają lasy, ponieważ pomimo znaczących przekształceń nadal zachowują duży stopień naturalności, cechują się znacznym zróżnicowaniem siedlisk i są ostoją wielu gatunków roślin i zwierząt, a także stanowią ważne

ogniwo spajające inne ekosystemy i znacząco wpływają na ich stan. Działanie te korzystnie wpływają także na takie elementy środowiska jak powietrze, zasoby wodne czy glebowe, pośrednio na zdrowie ludzi, ponieważ lasy pełnią wiele funkcji w środowisku.

VIII.8. Ochrona gleb i powierzchni ziemi przed degradacją

Degradację gleb powodują m.in. złe wykorzystywanie nawozów i środków ochrony roślin czy niewłaściwie zabiegi agrotechniczne. Korzystne oddziaływanie na gleby będą miały przedsięwzięcia podejmowane w obrębie działania rekultywacja gleb zdegradowanych i zdevastowanych oraz przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej.

Przede wszystkim przyczynią się do zachowania właściwego chemizmu gleb i zapobiegać będą ich degradacji. Wapnowanie gleb pozwala utrzymać właściwy odczyn gleby co zmniejsza ryzyko pobierania metali ciężkich przez rośliny i tym samym włączenie ich w łańcuch pokarmowy oraz zmniejsza ich migrację do wód gruntowych. Właściwe postępowanie ze środkami ochrony roślin i nawozami pozwoli także ograniczyć przedostawanie się pierwiastków biogennych do wód podziemnych i powierzchniowych.

Wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych wpłynie korzystnie na gleby i zachowanie różnorodności biologicznej, ponieważ stanowią one ostoje i ułatwiają migrację wielu organizmów, które w nieróżnorodnym krajobrazie rolniczym nie mogły by bytować. Stanowią cenny element krajobrazowy i biotyczny.

W ramach działania prowadzone będzie zagospodarowanie terenów zdegradowanych. Rekultywacja terenów zdegradowanych pozwala przywrócić teren do produkcji rolniczej, leśnej czy na cele rekreacyjne. Należy także dążyć do likwidacji i rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych. Szczególnie korzystne jest ponowne zagospodarowanie terenów zdegradowanych na cele gospodarcze i przemysłowe, ponieważ w ten sposób nie jest potrzebne przeznaczanie terenów rolniczych czy leśnych na tę działalność. Działania rekultywacyjne powinny być prowadzone w kierunku najbardziej optymalnym dla środowiska.

VIII.9. Gospodarka odpadami

VIII.9.1. Odpady komunalne

Podstawowym elementem poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi jest podniesienie sprawności systemów zbierania odpadów z jednoczesnym zapewnieniem ich odzysku i unieszkodliwiania w instalacjach spełniających wymagania ochrony środowiska.

Wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów, w tym odpadów ulegających biodegradacji i niebezpiecznych, występujących w strumieniu odpadów komunalnych bardzo korzystnie wpłynie na stan środowiska w powiecie. Przyczyni się to do zmniejszenia ilości odpadów kierowanych bezpośrednio na składowiska poprzez poddawanie ich w pierwszej kolejności procesom odzysku.

Ponadto objęcie wszystkich mieszkańców powiatu zorganizowanym zbieraniem odpadów wyeliminuje zjawisko niekontrolowanego pozbywania się odpadów, przeciwdziałać będzie powstawaniu dzikich „wysypisk śmieci”. Jednakże powodzenie tych działań wymaga wdrożenia odpowiednich instrumentów finansowych, właściwej kontroli i nadzoru nad jednostkami odpowiedzialnymi za realizację tych zadań a także wykonanie działań zgodnie z określonymi

terminami. Nie bez znaczenia jest tutaj przeprowadzenie szeroko zakrojonej akcji edukacyjno – informacyjnej wśród społeczeństwa.

Wzrost ilości zbiórki odpadów, które można ponownie wykorzystać, będzie pozytywnie wpływał na ograniczenie degradacji gleb i zasobów leśnych.

Istotny jest także fakt, iż w związku z zaplanowanym systemem gospodarowania odpadami na terenie poszczególnych gmin Powiatu Toruńskiego, na jego terenie nie będą lokalizowane obiekty strategiczne systemu – tj Zakłady zagospodarowania odpadów, stacje przeładunkowe, nowe składowiska odpadów, instalacje do odzysku odpadów komunalnych. Jedyne przedsięwzięcia podejmowane w ramach zaplanowanego systemu to sukcesywna działalność zmierzająca do zamknięcia oraz rekultywacji istniejących na terenie powiatu składowisk odpadów komunalnych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami sposób zamknięcia i kierunek rekultywacji powinien zostać określony w pozwoleniu na budowę. W przypadku jednak podjęcia decyzji o zamknięciu instalacji powinno być ono przeprowadzone zgodnie z warunkami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowiska odpadów (Dz. U. z 2003 r., Nr 61, poz. 549, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach zarządzający składowiskiem odpadów z chwilą podjęcia decyzji o jego zamknięciu powinien wystąpić do organu ochrony środowiska o wydanie stosownej decyzji w tym zakresie.

Należy równocześnie podkreślić, że realizacja PGO wpływać będzie na zmniejszenie oddziaływania na środowisko gospodarki odpadami w wyniku:

1. Zwiększenia odzysku i recyklingu odpadów mających wartość materiałową i użytkową (opakowania, surowce inne niż opakowaniowe, gruz budowlany) oraz recyklingu organicznego odpadów ulegających biodegradacji (odpadów kuchennych i ogrodowych) poprzez kompostowanie indywidualne oraz w kompostowni funkcjonujących w ramach projektowanych Międzygminnych Kompleksów Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych (MKUOK),
2. Wykorzystania energetycznej frakcji palnej odpadów – skierowanie pewnych grup surowców do produkcji paliwa alternatywnego zgodnie z przyjętą technologią,
3. Ograniczania masy odpadów składowanych,
4. Wyeliminowania składowania odpadów nie przetworzonych oraz składowania wyłącznie frakcji odpadów wcześniej sortowanych o zmniejszonej zawartości składników biologicznie rozkładalnych (a przez to zmniejszonej emisji gazów cieplarnianych i uciążliwości dla środowiska),
6. Modernizacji oraz budowy nowych kwater składowania w ramach MKUOK, co pozwoli na radykalne zmniejszenie uciążliwości składowiska dla otoczenia,
7. Stosowania technologii spełniających kryteria BAT,
8. Zwiększenia intensywności edukacji w tym zakresie, w tym promowanie działań mających na celu minimalizację wytwarzanych odpadów,
9. Minimalizacji emisji zanieczyszczeń do środowiska podczas zagospodarowania odpadów (stosowanie technologii spełniających kryteria BAT),

10. Wykorzystania frakcji organicznych odpadów do produkcji kompostu (nawożenie, rekultywacja) lub/i biogazu,
11. Wykorzystania frakcji palnych odpadów do produkcji energii,
12. Zbiórki selektywnej i wysegregowania odpadów niebezpiecznych i ich unieszkodliwienia w odpowiednich instalacjach,
13. Składowania wyłącznie tych odpadów, z których wcześniej wysortowano odpady mające wartość materiałową, niebezpiecznych i odpadów ulegających biodegradacji,
14. Minimalizacji emisji do środowiska zanieczyszczeń ze składowisk poprzez ograniczanie ilości składowanych odpadów, zmniejszenie ilości składowisk oraz zamykanie składowisk nie spełniających odpowiednich wymagań,
15. Likwidacji tzw. „dzikich wysypisk” i wyeliminowanie powodów, w wyniku których powstają nowe.

Proponowane w projekcie planu technologie zagospodarowania odpadów będą miały pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez:

1. Zmniejszenie emisji ze składowisk, przede wszystkim ze względu na zmniejszenie ilości składowanych odpadów ulegających biodegradacji,
2. Zmniejszenie spalania paliw w elektrowniach, elektrociepłowniach i cementowniach,
3. Zwiększenie wykorzystania nawozowego przetworzonych odpadów ulegających biodegradacji, co zmniejszy ilość stosowanych odpadów sztucznych.

VIII.9.2. Odpady niebezpieczne i inne niż niebezpieczne

Odpady zawierające azbest

Jednym z wielu problemów związanych z gospodarką odpadami niebezpiecznymi na terenie powiatu są odpady zawierające azbest. Niezbędnym działaniem do realizacji w tym zakresie jest wykonanie rzetelnej i dokładnej inwentaryzacji wyrobów azbestowych na terenie poszczególnych gmin Powiatu, opracowanie Programów usuwania azbestu, które umożliwią wdrożenie mechanizmów finansowych dofinansowania zadań związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest. Działania zaproponowane w tym zakresie w projekcie Planu, winny znaleźć swe przełożenie w programach usuwania azbestu dla poszczególnych gmin (wraz z rozwinięciem szczegółowym problemu) wpływając korzystnie na stan środowiska w powiecie. W przypadku braku realizacji ww. zadań może nastąpić sytuacja składowania tego rodzaju odpadów w miejscach na ten cel nie przeznaczonych – zanieczyszczenie środowiska oraz zagrożenie dla ludzi i zwierząt poprzez niewłaściwe usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Odpady medyczne i weterynaryjne

W celu poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami medycznymi i weterynaryjnymi konieczne jest podniesienie efektywności selektywnego zbierania tych odpadów (również z gospodarstw domowych) a także poprawa wiarygodności danych dotyczących ilości poszczególnych rodzajów odpadów wytwarzanych na terenie placówek służby zdrowia (zamkniętych i otwartych) oraz weterynaryjnych. Wśród ww. rodzajów odpadów występują odpady zakaźne, których jedyną metodą unieszkodliwiania jest spalanie.

Wdrożenie zaproponowanych w projekcie PGO dla Powiatu Toruńskiego działań wpłynie nie tylko na poprawę stanu gospodarowania odpadami medycznymi i weterynaryjnymi, a tym samym na środowisko, ale również na zdrowie ludzi.

Komunalne osady ściekowe

Z uwagi na jakość osadów, promocja metod biologicznych przetwarzania tych odpadów jest jak najbardziej wskazana i celowa.

Odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych

Potencjalnym zagrożeniem dla środowiska są odpady niebezpieczne występujące w strumieniu odpadów komunalnych, które dziś w większości trafiają na składowiska odpadów. Prowadzenie stałej edukacji i informacji dotyczącej konieczności selektywnego zbierania tych odpadów ze wskazaniem miejsc ich odbioru, a także pokazującej szkodliwość ich oddziaływania na zdrowie i środowisko w przypadku niewłaściwego postępowania, oprócz funkcjonowania instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych, powinny w rezultacie przyczynić się do znaczącej poprawy stanu środowiska na terenie powiatu.

Zużyte opony

Stosowanie określonych metod i technologii zagospodarowania zużytych opon t.j. bieżnikowanie, wytwarzanie granulatu gumowego czy odzysk energii poprzez współspalanie w cementowniach pozwoli wyeliminować zjawisko spalania zużytych opon w instalacjach nieprzystosowanych do tego celu i mieszania tych odpadów z odpadami komunalnymi i składowania ich na składowiskach.

Odpady opakowaniowe

W zakresie gospodarki odpadami opakowaniowymi rozbudowa systemu zbiórki i postępowania z tymi odpadami w celu osiągnięcia określonych rocznych poziomów odzysku i recyklingu pozwoli zmniejszyć ilość odpadów deponowanych na składowiskach odpadów, zużycie surowców do produkcji nowych opakowań i ograniczy zaśmiecanie lasów, rzek i jezior.

Zaproponowane w projekcie PGO dla Powiatu Toruńskiego działania w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpieczne powinny ograniczyć ich negatywne oddziaływanie na środowisko pod warunkiem wprowadzenia i realizacji systemu gospodarki zgodnie z założeniami projektu Planu.

VIII.10. Kształtowanie postaw ekologicznych

Działania związane z edukacją ekologiczną i zwiększeniem dostępu do informacji o środowisku mają pośrednie pozytywne oddziaływanie na środowisko, ponieważ zwiększają wiedzę społeczeństwa o tym, jakie zagrożenia niesie ze sobą działalność człowieka i jakie są tego konsekwencje dla środowiska i zdrowia człowieka. Zwiększenie świadomości ekologicznej jest koniecznym warunkiem realizacji priorytetu „**Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa**”, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie” ponieważ ochrona środowiska wymaga podejmowania świadomych decyzji przez administrację oraz uzyskania dla tych decyzji akceptacji i poparcia mieszkańców. Niezbędnym elementem zwiększającym świadomość ekologiczną jest także swobodny dostęp do informacji o środowisku. Stworzenie elektronicznych baz danych umożliwi podejmowanie właściwych decyzji administracyjnych mających wpływ na stan środowiska, ponieważ zawsze dostępna jest informacja o aktualnym stanie środowiska.

Kształtowanie postaw proekologicznych jest więc bardzo istotną działalnością w ramach ochrony przyrody i zapobiegania degradacji środowiska.

IX. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI

IX.1. Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych

Każda gmina na terenie powiatu we własnym zakresie prowadzi zadania związane z ochroną zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. Gminy realizują szereg zadań związanych z budową systemu kanalizacji sanitarnej. Działania te przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez „bezpieczne” i zorganizowane odprowadzenie ścieków na oczyszczalnię.

W analizowanych latach na terenie powiatu planuje się przeprowadzenie modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków:

- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków – gmina Czernikowo,
- Budowa nowej oczyszczalni ścieków lub zamiennie budowa kolektora przesyłowego ścieków do oczyszczalni w Toruniu,
- Modernizacja oczyszczalni ścieków w Osieku (zakup urządzeń wielofunkcyjnych w tym koparko-ładowarki),
- Budowa oczyszczalni przyzagrodowych w m. Gierkowo, Rzęczkowo, oraz szereg działań i zamierzeń budowlanych związanych z rozbudową systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej na terenie poszczególnych gmin Powiatu. Wpłyne to w znaczny sposób na jakość odprowadzanych ścieków oczyszczonych.

Modernizacja wodociągów oraz stacji uzdatniania wody w gminach wchodzących w skład powiatu toruńskiego poprawi jakość dostarczanej wody do mieszkańców powiatu oraz zwiększy ilość użytkowników.

IX.2. Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza

Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem polega na ograniczaniu lub eliminowaniu wprowadzanych do powietrza substancji szkodliwych, które są emitowane przez zakłady produkcyjne i usługowe, pojazdy mechaniczne i inne źródła. Zanieczyszczenia oddziałujące na danym terenie mogą pochodzić z wielu różnych źródeł, położonych zarówno w tym terenie, jak też daleko od niego, bo zanieczyszczenia mogą być przenoszone przez wiatr.

W zakresie rozwiązań technicznych i technologicznych mających na celu ochronę atmosfery wprowadza się: paleniska zapewniające dobre spalanie, ogranicza zużycie paliw bogatych w siarkę, odsiarczanie zarówno paliw, jak i spalin. Dla osiągnięcia celu poprawy „niskiej emisji” każda gmina z terenu Powiatu Toruńskiego zamierza:

- promować nowe nośniki energii ekologicznej pochodzące ze źródeł odnawialnych – energia słoneczna, biomasa, pompy ciepła.
- eliminować węgiel jako paliwa w kotłowniach komunalnych na rzecz paliw niskoemisyjnych (drewno, wierzba energetyczna, gaz, olej opałowy).

Duży wpływ na jakość powietrza mają zanieczyszczenia "komunikacyjne". W celu poprawy tych czynników wytypowano szereg zadań wyznaczonych w związku z rozbudową, modernizacją infrastruktury drogowej na terenie poszczególnych gmin Powiatu Toruńskiego.

IX.3. Ograniczenie emisji hałasu

W celu ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego i jego negatywnego oddziaływania na człowieka oraz budynki w tym zabytki realizowane będą modernizacje i przebudowy dróg powiatowych i gminnych (zadania uszczegółowione zostały w priorytecie związanym, z poprawą stanu aerosanitarnego Powiatu). Zadania te będą prowadzone na terenie całego powiatu. Modernizacja dróg związana jest m.in. ze zmianą nawierzchni drogi na tzw. cichobieżną, co w znaczny sposób ograniczy emisję hałasu. Duże znaczenie ma również prawidłowe osadzenie w nawierzchni drogi studzienek kanalizacyjnych.

Prowadzona na szeroką skalę akcja rozbudowy istniejących oraz budowy nowych dróg i ścieżek rowerowych wpłynie niewątpliwie pozytywnie na klimat akustyczny oraz stan aerosanitarny Powiatu Toruńskiego.

IX.4. Ochrona zasobów przyrody i ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Zadania zaplanowane do realizacji wpłyną na poprawę zasobów przyrody na terenie powiatu.

Przedsięwzięcia te pozwolą na ograniczenie niszczenia walorów przyrodniczo-krajobrazowych, fragmentacji ekosystemów i utraty bioróżnorodności, co obecnie wiąże się z rozwojem sieci transportowej, przemysłu, intensyfikacją rolnictwa i przeznaczaniem terenów na cele mieszkaniowe. Aby zapewnić możliwość migracji gatunkom konieczne jest stworzenie korytarzy ekologicznych, które umożliwią im swobodne przemieszczanie się. Dlatego należy podejmować działania mające na celu zachowanie bądź odtwarzanie tych korytarzy, na przykład poprzez objęcie ich ochroną. Szczególną rolę w ochronie różnorodności biologicznej spełniają lasy, ponieważ pomimo znaczących przekształceń nadal zachowują duży stopień naturalności, cechują się znacznym zróżnicowaniem siedlisk i są ostoją wielu gatunków roślin i zwierząt, a także stanowią ważne ogniwo spajające inne ekosystemy i znacząco wpływają na ich stan.

Szczególnej uwagi wymagają lasy prywatne, które w większości z powodu trudnej sytuacji finansowej właścicieli nie są w należyty sposób zagospodarowane i chronione. Działanie te korzystnie wpływają także na takie elementy środowiska jak powietrze, zasoby wodne czy glebowe, pośrednio na zdrowie ludzi, ponieważ lasy pełnią wiele funkcji w środowisku.

IX.5. Gospodarka odpadami

W projekcie PGO zapisano, że stosowane do zagospodarowania odpadów technologie mają spełniać kryteria BAT. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, każda instalacja spełniać musi określone wymagania w stosunku do środowiska, co wyznacza standardy budowlane i konstrukcyjne.

Na etapie wyboru technologii zagospodarowania odpadów w poszczególnych MKUOK, powinny być wybierane rozwiązania, które w trakcie realizacji oraz eksploatacji będą w jak najmniejszym stopniu oddziaływały na środowisko i zdrowie ludzi. Niezbędne będą również działania mające na celu ograniczenie negatywnego wpływu obiektów na środowisko w trakcie ich eksploatacji, w tym np.:

1. Ograniczenie negatywnego wpływu transportu odpadów – ekrany dźwiękochłonne, stosowanie siatek zabezpieczających odpady przed ich wydostawaniem się ze środków transportu, spełnianie standardów emisyjnych przez pojazdy, polewanie wodą wewnętrznych dróg transportowych zapobiegające pyleniu. itp.
2. Ograniczenie negatywnego wpływu składowisk odpadów – stosowanie przesyпки, płoszenie ptactwa, wykorzystanie siatek zapobiegających rozwiewaniu odpadów, właściwe pasy z zieleni ochronnej, monitoring środowiska, rekultywacja składowisk po zakończeniu eksploatacji itp.
3. Ograniczenie negatywnego wpływu instalacji – właściwa eksploatacja i konserwacja urządzeń, hermetyzacja procesów, monitoring itp.

Uruchomienie nowych instalacji spowoduje zmniejszenie uciążliwości oddziaływania na środowisko ponieważ:

1. Przepływy masowe i jakościowe odpadów i produktów unieszkodliwiania będą rejestrowane i archiwizowane m.in. za pośrednictwem pomiarów masy dowożonych odpadów w zakładzie
2. Zaistnieje możliwość współpracy zakładów w całym zakresie przewidywanych efektów rozszerzenia selektywnej zbiórki odpadów,
3. Zostanie ograniczona ilość odpadów przeznaczonych do ostatecznego składowania poprzez wydzielenie frakcji mineralnej i organicznej, surowców wtórnych i możliwych do zagospodarowania za pośrednictwem instalacji do sortowania odpadów: segregacja mechaniczna na sicie bębnowym, segregacja ręczna – doczyszczanie materiału,
4. Odpady balastowe składowane winny być w zabezpieczonych kwaterach ziemnych izolowanych od gruntu naturalną warstwą mineralną i folią PEHD oraz wyposażonych w zorganizowany system drenażu odcieków,
6. Odpady niebezpieczne wysegregowane ze strumienia odpadów magazynowane winny być czasowo w odpowiednio zabezpieczonym magazynie w sposób umożliwiający dalsze ich ostateczne unieszkodliwianie,
7. Odpady organiczne winny zostać przetworzone w procesach fermentacji bądź kompostowania (instalacje MBP),
8. Odpady wielkogabarytowe winny zostać zdemontowane, a zawarte w nich odpady surowcowe częściowo skierowane do produkcji paliwa alternatywnego, zaś elementy niebezpieczne zmagazynowane i przekazane do dalszego zagospodarowania,

W planowanych MKUOK będą stworzone warunki do maksymalnego zmniejszenia ilości odpadów wymagających deponowania, przy jednoczesnym zminimalizowaniu szkodliwego oddziaływania obiektów na środowisko naturalne.

Szczegółowego omówienia wymaga wystarczalność zabezpieczeń instalacji przeznaczonych do składowania odpadów. Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne muszą spełniać szereg warunków obejmujących zarówno ich lokalizację jak i odpowiednie zabezpieczenia, prawidłową eksploatację oraz monitoring. Warunki te obejmują:

- wyposażenie składowiska w naturalną barierę izolującą w postaci warstwy nieprzepuszczalnych gruntów o miąższości minimum 1 m i współczynniku filtracji $k < 1 \times 10^{-9}$ m/s lub sztuczną o minimalnej miąższości 0,5 m,
- poziom wód podziemnych. Woda nie może się znajdować wyżej niż 1 m od dna składowiska,
- uzupełnienie naturalnej warstwy izolacyjnej sztuczną wykładziną uszczelniającą,
- wyposażenie w system drenażu do odbioru wód odciekowych ułożony na dnie i na zboczach składowiska w warstwie drenażowej składającej się z materiału piaszczystego oraz drenażu zewnętrznego wokół składowiska,
- zainstalowanie system odbioru gazu wysypiskowego,
- ogrodzenie terenu składowiska i otoczenie go pasem zieleni.

IX.5.1. Intensyfikacja działań na rzecz selektywnej zbiórki odpadów na terenie Powiatu Toruńskiego (w tym możliwy rozwój systemu zbiórki odpadów biodegradowalnych)

Podstawowym elementem poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi jest podniesienie sprawności systemów zbierania odpadów z jednoczesnym zapewnieniem ich odzysku i unieszkodliwiania w instalacjach spełniających wymagania ochrony środowiska.

Wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów, w tym odpadów ulegających biodegradacji i niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych bardzo korzystnie wpłynie na stan środowiska w powiecie. Przyczyni się to do zmniejszenia ilości odpadów kierowanych bezpośrednio na składowiska poprzez poddawanie ich w pierwszej kolejności procesom odzysku.

Ponadto objęcie wszystkich mieszkańców gmin Powiatu Toruńskiego zorganizowanym zbieraniem odpadów wyeliminuje zjawisko niekontrolowanego pozbywania się odpadów, przeciwdziałać będzie powstawaniu dzikich „wysypisk śmieci”. Jednakże powodzenie tych działań wymaga wdrożenia odpowiednich instrumentów finansowych, właściwej kontroli i nadzoru nad jednostkami odpowiedzialnymi za realizację tych zadań, a także wykonanie działań zgodnie z określonymi terminami. Nie bez znaczenia jest tutaj przeprowadzenie szeroko zakrojonej akcji edukacyjno – informacyjnej wśród społeczeństwa. Wzrost ilości zbieranych odpadów, które można ponownie wykorzystać będzie pozytywnie wpływał na ograniczenie degradacji gleb i zasobów leśnych.

W projekcie planu gospodarki odpadami dla Powiatu Toruńskiego przedstawiono działania, z określeniem terminu ich realizacji, które mają na celu poprawę sytuacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. W zaproponowanym systemie gospodarki odpadami komunalnymi proponuje się budowę tego systemu w oparciu o następujące założenia:

Założenia ogólne przyszłego systemu gospodarowania odpadami na terenie Powiatu Toruńskiego oparte są o zapisy Programu Ochrony Środowiska z Planem, Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010.

Zgodnie z KPGO 2010 podstawą gospodarki odpadami powinny stać się zakłady zagospodarowania odpadów o przepustowości wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego minimum przez 150 tys. mieszkańców.

Analizując możliwości techniczne instalacji unieszkodliwiania odpadów, w tym składowisk odpadów na terenie województwa kujawsko-pomorskiego oraz możliwości spełniania kryteriów kompleksów unieszkodliwiania odpadów, uznano, iż podstawą gospodarki odpadami komunalnymi w województwie winno być jedenaście Międzygminnych Kompleksów Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych (w KPGO 2010 zwanych zakładami zagospodarowania odpadów) o przepustowości wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z wyznaczonych zasięgiem obszarów, wyposażonych we wszelkie niezbędne urządzenia i instalacje, powstałych na bazie już istniejących na terenie województwa składowisk odpadów, spełniających w zakresie technicznym kryteria najlepszej dostępnej techniki.

Łączna pojemność chłonna składowisk powinna być wystarczająca na co najmniej 15 letni okres eksploatacji. W województwie kujawsko – pomorskim oszacowana wolna pojemność funkcjonujących składowisk odpadów obojętnych i innych niż niebezpieczne, których stan techniczny pozwala na eksploatację po roku 2009 wystarczy na ponad 20 lat.

*Zgodnie z powyższym ustalono rejony obsługi przez poszczególne obiekty. Wykaz obiektów przedstawiony został na **Rycinie 3**, zaś przydział poszczególnych gmin Powiatu Toruńskiego do konkretnych MKUOK przedstawiono w **Tabeli 9**.*

Rycina 3 Międzygminne Kompleksy Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych –
Województwo Kujawsko - Pomorskie

LEGENDA:

- granica województwa
- granice powiatów
- granice gmin

- Międzygminne Kompleksy Unieszkodliwiania
Odpadów Komunalnych

- rejony obsługiwane przez MKUOK

- gmina ujęta w projekcie Planu Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego 2011
(rejon I - zakład zagospodarowania odpadów w Krzyżanówku)

[Źródło: „Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010”]

Tabela 10 Międzygminne Kompleksy Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych – obejmujące swym obszarem działania Powiat Toruński

Lokalizacja MKUOK	Rejon Obsługi (gminy wchodzące w skład kompleksu)	Liczba mieszkańców Wg stanu na 31.12.2005 r. [tys.]
Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych oparty o składowisko odpadów w Toruniu ul. Kociewska	powiat toruński: gm. Lubicz, gm. Łubianka, gm. Łysomice, gm. Wielka Nieszawka, gm. Zławieś Wielka, gm. Czernikowo, gm. Obrowo miasto Toruń	273
Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych oparty o składowisko odpadów w Niedźwiedziu	powiat brodnicki: m. Brodnica, m. i gm. Jabłonowo Pomorskie, gm. Bobrowo, gm. Brodnica, gm. Zbiczno powiat wąbrzeski: m. Wąbrzeźno, gm. Dębowa Łąka, gm. Książki, gm. Płużnica, gm. Wąbrzeźno powiat golubsko-dobrzyński: m. Golub-Dobrzyń, gm. Golub-Dobrzyń, m. i gm. Kowalewo Pomorskie, gm. Ciecchocin powiat grudziądzki: m. i gm. Radzyń Chełmiński (Radzyń Chełmiński, Gawłowice, Gziki, Radzyń Wieś, Radzyń Wybudowanie, Mazanki, Czeczewo, Wymysłowo, Gołębiewo, Rywałd, Stara Ruda) powiat toruński: m. Chełmża, gm. Chełmża	153

[Źródło: „Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010”]

Zgodnie z powyższą tabelą odpady komunalne z 7 gmin Powiatu Toruńskiego (gm. Lubicz, gm. Łubianka, gm. Łysomice, gm. Wielka Nieszawka, gm. Zławieś Wielka, gm. Czernikowo, gm. Obrowo) skierowane zostaną do Międzygminnego Kompleksu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych **opartego o składowisko odpadów w Toruniu, ul. Kociewska**, zaś odpady komunalne z 2 gmin (gm. Chełmża, m. Chełmża) trafią do Międzygminnego Kompleksu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych **opartego o składowisko odpadów w Niedźwiedziu**.

Istniejące na terenie Powiatu Toruńskiego obiekty unieszkodliwiania odpadów (gminne składowiska odpadów komunalnych), wykorzystywane będą zgodnie z obowiązującymi je pozwoleniami sektorowymi, zaś po uruchomieniu wymienionych w powyższej tabeli Kompleksów wszystkie powstające odpady skierowane zostaną bezpośrednio do nich – zgodnie z wytycznymi WPGO w oparciu o założenia KPGO 2010.

Biorąc pod uwagę, iż w przypadku aglomeracji lub regionów obejmujących powyżej 300 tys. mieszkańców, zgodnie z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2010, preferowaną metodą zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych jest ich termiczne przekształcenie. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego takim obszarem jest Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych oparty o składowiska odpadów w Bydgoszczy. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego planuje się powstanie w Bydgoszczy Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów (ZTPO) do obsługi między innymi aglomeracji bydgosko-toruńskiej

Na terenie gmin powiatu powinno być prowadzone selektywne zbieranie odpadów. System odbioru odpadów powinien obejmować 100% mieszkańców gmin.

Ponadto w punktach wytwarzania znacznych ilości odpadów biodegradowalnych powinno być prowadzone ich selektywne zbieranie.

Zaleca się stosowanie następujących systemów organizacyjnych:

- punkty zbierania odpadów niebezpiecznych (PZON), przyjmujące odpady od indywidualnych dostawców nieodpłatnie,
- mobilne punkty zbierania odpadów niebezpiecznych (MPZON), objeżdżające w wyznaczonym czasie określony obszar,
- objazdowe zbieranie wybranych odpadów w określonych i ogłaszanych terminach (np. odpady wielkogabarytowe),
- zbieranie przez sieć handlową różnych odpadów niebezpiecznych,
- odbieranie odpadów budowlanych – jako „usługa na telefon”,
- rozwój metod zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji poprzez wdrażanie do stosowania przydomowych kompostowników.

IX.5.2. Wydzielenie odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych

Gminy we własnym zakresie organizują zbiórkę odpadów wielkogabarytowych poprzez organizowanie cyklicznych akcji zbierania odpadów wielkogabarytowych z terenu gminy bądź poprzez system wystawek (odbiór odpadów np. po zgłoszeniu telefonicznym).

Planowane wydzielenie odpadów wielkogabarytowych wpłynie na zmniejszenie składowanych odpadów oraz możliwość pozyskania odpadów do dalszego wykorzystania.

IX.5.3. Zbiórka odpadów remontowo – budowlanych

Osiągnięcie założonych celów w zakresie gospodarowania odpadami z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych wymaga realizacji następujących działań:

- rozbudowy infrastruktury technicznej selektywnego zbierania, przetwarzania oraz odzysku, w tym recyklingu tych odpadów (w ramach MKUOK),
- kontroli właściwego postępowania z tymi odpadami.

IX.5.4. Rozbudowa infrastruktury do segregacji odpadów i pozyskiwania surowców wtórnych

Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów z podziałem na odpady niebezpieczne, surowce wtórne, odpady biodegradowalne, wielkogabarytowe i remontowo - budowlane przyczyni się do poprawy stanu środowiska powiatu poprzez:

- stworzenie możliwości ponownego wykorzystania odpadów (stłuczka szklana, makulatura, tworzywa sztuczne, metale, oleje przepracowane),
- wyeliminowanie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych trafiających na składowisko, powodujących znaczne zagrożenie zanieczyszczeniem substancjami toksycznymi wód i gleb,

- zmniejszenie ilości odpadów biodegradowalnych deponowanych na składowisku i skierowanie ich do kompostowania bądź fermentacji, co przyczyni się do zmniejszenia uciążliwości dla środowiska przyrodniczego składowiska oraz spowoduje uzyskanie produktu finalnego (kompostu, stabilatu itp.),
- zmniejszenie ilości odpadów deponowanych na składowisku i tym samym wydłużenie czasu jego eksploatacji,
- stworzenie możliwości wykorzystania surowców wtórnych znajdujących się w odpadach wielkogabarytowych oraz odzysku odpadów budowlanych poprzez zastosowania ich jako kruszywa w robotach drogowych, inżynieryjnych itp.

IX.5.5. Zorganizowanie systemu zbiórki i transportu odpadów zwierzęcych

W związku z rolniczym charakterem powiatu konieczne jest zapewnienie właściwego pozbywania się padłych zwierząt gospodarskich. Zakłady utylizacyjne wykonują swoje usługi na zasadzie zgłoszeń telefonicznych. Gminne strony internetowe powinny zawierać informacje teleadresowe o działających na jej terenie firmach zajmujących się utylizacją padłych zwierząt. Koszty związane ze zbiórką, transportem i unieszkodliwianiem padłych zwierząt hodowlanych zgodnie z obowiązującym prawem powinien ponosić właściciel zwierzęcia. W przypadku zwierząt dzikich i bezdomnych obowiązek uprzątnięcia padłych zwierząt spoczywa na gminie (ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach).

Sprawna zbiórka odpadów zwierzęcych wpłynie korzystnie na środowisko. Zalegająca padlina wytwarza odory oraz powoduje zanieczyszczenie gleby a co za tym idzie wód podziemnych.

IX.5.6. Zbiórka odpadów niebezpiecznych pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych

Potencjalnym zagrożeniem dla środowiska są odpady niebezpieczne występujące w strumieniu odpadów komunalnych, które dziś w większości trafiają na składowiska odpadów. Prowadzenie stałej edukacji i informacji dotyczącej konieczności selektywnego zbierania tych odpadów ze wskazaniem miejsc ich odbioru a także pokazującej szkodliwość ich oddziaływania na zdrowie i środowisko w przypadku niewłaściwego postępowania, oprócz funkcjonowania instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych, powinno w rezultacie przyczynić się do znaczącej poprawy stanu środowiska.

IX.5.7. Dofinansowanie demontażu, transportu i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych

Jednym z głównych problemów związanych z gospodarką odpadami niebezpiecznymi na terenie powiatu są odpady zawierające azbest. Niezbędnym działaniem do realizacji w tym zakresie jest wdrożenie mechanizmów finansowych umożliwiających dofinansowanie zadań związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest. Działania zaproponowane w tym zakresie w projekcie Planu wpłyną korzystnie na stan środowiska. W przypadku braku realizacji ww. zadań może nastąpić sytuacja składowania tego rodzaju odpadów w miejscach na ten cel nie przeznaczonych – zanieczyszczenie środowiska oraz zagrożenie dla zdrowia ludzi poprzez niewłaściwe usuwanie azbestu.

X. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z Art. 51. ust.2 pkt. 1, pakt d) ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 roku (Dz.U.2008 r., Nr 199, poz. 1227, ze zm.) Prognoza oddziaływania projektu dokumentu na środowisko zawierać winna informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.

Transgraniczne oddziaływanie analizowane jest pod kątem zadań i inwestycji zapisanych w POŚ i PGO dla Powiatu Toruńskiego w aspekcie granic międzynarodowych, a także granic administracyjnych z innymi gminami, powiatami.

Realizacja ustaleń projektu POŚ dla Powiatu Toruńskiego nie będzie powodować znaczących oddziaływań transgranicznych. Jednakże, ze względu na fakt podpisania przez Polskę i ratyfikowania Konwencji o ocenach oddziaływania w kontekście transgranicznym naleŜy podkreślić obowiązek informowania państw w przypadku podejmowania działań mogących znacząco oddziaływać na ich terytorium.

Na terenie Powiatu nie będą (zgodnie z ustaleniami WPGO) lokalizowane nowe obiekty do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

Transgraniczne oddziaływanie ewentualnie może wystąpić wskutek transgranicznego przemieszczania odpadów. Kwestie te reguluje szereg aktów prawnych polskich i unijnych, z których wynika, że posiadacz odpadów musi spełnić szereg warunków, w tym musi posiadać zezwolenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

XI. ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W PROJEKTACH

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach POŚ dla Powiatu Toruńskiego ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia.

Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie nowych dróg, urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii naleŜy rozwaŜać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozwaŜać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

Warunkiem prawidłowego funkcjonowania zaproponowanego w projekcie PGO dla Powiatu Toruńskiego systemu gospodarki odpadami jest zachowanie określonych terminów realizacji przyjętych zadań, dostępność środków finansowych i brak protestów mieszkańców.

Wybór sposobu prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów w tym odpadów ulegających biodegradacji i odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych jest prawidłowy.

W przypadku pozostałych zaproponowanych działań, wpływających korzystnie na środowisko, zaproponowanie rozwiązań alternatywnych jest nieuzasadnione.

XII. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

System monitoringu i oceny zadań oraz celów zawartych w projektach POŚ i PGO dla Powiatu Toruńskiego obejmuje: obligatoryjne terminy zawarte w aktach prawnych, system sprawozdawczości organów urzędowych i podmiotów gospodarczych oraz wskaźniki realizacyjne zamierzonych działań.

Monitoring ten – ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji, łącznie ze sprawozdaniami z postępów wykonania ustaleń POŚ, powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy Prawo Ochrony Środowiska, co najmniej w cyklu dwuletnim.

Monitoring ten obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić jako:

- monitoring ilościowy,
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe – obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki (nie wszystkie dane są dostępne), aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia (uwzględniono fakt, iż część zaplanowanych nakładów w poprzednim okresie nie została zrealizowana), oraz wymogi UE.

Ujęcie jakościowe – dla elementów środowiska, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej.

Listę tę można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące jakości środowiska.

Ocenę realizacji celów wskazanych w gospodarce odpadami na terenie powiatu prowadzić się będzie w oparciu o:

- porównanie wskaźników odpowiadających założonym w planie celom,
- ocenę dynamiki zmian poszczególnych wskaźników przedstawionych w poszczególnych latach,

- ocenę stopnia realizacji zadań zapisanych w planie, w oparciu o sprawozdania z realizacji planu gospodarki odpadami oraz informacje uzyskane z poszczególnych instytucji, urzędów lub resortów.

Analiza wskaźników wskaże w sposób bezpośredni problemy w realizacji poszczególnych celów i zadań dla każdego typu odpadów oraz będzie pomocna przy opracowywaniu sprawozdania z realizacji Planu, a wnioski zawarte w sprawozdaniu zostaną wykorzystane w jego kolejnej aktualizacji.

Ustawa o odpadach określa terminy realizacji poszczególnych dokumentów, tj.:

- plany gospodarki odpadami wszystkich szczebli podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata,
- co 2 lata organy wykonawcze opracowujące projekty planów składają sprawozdanie z realizacji planu organom uchwalającym plany.

Mając na uwadze ujednoczenie źródeł informacji dla wskaźników zaproponowano jako podstawowe źródło danych: Wojewódzką bazę danych prowadzoną przez Marszałka Województwa Kujawsko - Pomorskiego, informacje zbierane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, informacje z Głównego Urzędu Statystycznego oraz źródeł administracyjnych lub innych np., wynikających ze zobowiązań sprawozdawczych (m.in. decyzji w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami, informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami, rejestru posiadaczy odpadów zwolnionych z obowiązku uzyskiwania zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów).

XIII. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

XIII.1. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego

- Projekt „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego na lata 2010–2014 z perspektywą do roku 2017” jest zgodny ze strategicznym dokumentem Unii Europejskiej –priorytetami VI Wspólnotowego Programu Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. Projekt POŚ dla Powiatu Toruńskiego uwzględnia również zapisy podstawowych, krajowych dokumentów strategicznych: Polityki Ekologicznej Państwa, Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Kujawsko - Pomorskiego oraz Krajowego Planu Gospodarki Odpadami,
- Projekt POŚ dla Powiatu Toruńskiego umożliwia identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu,
- Spośród zidentyfikowanych problemów środowiskowych na terenie Powiatu Toruńskiego, z których wynikają konkretne cele ochrony środowiska, należy w szczególności wymienić:
 - poprawę jakości powietrza atmosferycznego,
 - ochronę zasobów wodnych,
 - ochronę przyrody, w tym różnorodności biologicznej,
 - zmniejszenie emisji hałasu.

- W horyzoncie, dla którego opracowano projekt POŚ dla Powiatu Toruńskiego konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na działania z zakresu:
 - usprawnienia gospodarki wodno-ściekowej, z konieczności osiągnięcia do 2015 roku dobrego stanu wód: powierzchniowych i podziemnych,
 - ochrony przyrody i utrzymania różnorodności biologicznej poprzez m.in. rozszerzenie obszarów chronionych,
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów POŚ dla Powiatu Toruńskiego z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju powiatu i gminy jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu POŚ dla Powiatu Toruńskiego może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie,
- Program Ochrony Środowiska w odniesieniu do ekosystemów leśnych, rolnych, wodnych i zurbanizowanych oraz podstawowych komponentów środowiska charakteryzuje się zdecydowaną przewagą korzystnych skutków środowiskowych.

XIII.2. Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego

- Projektowany system gospodarki odpadami jest zgodny z ustaleniami Krajowego Planu Gospodarki Odpadami oraz spełnia podstawowe uwarunkowania wynikające z Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami oraz unijnych przepisów,
- Uzyskanie zamierzonych efektów gospodarczych i ekologicznych przez planowane zakłady zagospodarowania odpadów (ustalone w WPGO Międzygminne Kompleksy Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych) uzależnione jest głównie od rozbudowy linii segregacji i przekształcania odpadów w instalacje umożliwiające produkcję kompostu oraz paliwa alternatywnego jako produktu handlowego, o parametrach użytkowych potwierdzonych atestem jakości,
- Rozwiązania przewidywane w projekcie Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego, można uznać za przyjazne środowisku, nie generujące nieodwracalnych negatywnych oddziaływań transgranicznych,
- Brak kontynuacji działań określonych w Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego (wariant zerowy) stanowiłby zaprzeczenie podstawowym wymaganiom ochrony środowiska i jest niedopuszczalny.

XIV. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do projektów dokumentów strategicznych - programów, planów i polityk wynika z ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 ze zm.). Przepisy tej ustawy zobowiązują organ opracowujący projekty: Program Ochrony Środowiska oraz Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego na lata 2010-2014 z perspektywą do roku 2017 do sporządzenia dokumentacji prognozy oddziaływania na środowisko oraz przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społecznym.

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań skutków wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego na lata 2010-2014 z perspektywą do roku 2017” (POŚ dla Powiatu Toruńskiego) i „Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego na lata 2010-2014 z perspektywą do roku 2017” (PGO dla Powiatu Toruńskiego) na środowisko i stwierdzenie czy realizacja proponowanych zadań sprzyjać będzie ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi.

Analiza celów ustanowionych w POŚ i PGO dla Powiatu Toruńskiego wykazała, że są zgodne i realizują cel strategiczny wyznaczony w:

- Traktacie Akcesyjnym - VI Wspólnotowym Programie Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego.
- Polityką Ekologiczną Państwa w lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 (PEP),
- Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010.

Ocena stanu środowiska na terenie powiatu pozwoliła wskazać następujące problemy ochrony środowiska:

- usprawnienia gospodarki wodno-ściekowej, z konieczności osiągnięcia do 2015 roku dobrego stanu wód: powierzchniowych i podziemnych,
- ochrony przyrody i utrzymania różnorodności biologicznej poprzez m.in. rozszerzenie obszarów chronionych.

Wskazane problemy środowiskowe na terenie powiatu znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w projekcie POŚ i PGO dla Powiatu Toruńskiego zadań do realizacji.

W Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji w projektach zadań na następujące elementy: powietrze i klimat, wody, bioróżnorodność, powierzchnię ziemi i glebę, krajobraz, dziedzictwo kulturowe, w tym zabytki, populację oraz zdrowie ludzi. Określono oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Pozytywne oddziaływania zadań wskazanych w POŚ dla Powiatu Toruńskiego na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi. Negatywne potencjalne oddziaływanie mogą mieć przedsięwzięcia w ramach priorytetu:

- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej,
- zapewnienie 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych kończąc krajowy program budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych,
- dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.

Negatywne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z fazą realizacji inwestycji. Jako ewentualne długoterminowe oddziaływania zidentyfikowano m.in.:

- nieodwracalne przekształcenia terenów (np. inwestycje drogowe),
- nieodwracalne zmiany w krajobrazie (np. inwestycje drogowe),
- pogorszenie jakości powietrza (w przypadku budowy nowych dróg),
- podwyższenie poziomu hałasu (np. inwestycje drogowe),
- przerwanie szlaków migracji (np. inwestycje drogowe).

Realizacja zadań nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko. Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być negatywne należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać na środowisko. W przypadku gdy projekty nie zostaną wdrożone prowadzić to będzie do pogłębiania się problemów w zakresie ochrony środowiska, co negatywnie wpłynie na zdrowie mieszkańców.

Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich priorytetów pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużycia zasobów środowiskowych.

ŹRÓDŁA MATERIAŁÓW

1. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016,
2. Uchwała Rady Ministrów Nr 233 z dnia 29 grudnia 2006 roku w sprawie „Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2010” (M.P. z 2006 r., Nr 90, poz. 946),
3. Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2010, Toruń 2008,
4. Ankiety dla potrzeb opracowania Programu Ochrony Środowiska oraz Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego na lata 2010 – 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2017,
5. Plany Gospodarki Odpadami poszczególnych Gmin Powiatu Toruńskiego,
6. Podręcznik Gospodarki Odpadami, B. Bilitewski, G. Haerdtle, K. Marek, W-wa 2003 rok,
7. Poradnik – powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami, wyd. Ministerstwo Środowiska, Danish Cooperation for Environment in Eastern Europe Ministry of Environment, Warszawa 2002r.
8. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego na lata 2004 – 2010 z perspektywą na lata 2011 – 2020,
9. Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Toruńskiego na lata 2004 – 2010 z perspektywą na lata 2011 – 2020,
10. Programy Ochrony Środowiska i Plany Gospodarki Odpadami dla poszczególnych gmin Powiatu Toruńskiego,
11. *”Środowisko Przyrodnicze Powiatu Toruńskiego”*, Toruń 2000,
12. Dane Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy,
13. Dane Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie,
14. Zanieczyszczenie Atmosfery. Źródła oraz metodyka szacowania wielkości emisji zanieczyszczeń, Centrum Informatyki Energetyki, W-wa 1997 rok;
15. Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, MOŚ, Warszawa 2002 rok;
16. „Geografia regionalna Polski”, Jerzy Kondracki, Warszawa: PWN, 2002.
17. Dane Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu badawczego w Warszawie,
18. Zmiana Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko – Pomorskiego, Opracowanie ekofizjograficzne, grudzień 2007,
19. Zasoby i możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii, K-PBPPiR we Włocławku,
20. Plan Zagospodarowania przestrzennego Województwa Kujawsko – Pomorskiego, czerwiec 2003 r.,
21. Strategia rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2007 – 2020, Toruń, I listopad 2005 r.,
22. Dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
23. Dostępne opracowania strategiczne (strategie rozwoju gmin, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, Plany Rozwoju Lokalnego) dotyczące poszczególnych gmin Powiatu Toruńskiego,
24. Stan środowiska powiatu toruńskiego w 2008 i 2009 roku, WIOŚ delegatura w Toruniu, 2010 r.,
25. Raport o stanie środowiska Województwa Kujawsko – Pomorskiego w 2006 roku, Biblioteka Monitoringu Środowiska 2007 rok,

26. Raport o stanie środowiska Województwa Kujawsko – Pomorskiego w 2007 roku, Biblioteka Monitoringu Środowiska 2008 rok,
27. Raport o stanie środowiska Województwa Kujawsko – Pomorskiego w 2008 roku, Biblioteka Monitoringu Środowiska 2009 rok,
28. Dane szczegółowe uzyskane na wniosek z WIOŚ w Bydgoszczy Delegatura w Toruniu.

SPIS TABEL

TABELA 1	PODSTAWOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE POWIATU TORUŃSKIEGO -----	10
TABELA 2	CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW NATURA 2000 WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE POWIATU TORUŃSKIEGO -----	18
TABELA 3	JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH W OKRESIE 2006 – 2007 -----	26
TABELA 4	POWIĄZANIA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA WRAZ Z PLANEM GOSPODARKI ODPADAMI DLA POWIATU TORUŃSKIEGO Z VI WSPÓLNOTOWY PROGRAM DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO -----	38
TABELA 5	POWIĄZANIE CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLONE W POŚ DLA POWIATU TORUŃSKIEGO Z POLITYKĄ EKOLOGICZNĄ PAŃSTWA -----	43
TABELA 6	PORÓWNANIE CELÓW I KIERUNKÓW ZADAŃ USTALONYCH W POŚ Z PGO DLA WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO – POMORSKIEGO 2010 Z POŚ DLA POWIATU TORUŃSKIEGO -----	45
TABELA 7	POZIOMY ODZYSKU I RECYKLINGU BATERII I AKUMULATORÓW -----	56
TABELA 8	ROCZNE POZIOMY ODZYSKU I RECYKLINGU ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH DO ROKU 2014 -----	59
TABELA 9	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA WYBRANE ZAGADNIENIA I ASPEKTY ŚRODOWISKA W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ PRZEDSIĘWZIĘĆ ZAPLANOWANYCH W POŚ DLA POWIATU TORUŃSKIEGO -----	61
TABELA 10	MIĘDZYGMINNE KOMPLEKSY UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH – OBEJMUJĄCE SWYM OBSZAREM DZIAŁANIA POWIAT TORUŃSKI -----	84

SPIS RYCIN

RYCINA 1	SZKIC GEOMORFOLOGICZNY POJEZIERZY POMORSKICH WEDŁUG L. ROSZKO (1964)-----	12
RYCINA 2	UDZIAŁ PROCENTOWY TYPÓW GLEB W POWIERZCHNI UŻYTKÓW ROLNYCH W POWIECIE TORUŃSKIM -----	23
RYCINA 3	MIĘDZYGMINNE KOMPLEKSY UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH – WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO - POMORSKIE -----	83